

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΤΗΣ «ΝΕΑΣ ΣΙΩΝ»

480R

Ο
ΕΝ ΙΟΡΔΑΝΗ
ΤΟΠΟΣ ΤΗΣ ΒΑΠΤΙΣΕΩΣ ΤΟΥ ΚΥΡΙΟΥ
ΚΑΙ
ΤΟ ΜΟΝΑΣΤΗΡΙΟΝ ΤΟΥ ΤΙΜΙΟΥ ΠΡΟΔΡΟΜΟΥ

ΥΠΟ
ΚΛΕΟΠΑ Μ. ΚΟΙΚΥΛΙΔΟΥ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
Μ. Αρχιεπισκόπου του Πατριαρχεικού Θρόνου
των Ιεροσολύμων

ΕΝ ΠΕΤΡΟΥΠΟΛΙ

Εκδόσεις του Γραφείου του Γ. Γραμματέως του Π. Τάφου

763

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΤΗΣ «ΝΕΑΣ ΣΙΩΝ»

201

Ο
ΕΝ ΙΟΡΔΑΝΗ:
ΤΟΠΟΣ ΤΗΣ ΒΑΠΤΙΣΕΩΣ ΤΟΥ ΚΥΡΙΟΥ
ΚΑΙ
ΤΟ ΜΟΝΑΣΤΗΡΙΟΝ ΤΟΥ ΤΙΜΙΟΥ ΠΡΟΔΡΟΜΟΥ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

ΥΠΟ

ΚΛΕΟΠΑ Μ. ΚΟΙΚΥΛΙΔΟΥ

Μ. Ἀρχidiaκόνου τοῦ Πατριαρχικοῦ Θρόνου

τῶν Ἱεροσολύμων

ΕΝ ΙΕΡΟΣΟΛΥΜΟΙΣ

Ἐκ τοῦ Τυπογραφείου τοῦ Ἱ. Κοινοῦ τοῦ Π. Τάφου

1905

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΤΩ

ΣΕΒΑΣΜΙΩΤΑΤΩ ΚΑΙ ΣΟΦΩΤΑΤΩ

ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΩ ΙΟΡΔΑΝΟΥ

ΚΑΙ ΕΠΙΤΡΟΠΩ ΤΗΣ Α. Θ. ΜΑΚΑΡΙΟΤΗΤΟΣ

ΚΥΡΙΩ ΚΥΡΙΩ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΕΠΙΦΑΝΙΩ

ΑΘΗΝΩΝ

ΤΗΝ ΒΙΒΛΟΝ ΤΑΥΤΗΝ ΕΥΓΕΝΩΜΟΝΩΝ

ΑΝΑΤΙΘΗΜΙ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

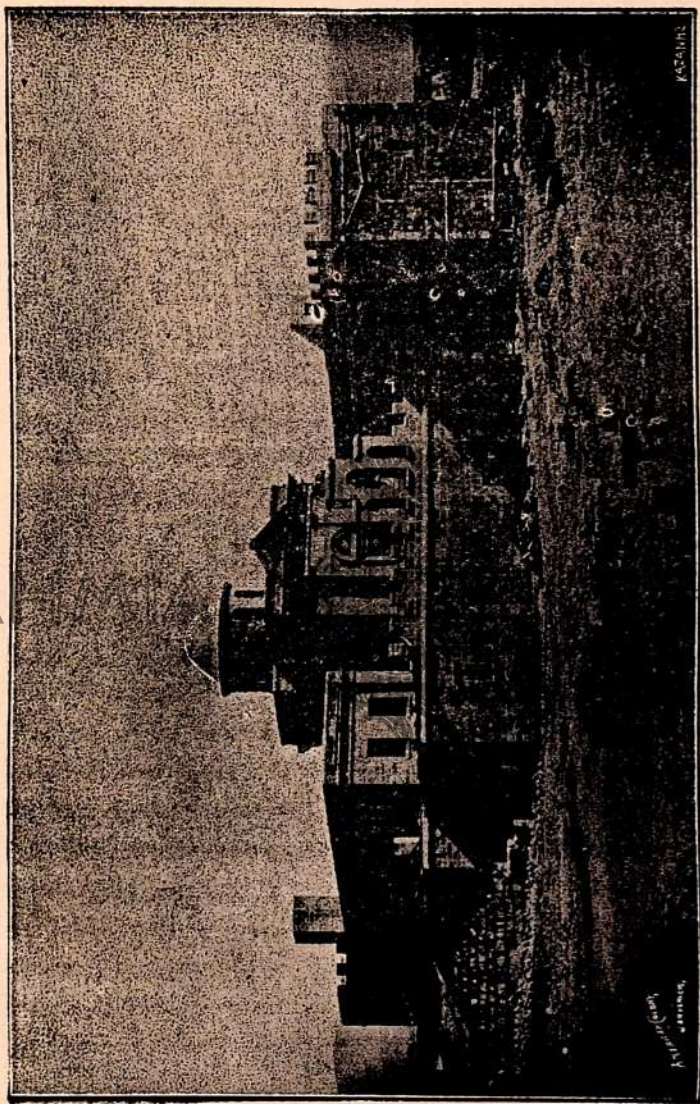
ΑΘΗΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

AKAΔ

Ἡ ἐν Ἰορδάνῃ Μονὴ τοῦ Τιμίου Προδρόμου.

Καλλιόπη
ἀρχαία

1924

ΖΝΖ

Ο ΕΝ ΙΟΥΡΔΑΝΗ ΤΟΠΟΣ ΤΗΣ ΒΑΠΤΙΣΕΩΣ ΤΟΥ ΚΥΡΙΟΥ
ΚΑΙ ΤΟ ΜΟΝΑΣΤΗΡΙΟΝ
ΤΟΥ ΤΙΜΙΟΥ ΠΡΟΔΡΟΜΟΥ.

Ἐν ἔτει ἀπὸ κτίσεως κόσμου 5539 γεγονός βαρυσήμαντον καὶ ἔλως ἑκτακτον, γεγονός μέλλον διὰ νέας ἔλως ὁδοῦ νὰ προσ-αγάγη τὴν ἀνθρωπότητα πρὸς τὸ ὑπέρτατον καὶ ἀπόλυτον ὄν, γεγονός τέλος τὴν παλιγγενεσίαν τοῦ ἀνθρωπίνου γένους ἐπαγγελ-λόμενον τελεῖται ἐν μυστηριώδει σιγῇ ἐν τινι ἀφανεί καὶ ἀσήμῳ τῆς γῆνης σφαίρας ποταμῷ.

Δὲν εἶναι γεγονός μεγάλης καὶ θορυβώδους τινὸς μάχης καὶ ἴν μέρους τῆς γῆνης σφαίρας ἀνταλλάσσει δαρυκτῆτορας τὸνναντίον εἶναι γεγονός ἤρεμον καὶ ἡσυχον, ἀφελος καὶ ἀπέριπτον. Ἡ ἱστορία τῶν ἐπικρατούντων τότε ἔθνων Ἑλλήνων καὶ Ρωμαίων σιγᾶ περι τούτου· διότι μετ' οὐ πολὺ μέλλει νὰ λαλήσῃ περὶ αὐτοῦ ἢ πραγματικότης, διότι ἐν τῷ γεγονότι τούτῳ ἀποκαλύπτεται ἡ προαιώνιος βουλή αὐτοῦ τοῦ ἀπείρου.

Συμπληροῦται τὸ τριακοστὸν ἀπὸ τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ Κυ-ρίου ἔτος, ὅτε δύο ἄνδρες ἔλως ἀφανεῖς ὡς πρὸς τὸ μέγα αὐτῶν ἔργον κατέρχονται τῆς Γαλιλαίας καὶ παραπλεύρωσ τοῦ Ἰορδάνου βαίνοντες, διευθύνονται εἰς ὠρισμένον αὐτοῦ σημεῖον. Δὲν εἶναι οὗ-τοι στρατηλάται νικηφόροι, προτιθέμενοι νὰ διανείμωσι τὴν γῆν, ὡς τοῦτο συνέβη μικρὸν πρὸ αὐτῶν· εἶναι δύο ἀπλᾶι μὲν Ἰουδαῖοι, ἀλλ' οἱ μέλλοντες κατακτηταὶ τῶν ἀνθρωπίνων συνειδήσεων, οἱ κάτοχοι τοῦ θεοῦ καὶ ἀπορρήτου ἐκεῖνου μυστηρίου, ὅπερ ἔμελλε

νά μεταβάλῃ καὶ νά ἀλλοιωσῇ εἰς τὸ διηνεκὲς τὰς μέχρι τότε γνω-
στάς ὀρησκειτικὰς τῶν ἀνθρώπων πεποιθήσεις καὶ νά χαράξῃ τῇ
ἀνθρωπότητι νέαν ὁδὸν δι' ἧς ἔμελλε καὶ μέλλει νά δράσῃ καὶ νά
εὐπραγῇ ἐν τῇ φορᾷ καὶ τῇ ἐξελίξει τῶν αἰώνων.

Ὁ εἰς τεύτων δερματίνην ζώνην φέρων περὶ τὴν ὀσφύναυτοῦ καὶ ἔν-
δυμα ἀπὸ τριχῶν καμῆλου ἐστὶν ὁ ἀδυσώπητος ὑπέρμαχος τῆς ἀ-
ληθείας καὶ τῆς δικαιοσύνης, ὁ τελευταῖος ἀντιπρόσωπος τοῦ πα-
λαιοῦ κόσμου καὶ ὁ πρόδρομος τοῦ νέου. Διασχίζει οὗτος ἀπ' ἄ-
κρου ἕως ἄκρου τὴν γῆν τοῦ Ἰσραήλ. Ἡ φωνὴ αὐτοῦ, ἤχει ὡς
φωνὴ βροντῆς ἀνά τὰς αὐχμῶδεις καὶ ἀνίκιμους τῆς Ἰουδαίας ἐρή-
μους· ὁ θεὸς αὐτοῦ λόγος ἐκπλήσσει τοὺς ἰσχυροὺς τῆς γῆς καὶ
παραμυθεῖ τοὺς τεθλιμμένους λαοὺς· εἶναι ὑετὸς ἐν γῆ διψῶσα! Καὶ
οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ Ζαχαρίου καὶ τῆς Ἐλισάβετ Ἰωάννης ὁ βα-
πτιστής. Ὁ δ' ἕτερος, ἡ ἐνσάρκωσις τοῦ Υἱοῦ καὶ Λόγου τοῦ Θεοῦ,
αὐτὸς ὁ Σωτὴρ τῆς ἀνθρωπότητος.

Οὐδέποτε ἄλλοτε οὔτε πρότερον οὔτε ὕστερον μετὰ τῆσάυτης
μετρίοφροσύνης καὶ ἀπολύτου σιγῆς συνεβάδισαν καὶ συνειργάσθη-
σαν ἄνδρες ἐπ' ἀγαθῇ συμπάσει τῆς ἀνθρωπότητος. Ἐν τῇ μεγίστη
ταύτῃ ἀπλότῃ ἐγκεῖται τὸ θεῖον καὶ οὐράνιον αὐτῶν μεγαλεῖον!

Ὁ τόπος τοῦ μεγάλου καὶ πρωτοφανοῦς διὰ τὴν ἀνθρωπότητα
γεγονότος ἐστὶν ὁ Ἰορδάνης ποταμός, ἐλάχιστος μὲν οὗτος, ἀλ-
λ' οὐδεὶς αὐτοῦ μείζων! Οὐδεὶς ἐξυμνήθη τόσον, ὅσον οὗτος καὶ οὐ-
δεὶς τῶν ποταμῶν ἐπεσπάσατο τὸ ἐνδιαφέρον καὶ τὴν εὐγνωμοσύ-
νην τῶν ἀνθρώπων ὅσον οὗτος. Αἱ δέναι καὶ τὰ ὀρητικὰ αὐτοῦ
ρεῖθρα ἐμπνεύουσιν ἄρρητον θυμηδίαν καὶ ἀγαλλίασιν καὶ οὐδεὶς ἐκ
τῶν ἐν ἐπιγνώσει εὐσεβῶν τοῦ Ἰησοῦ ὀπαδῶν ἔστη πρὸ τῶν μαγι-
κῶν ἐπιφανειῶν αὐτοῦ ὄχλων χωρὶς νά συγκινηθῇ καὶ νά κα-
τλιμῆται ὑπὸ βίβλους καὶ ἐκπλήξεως, ἀλλὰ καὶ ἀπέιρου πρὸς αὐτὸν
σεβασμοῦ. Ὅθεν δικαίως ὁ τῶν Ἱεροσολύμων Κύριλλος διδάσκει
« Ἀρχὴ τοῦ παντός τὸ ὕδωρ καὶ ἀρχὴ τῶν εὐαγγελίων ὁ Ἰορδάν-
νης ». Ὁ δὲ ἱερεὺς Χρυσόστομος « Ἀρχὴ τῆς κατασχέσεως τῆς

γῆς καὶ τῆς κατασχέσεως τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν ἐστὶν ὁ Ἰορδάνης. Καὶ ὄντως· ἡ ἕκτη Ἰανουαρίου εἶναι τὸ κορυφωμα τῆς δόξης καὶ τῆς ἀγιότητος αὐτοῦ.

Τὸ ὑπέρτατον ὄν, ἡ πρυτανεύουσα τοῦ παντὸς δύναμις, αὐτὴ ἡ Ἁγία Τριάς ἐν τινὶ ὄχθῃ τοῦ ποταμοῦ τούτου ἀνακαινίζει τὴν πεσοῦσαν ἀνθρωπότητα· ὁ Υἱὸς καὶ Λόγος τοῦ Θεοῦ βαπτίζεται ἐν τοῖς τοῦ Ἰορδάνου ρείθροις. Τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον μαρτυρεῖ ἐν εἴδει περιστερᾶς καὶ ὁ Πατὴρ ἀναφωνεῖ σχιζομένων τῶν οὐρανῶν «Σὺ εἶ ὁ Υἱὸς μου ὁ ἀγαπητὸς ἐν ᾧ ἠυδόκησα». Τὸ γεγονός ἐστὶ μέγα καὶ ὑπερφυσικόν, ἡ σπουδαιότης αὐτοῦ παγκόσμιος, διότι πρόκειται περὶ τῆς ἀνακαινίσεως τῆς ἀνθρωπότητος!

Ἄλλὰ ποῦ τοῦ Ἰορδάνου ἔλαβε χώραν τὸ γεγονός τοῦτο; Ποῦ ἐτοποθέτησε τοῦτο ἡ τῶν τριῶν πρώτων αἰῶνων χριστιανικὴ παράδοσις καὶ ποῦ ἡ τῶν μετέπειτα; Ποῦ τὰ ἄπειρα πλήθη τῶν πιστῶν ἐβαπτίζοντο ἐπὶ 12 ὅλους αἰῶνας οὐδαμῶς ἀκριβῶλλοντα ὅτι ὁ τόπος ἐν ᾧ ἐβαπτίζοντο ἦν αὐτὸς ὁ τόπος τῆς τοῦ Κυρίου βαπτίσεως; Ἰδοὺ ἡ ὑπόθεσις τῆς παρουσίας ἡμῶν πραγματείας, ἥτις τὰ μάλιστα ἐνδιαφέρει τῆ τε χριστιανικῆ ἀρχαιολογία καὶ τῆ ἱ. ἡμῶν Ἀδελφότητι.

Ἀρχικὰς πηγὰς περὶ τοῦ χρόνου, τοῦ τόπου καὶ τοῦ τρόπου τῆς τοῦ Κυρίου βαπτίσεως ἔχομεν τοὺς θεῖους καὶ ἱεροὺς εὐαγγελιστάς.

«Ἐν δὲ ταῖς ἡμέραις ἐκείναις παραγίνεται Ἰωάννης ὁ βαπτιστὴς κηρύσσων ἐν τῇ ἐρήμῳ τῆς Ἰουδαίας, λέγων, Μετανοεῖτε ἤγγικε γάρ ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. Οὗτος γάρ ἐστιν ὁ ρηθεὶς διὰ Ἡσαΐου τοῦ προφήτου λέγοντος· φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ· Ἐτοιμάσατε τὴν ὁδὸν Κυρίου, εὐθείας ποιεῖτε τὰς τρίβους αὐτοῦ. Αὐτὸς δὲ ὁ Ἰωάννης εἶχε τὸ ἔνδυμα αὐτοῦ ἀπὸ τριχῶν καμήλου καὶ ζώνην δερματίνην περὶ τὴν ὀσφύν αὐτοῦ· ἡ δὲ τροφή αὐτοῦ ἦν ἀκρίδες καὶ μέλι ἄγριον. Τότε ἐξεπορεύετο πρὸς αὐτὸν Ἱεροσόλυμα καὶ πᾶσα ἡ Ἰουδαία καὶ πᾶσα ἡ περὶ ἕωρος τοῦ Ἰορδάνου καὶ ἐβαπτίζοντο ἐν τῷ Ἰορδάνῳ ποταμῷ ὑπ' αὐτοῦ ἐξομολογούμενοι τὰς ἀμαρτίας αὐτῶν... Τότε παραγίνεται ὁ Ἰησοῦς

ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας ἐπὶ τὸν Ἰορδάνην πρὸς τὸν Ἰωάννην, τοῦ βαπτισθῆναι ὑπ' αὐτοῦ. Ὁ δὲ Ἰωάννης διεκώλυεν αὐτὸν λέγων· ἐγὼ χρειαίαν ἔχω ὑπὸ σοῦ βαπτισθῆναι· καὶ σὺ ἔρχῃ πρὸς με; Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπε πρὸς αὐτόν· Ἄφες ἄρτι· οὕτω γὰρ πρέπει εἶναι ἡμῖν πληρῶσαι πάσαν δικαιοσύνην· τότε ἀφήσιν αὐτόν. Καὶ βαπτισθεὶς ὁ Ἰησοῦς ἀνέβη εὐθὺς ἀπὸ τοῦ ὕδατος· καὶ ἀνεώχθησαν αὐτῷ οἱ οὐρανοὶ καὶ εἶδε τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ καταβαίνον ὡσεὶ περιστερὰν, καὶ ἐρχόμενον ἐπ' αὐτόν καὶ ἰδοῦ, φωνὴ ἐκ τῶν οὐρανῶν· λέγουσα· Οὗτός ἐστιν ὁ Υἱὸς μου ὁ ἀγαπητός ἐν ᾧ εὐδόκησα» (Ματθ. Κεφ. 3).

« Ἐγένετο Ἰωάννης βαπτίζων ἐν τῇ ἐρήμῳ καὶ κηρύττων βάπτισμα μετανοίας εἰς ἄφενιν ἁμαρτιῶν. Καὶ ἐξεπορεύετο πρὸς αὐτὸν πᾶσα ἡ Ἰουδαία χώρα, καὶ οἱ Ἱεροσολυμίται πάντες, καὶ ἐβαπτίζοντο ἐν τῷ Ἰορδάνῃ ποταμῷ ὑπ' αὐτοῦ ἐξομολογούμενοι τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν. Ἦν δὲ ὁ Ἰωάννης ἐνδεδυμένος τρίχας καμήλου καὶ ζώνην δερματίνην περὶ τὴν ὀσφίν αὐτοῦ, καὶ ἐσθίων ἀκρίδας καὶ μέλι ἀγρίων· καὶ ἐκήρυσσε λέγων· Ἔρχεται ὁ ἰσχυρότερός μου ὀπίσω μου, οὗ οὐκ εἰμι ἱκανὸς κῦψαι τὸν ἱμάντά τῶν ὑποδημάτων αὐτοῦ· ἐγὼ ἐβαπτισα ὑμᾶς ἐν ὕδατι, αὐτὸς δὲ βαπτίσει ὑμᾶς ἐν Πνεύματι ἁγίῳ.

Καὶ ἐγένετο ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις, ἦλθεν Ἰησοῦς ἀπὸ Ναζαρέτ τῆς Γαλιλαίας, καὶ ἐβαπτίσθη ὑπὸ Ἰωάννου εἰς τὸν Ἰορδάνην· καὶ εὐθέως ἀναβαίνων ἀπὸ τοῦ ὕδατος εἶδε σχιζομένους τοὺς οὐρανοὺς, καὶ τὸ Πνεῦμα ὡς περιστερὰν καταβαίνον ἐπ' αὐτόν· καὶ φωνὴ ἐγένετο ἐκ τῶν οὐρανῶν· Σὺ εἶ ὁ Υἱὸς μου ὁ ἀγαπητός ἐν ᾧ εὐδόκησα. Καὶ εὐθὺς τὸ πνεῦμα αὐτὸν ἐκβάλλει εἰς τὴν ἐρήμον» (Μάρκ. Κεφ. 1.5—12).

« Ἐν ἔτει δὲ πεντεκαίδεκάτῳ τῆς ἡγεμονίας Τίβεριου Καίσαρος, ἡγεμονεύοντος Ποντίου Πιλάτου τῆς Ἰουδαίας, καὶ τετραρχούντος τῆς Γαλιλαίας Ἡρώδου, Φιλίππου δὲ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ τετραρχούντος τῆς Ἰστυραίας καὶ Τραχωνίτιδος χώρας καὶ Λυστανίου

της Ἀβιληνῆς τετραρχοῦντος, ἐπὶ ἀρχιερέως Ἄννα καὶ Καϊάφα, ἐγένετο ρῆμα Θεοῦ ἐπὶ Ἰωάννην τὸν τοῦ Ζαχαρίου υἱὸν ἐν τῇ ἐρήμῳ. Καὶ ἦλθεν εἰς πᾶσαν τὴν περίχωρον τοῦ Ἰορδάνου, κηρύσσων βάπτισμα μετανοίας εἰς ἄφεςιν ἁμαρτιῶν· ὡς γέγραπται ἐν βίβλῳ λόγων Ἡσαΐου τοῦ προφήτου λέγοντος· Φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ, ἐτοιμάσατε τὴν ὁδὸν Κυρίου, εὐθείας ποιεῖτε τὰς τρίβους αὐτοῦ· πᾶσα φάραγξ πληρωθήσεται, καὶ πᾶν ὄρος καὶ βουνὸς ταπεινωθήσεται· καὶ ἔσται τὰ σκολιὰ εἰς εὐθείας, καὶ αἱ τραχεῖαι εἰς ὁδοὺς λεῖλας· καὶ ὄψεται πᾶσα σὰρξ τὸ σωτήριον τοῦ Θεοῦ.

Ἐλεγεν οὖν τοῖς ἐκπορευομένοις ὄχλοις βαπτισθῆναι ὑπὲρ αὐτοῦ. Γεινήματὰ ἐχιδνῶν, τίς ὑπέδειξεν ὑμῖν φυγεῖν ἀπὸ τῆς μελλούσης ὀργῆς; ποιήσατε οὖν καρποὺς ἀξίους τῆς μετανοίας· καὶ μὴ ἄρξησθε λέγειν ἐν ἑαυτοῖς, πατέρα ἔχομεν τὸν Ἀβραάμ· λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι δύναται ὁ Θεὸς ἐκ τῶν λίθων τούτων ἐγεῖραι τέκνα τῷ Ἀβραάμ. Ἡδὴ δὲ καὶ ἡ ἀξίωσις πρὸς τὴν ρίζαν τῶν δένδρων κείται· πᾶν οὖν δένδρον μὴ ποιοῦν καρπὸν καλὸν ἐκκόπτεται καὶ εἰς πῦρ βάλλεται. Καὶ ἐπηρώτων αὐτὸν οἱ ὄχλοι λέγοντες· τί οὖν ποιήσωμεν; ἀποκριθεὶς δὲ ἔλεγεν αὐτοῖς, ὁ ἔχων δύο χιτῶνας μεταδότω τῷ μὴ ἔχοντι, καὶ ὁ ἔχων βρώματα ὀσμείως ποιείτω. Ἦλθον δὲ καὶ τελῶναι βαπτισθῆναι, καὶ εἶπον πρὸς αὐτόν, Διδάσκαλε, τί ποιήσωμεν; ὁ δὲ εἶπε πρὸς αὐτούς, μὴδὲν πλέον παρὰ τὸ διατεταγμένον ὑμῖν πράσσετε· ἐπηρώτων δὲ αὐτόν καὶ στρατευόμενοι λέγοντες· τί ποιήσωμεν καὶ ἡμεῖς; καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς· μὴδένα διατείσητε, μὴδὲ συκοφαντήσητε· καὶ ἀρκεῖσθε τοῖς ὄψωνίοις ὑμῶν.

Προσδοκῶντος δὲ τοῦ λαοῦ, καὶ διαλογιζομένων πάντων ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν περὶ τοῦ Ἰωάννου μήποτε αὐτὸς εἴη ὁ Χριστός, ἀπεκρίνατο ὁ Ἰωάννης ἅπασιν λέγων· ἐγὼ μὲν ὕδατι βαπτίζω ὑμᾶς, ἔρχεται δὲ ὁ ἰσχυρότερός μου οὗ οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς λῦσαι τὸν ἱμάντα τῶν ὑποδημάτων αὐτοῦ· αὐτὸς ὑμᾶς βαπτίσει ἐν Πνεύματι ἁγίῳ καὶ πυρί· οὗ τὸ πτύον ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ, διακαθαριεῖ τὴν ἄλωνα αὐτοῦ, καὶ συναῖξει τὸν σίτον εἰς τὴν ἀποθήκην αὐτοῦ· τὸ δὲ ἄχυρον κατακαύσει πυρὶ ἀσβέστῳ.

Πολλά μὲν οὖν καὶ ἕτερα παρακαλῶν εὐηγγελίζετο τὸν λαόν.
Ὁ δὲ Ἡρώδης ὁ τετράρχης, ἐλεγγόμενος ὑπ' αὐτοῦ περὶ Ἡρωδιά-
δος τῆς γυναικὸς τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, καὶ περὶ πάντων ὧν ἐποίησε
πονηρῶν ὁ Ἡρώδης, προσέθηκε καὶ τοῦτο ἐπὶ πᾶσι, κατέκλεισε
τὸν Ἰωάννην ἐν τῇ φυλακῇ.

Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ βαπτισθῆναι ἅπαντα τὸν λαόν, καὶ Ἰησοῦ
βαπτισθέντος καὶ προσευχομένου ἀνεψυχθῆναι τὸν οὐρανὸν καὶ κα-
ταβῆναι τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον σωματικῶς εἶδει ὡσεὶ περιστεράν ἐπ'
αὐτὸν καὶ φωνὴν ἐξ οὐρανοῦ γενέσθαι, Σὺ εἶ ὁ Υἱὸς μου ὁ ἀγαπητός,
ἐν σοὶ ἠὲ ἠόδοιχα.

Καὶ αὐτὸς ἦν ὁ Ἰησοῦς ὡσεὶ ἐτῶν τριάκοντα ἀρχόμενος.
(Λουκ. Κεφ. 3—23.).

Ὁ δὲ εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης: «Καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ μαρτυρία τοῦ
Ἰωάννου, ὅτε ἀπέστειλαν πρὸς αὐτὸν οἱ Ἰουδαῖοι ἐξ Ἱεροσολύμων
ιερεῖς καὶ λευίτας, ἵνα ἐρωτήσωσιν αὐτὸν, σὺ τίς εἶ; Καὶ ὡμολόγη-
σε, καὶ οὐκ ἠρνήσατο, καὶ ὡμολόγησεν, ὅτι οὐκ εἰμὶ ἐγὼ ὁ Χρι-
στός. Καὶ ἠρώτησαν αὐτὸν· τί οὖν; Ἡλίας εἶ σὺ; καὶ λέγει οὐκ εἰμὶ.
Ὁ προφήτης εἶ σὺ; καὶ ἀπεκρίθη αὐτῷ· Εἶπον οὖν αὐτῷ τίς εἶ; ἵνα ἀπο-
κρισὶν δώμην τοῖς πέμφασιν ἡμᾶς· τί λέγεις περὶ σεαυτοῦ; Ἔφη, ἐγὼ
φωνῆ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ. Εὐθύνατε τὴν ὁδὸν Κυρίου, καθὼς εἶ-
πεν Ἠσαΐας ὁ προφήτης. Καὶ οἱ ἀπεσταλμένοι ἦσαν ἐκ τῶν Φαρι-
σαίων καὶ ἠρώτησαν αὐτὸν καὶ εἶπον αὐτῷ· Τὶ οὖν βαπτίζεις, εἰ σὺ
οὐκ εἶ ὁ Χριστός, οὐδὲ Ἡλίας, οὐδὲ ὁ προφήτης; ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ
Ἰωάννης λέγων· Ἐγὼ βαπτίζω ἐν ὕδατι· μέσος δὲ ὑμῶν ἕστηκεν
ὃς ὑμεῖς οὐκ οἴδατε. Αὐτός ἐστιν ὁ ὀπίσω μου ἐρχόμενος, οὗ ἐγὼ
οὐκ εἰμὶ ἄξιος, ἵνα λύσω αὐτοῦ τὸν ἱμάντα τοῦ ὑποδήματος. Ταῦτα ἐν
Βηθανίᾳ ἐγένετο πέραν τοῦ Ἰορδάνου, ὅπου ἦν Ἰωάννης βαπτίζων.

Τῇ ἐπαύριον βλέπει ὁ Ἰωάννης τὸν Ἰησοῦν ἐρχόμενον πρὸς αὐτὸν
καὶ λέγει· Ἴδε ὁ ἀμνὸς τοῦ Θεοῦ ὁ αἵρων τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου.
Οὕτως ἐστὶ περὶ οὗ ἐγὼ εἶπον ὀπίσω μου ἔρχεται ἀνὴρ, ὃς ἐμπροσθέν
μου γέγονεν, ὅτι πρῶτός μου ἦν· καὶ γὰρ οὐκ ᾔδειν αὐτόν· ἀλλ' ἵνα

φανερωθῆ τῷ Ἰσραήλ, διὰ τοῦτο ἦλθον ἐγὼ ἐν ὕδατι βαπτίζων. Καὶ ἐμαρτύρησεν Ἰωάννης λέγων, ὅτι θεάματι τὸ Πνεῦμα καταβαίνον ὡς περιπτερὰν ἐξ οὐρανοῦ, καὶ ἔμεινεν ἐπ' αὐτόν. Καγὼ οὐκ ᾔδειν αὐτόν, ἀλλ' ὁ πέμψας με βαπτίζειν ἐν ὕδατι, ἐκεῖνός μοι εἶπεν· ἐφ' ὃν ἂν ἴδῃς τὸ Πνεῦμα καταβαίνον καὶ μένον ἐπ' αὐτόν, οὗτός ἐστιν ὁ βαπτίζων ἐν Πνεύματι ἁγίῳ. Καγὼ εἶδρακα καὶ μεμαρτύρησα ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ».

Ἐκ τῶν εὐαγγελικῶν περιχοπῶν « Ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις παραγίνεται Ἰωάννης ὁ βαπτιστῆς κηρύσσων ἐν τῇ ἐρήμῳ τῆς Ἰουδαίας· τότε ἐξεπορεύετο πρὸς αὐτὸν Ἱεροσόλυμα καὶ πᾶσα Ἰουδαία καὶ πᾶσα ἢ περίχωρος τοῦ Ἰορδάνου καὶ ἐβαπτίζοντο ἐν τῷ Ἰορδάνῳ ποταμῷ. Τότε παραγίνεται ὁ Ἰησοῦς ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας ἐπὶ τὸν Ἰορδάνην πρὸς τὸν Ἰωάννην τοῦ βαπτισθῆναι ὑπ' αὐτοῦ... Καὶ ἦλθεν Ἰησοῦς ἀπὸ Ναζαρέτ τῆς Γαλιλαίας καὶ ἐβαπτίσθη ὑπὸ Ἰωάννου εἰς τὸν Ἰορδάνην, Ἰησοῦς δὲ Πνεύματος ἁγίου πλήρης ὑπέστρεψε ἀπὸ τοῦ Ἰορδάνου. Ταῦτα ἐν Βηθσαῖμα ἐγένετο πέραν τοῦ Ἰορδάνου, ὅπου τὴν Ἰωάννης βαπτίζαν» ἐκ τῶν περιχοπῶν λέγω τούτων ἐξαγονταὶ δύο τινά, ὅτι ἡ μὲν διήγησις τοῦ Μάρκου συνάδει καθ' ὅλα πρὸς τὴν τοῦ Ματθαίου ἢ δὲ Λουκᾶς καὶ ὁ Ἰωάννης ὑπὸ γενικωτέραν ἔποψιν περιγράφουσι τὸ τοῦ βαπτίσματος, ὡς λαβόντος χώραν ἐν τῷ Ἰορδάνῳ καὶ ἐν τῇ ἐρήμῳ τῆς Ἰουδαίας, ἧτις ἐξετείνεται ἀπὸ Ἱεροσολύμων μέχρις Ἰορδάνου.

Ὁ τόπος τῆς βαπτίσεως τοῦ Κυρίου συμπίπτει πρὸς τὸν τόπον τῆς διαβάσεως τοῦ Ἰορδάνου ὑπὸ τῶν Ἰσραηλιτῶν. Ἐκτὸς τῶν ἀρχαίων ἐν οἷς καὶ ὁ θεὸς Ὀριγένης τοῦτο ἀποδέχονται καὶ οἱ πλεῖστοι τῶν νεωτέρων παλαιστινολόγων. Καὶ οὐδόλως ἀπίθανον, ἐπὶ ὁ θέλων γὰ πληρώσῃ τὸν νόμον καὶ τοὺς προφῆτας προεἴλετο ὡς τόπον τῆς βαπτίσεως αὐτὸν τὸν τόπον ἐκεῖνον, ἔνθα ἐγένετο ἡ ἐκθαύματος ὑπὸ τῶν Ἰσραηλιτῶν διάβασις τοῦ Ἰορδάνου. Καὶ ὡς μὲν ἐκείνη ἐσκόπει τὴν τελείαν κατάκτησιν τῆς γῆς τῆς ἐπαγγελίας ὑπὸ τῶν υἱῶν τοῦ Ἰσραήλ, οὕτω καὶ τὸ θεῖον τοῦ Ἰησοῦ βάπτι-

σμα προεπηγγέλλετο τοῖς εἰς Χριστὸν πιστεύουσι τὴν τελείαν κατάκτησιν τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν.

Ὅστις δ' ἂν ὄμως καλῶς μελετήσῃ τὰ τῆς πορείας καὶ τῆς διαβάσεως τοῦ Ἰορδάνου ὑπὸ τῶν Ἰσραηλιτῶν ἐν ταῖς βιβλίαις τῶν Ἀριθμῶν, τοῦ Δευτερονομίου καὶ Ἰησοῦ τοῦ Ναυῆ, ἐκ τῶν ἐκφράσεων «Καὶ ὁ λαὸς εἰστήκει ἀπέναντι Ἰεριχώ» εὐκόλως πείθεται ὅτι «τὰ ἀπέναντι τῆς Ἰεριχώ» μέρη τῆς Γραφῆς συμπίπτουσιν ἐπακριβῶς πρὸς τὰ μέρη τὰ κείμενα ἀπέναντι τῆς νῦν ἐν Ἰορδάνῃ μονῆς τοῦ Τ. Προδρόμου, ἅτινα ἦσαν τὰ προσφορώτερα πρὸς διάβασιν τῶν Ἰσραηλιτῶν διὰ λόγους τοπικοὺς καὶ στρατηγικοὺς. Διότι οἱ Ἰσραηλιταὶ διαβαίνοντες τὸν Ἰορδάνην, παρά τὴν μονὴν τοῦ Τ. Προδρόμου εἶχον χώραν ὀπισθεν αὐτῶν κατὰ τὸ πλεῖστον κατακεκτημένην ἤδη καὶ ἐπομένως τὰ νῦτα αὐτῶν ἐξησφαλισμένα ἀπὸ τε τῆς Ν. Θαλάσσης καὶ τῶν ἀνατολικῶν αὐτῆς ὄρεων. Εἶχον ὕδατα ἄφθονα ἐν περιπτώσει ὀπισθοχωρήσεως αὐτῶν, δηλαδὴ ὅτε θὰ ἐκωλύετο εἰς αὐτοὺς ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν ἢ τοῦ Ἰορδάνου διάβασις. Ἡ τοῦ Ἰορδάνου διάβασις εἰς σημεῖον πάλυμαρᾶν πρὸς βορρᾶν τῆς μονῆς τοῦ Τ. Προδρόμου ἦν ἔργον οὐ μόνον δύσκολον, ἀλλὰ καὶ λίαν ἐπικίνδυνον διὰ τὰ παρεμπίπτοντα ἐντεῦθεν τοῦ Ἰορδάνου καὶ νῦν πολλῶν ὁ μᾶλλον τότε μεγάλων ἐκτάσεων ἔλη. Ἐκτὸς δὲ τούτων θὰ εἶχον οἱ Ἰσραηλιταὶ καὶ τὴν δεξιὰν πτέρυγα τοῦ στρατοῦ αὐτῶν μετὰ τὴν διάβασιν τοῦ Ἰορδάνου ἐκτεθειμένην, ἀφ' ἑνὸς μὲν εἰς τοὺς ἰσχυροὺς κατοίκους τῆς πόλεως Γαί, ἀφ' ἑτέρου δὲ εἰς τοὺς ὠσαύτως ἰσχυροὺς ἐκείνους λαοὺς, οὓς οὐχὶ πολλῶ ὕστερον μετὰ λυσιπώδη ἀγῶνα κατέβαλεν ὁ Ἰησοῦς τοῦ Ναυῆ ἐπειπῶν τὸ περίφημον «Στήτω ὁ ἥλιος κατὰ Γαβαὼν καὶ ἡ Σελήνη κατὰ φάραγγα Ἐλών». Ὁ χάρτης τῆς Μαδηβᾶς τίθησι τὴν φάραγγα ταύτην μετὰ τοῦ σημερινοῦ Τάιπε καὶ τῆς Ἱερουσαλήμ.

Καθόλου δ' εἰπεῖν, οἱ Ἰσραηλιταὶ διαβαίνοντες τὸν Ἰορδάνην πρὸς Β. τοῦ Τιμίου Προδρόμου θὰ εὐρίσκοντο ἐν τῷ μέσῳ δύο ἐχ-

θρών, τῶν Ἰεριχουντίων ἀφ' ἐνός, ἀφ' ἑτέρου δὲ καὶ τῶν ἐχθρῶν, ὧν ἐμνήσθη ἄνωτέρω, ἐν ᾧ ἢ παρὰ τὴν μονὴν τοῦ Πρόδρομου διάβασίς των εἶχε κατὰ μέτωπον ὄλους των τοὺς ἐχθροὺς καὶ τὰ ὀπισθεν καὶ πέραν καὶ ἐντεῦθεν τοῦ Ἰορδάνου παντελῶς ἐξησφαλισμένα.

Καὶ τοιοῦτοι περίπου τοπογραφικοὶ συλλογισμοὶ ἐξάγονται ἐκ τοῦ βιβλίου Ἰησοῦ τοῦ Ναυῆ. Ἀλλὰ καὶ αὐτὴ ἡ ἀρχαία Ἰεριχὼ τοῦ Ἰησοῦ τοῦ Ναυῆ, ἀπέναντι τῆς ὁποίας ἐγένετο ἐν τῷ Ἰορδάνῃ ἢ τῶν Ἰσραηλιτῶν διάβασίς ἔκειτο κατ' εὐθεῖαν γραμμὴν πρὸς τὴν μονὴν τοῦ Τιμίου Προδρόμου. Οἱ θέλοντες νὰ δισχυρισθῶσιν, ὅτι ἡ ἀρχαία Ἰεριχὼ ἔκειτο παρὰ τὴν πηγὴν τοῦ Ἐλισσαίου ἐκφέρουσι γνώμην ἀβασάνιστον. Κατ' ἐμὲ τὸ μὲν σημερινὸν πολίχνιον τῆς Ἰεριχοῦντος εἶναι αὐτὴ ἡ ἀρχαία Ἰεριχὼ τοῦ Ἰησοῦ τοῦ Ναυῆ. Καὶ ἀπόδειξιν τούτου πρόσφατον καὶ ἀρκούσαν μεταξὺ πολλῶν ἄλλων ἠγοῦμαι καὶ τὴν ἐξῆς. Ὅτε πρὸ μικροῦ ἐκτίζετο τὸ ἐν Ἰεριχοῦντι ὀθωμανικὸν πέμενος, εἰς βάθος οὐδὲ τριάκοντα μέτρων εὐρέθη στερεὸν ἕδαφος. Τοῦναντίον εὐρίσκοντο στρώματα διαφόρων ἐποχῶν ἐξ οἰκιῶν, ὄψεων καὶ κεραμῶν ἀμπληρῶν. Τελευταῖον δ' ἀνεκαλύφθη καὶ οἰκοδομηματὸν ἐξ ὀπτῶν πλίνθων, ὅπερ ἀνήγαγον εἰς τὴν ἐποχὴν τῶν βασιλείων τοῦ Ἰουδα καὶ τοῦ Ἰσραήλ. Μέρος τοῦ τείχους τῆς ἀρχαίας Ἰεριχοῦντος εἰς βάθος 5—6 μέτρων σώζεται ἐν τῷ κήπῳ τοῦ Ἱεροῦ ἡμῶν Κοινοῦ ὃν ἔχει νῦν ὁ γέρον Καλλίνικος, ὡς εἶπέ μοι τοῦτο ὁ ἐν μακαρία τῇ λήξει Βηθλεέμ Ἀνθιμος, εἰς ὃν ἀνήκε τὸ πρῶτον ὁ κήπος. Ἡ δὲ παρὰ τὴν πηγὴν τοῦ Ἐλισσαίου ἀρχαία Ἰεριχὼ ἐνίων ἀρχαιολόγων εἶναι, ὡς θέλομεν νὰ εἰπώμεν σήμερον, τὸ νέον ἄστυ τῆς ἀρχαίας Ἰεριχοῦντος, τὸ ἀριστοκρατικόν, τὸ ἡγεμονικὸν ἄστυ τῶν Μακεδονικῶν, Μακκαβαϊκῶν, Ρωμαϊκῶν καὶ Βυζαντινῶν χρόνων καὶ ἐπέκεινα.

Ἀλλὰ καὶ εἰς τὸ τυχὸν προταθησόμενον ἐπιχείρημα, ἐπὶ ἐν καιρῷ πολιορκίας πόθεν ἠδύνατο νὰ ὑδρεύηται ἡ πόλις, κάλλιστα δύναμαι νὰ εἰπῶ ὅτι ἡ ἀρχαία Ἰεριχὼ δὲν εἶχεν ἀνάγκην τῆς πηγῆς τῶν

τοῦ Ἐλισσαίου, διότι ὁ παραπλεύρως τῶν ἀρχαίων τειχῶν αὐτῆς διερχόμενος χειμάρρος τοῦ Χοζεβᾶ ἔρρεεν ἀενάως, ὅστις καὶ σήμερον δύναται νὰ ρέῃ ὅπως δῆποτε καθ' ὅλον τὸ ἔτος, ὅταν τὸ ὕδωρ αὐτοῦ δὲν χρησιμοποιοῖται πρὸς ἄρδευσιν. Τοῦτο δὲν λέγω ἄνευ σκοποῦ· διότι καὶ εἰς τὰ παραπλεύρως τοῦ χειμάρρου κείμενα ἡμέτερα καὶ ρωσσικὰ κτήματα, ἅτινα γέμουσιν ἀρχαίων ἐρειπίων, εἶδον ἐξ αὐτῆς τῆς κοίτης τοῦ ποταμοῦ νὰ εἰσχωρῆ ἐν αὐτοῖς ἀρχαίον ὑδραγωγεῖον, ὅπερ δὲν εἶχε σκοπὸν τὴν ἄρδευσιν, ἀλλὰ τὴν ὕδρευσιν τῶν οἰκοδομημάτων. Ἰσαύτως δὲν ὑπῆρχε καὶ φόβος ἵνα τὸ ὕδωρ τοῦ χειμάρρου εὐκόλως μετοχετευθῆ, διότι οὐδέποτε οἱ Ἰεριχοῦντιοὶ θὰ κατέλειπον ἀρρουρήτους ἐν καιρῷ κινδύνου τὰς ὀρυς τῶν ὑπερκειμένων τῆς πόλεως ὀρέων, ἐν τῷ μέσῳ τῶν ὁποίων διερχετο ὁ χειμάρρος καὶ ἐπὶ τῶν ὁπίων σφίζονται μέχρι τῆς σήμερον τεχνητὰ σπήλαια καὶ ἀρχαῖα ὀχυρώματα. Πλὴν τούτου καὶ ἡ πόλις αὐτῆς δὲν θὰ ἐστερεῖτο ἐνδὸν μεγάλων δεξαμενῶν πρὸς ἐναποταμίευσιν μεγάλων ποσοτήτων ὕδατος κατὰ τὸ ἐπικρατοῦν ἀρχαῖον τῶν πόλεων σύστημα. Καὶ τοσαῦτα μὲν ἐν συνόψει περὶ τῆς ὑπὸ τῶν Ἰσραηλιτῶν διαβάσεως τοῦ Ἰορδάνου ἐν σχέσει πρὸς τὰ ἀπέναντι τῆς μονῆς τοῦ Τιμίου Προδρόμου μέρη, ἅτινα καὶ ἡ ἀρχαία ἐβραϊκὴ παράδοσις ἀπεδέχετο ὡς τὸν τόπον τῆς τῶν Ἰσραηλιτῶν διαβάσεως, ἀποκαλοῦσα αὐτὸν Βαῖθ βαρὰ ἤτοι τόπον διαβάσεως. Ἡδὴ δὲ καὶ περὶ τοῦ τόπου τῆς βαπτίσεως.

Κατ' ἀρχὴν ἡ τοῦ Κυρίου βάπτισις δὲν ἐγένετο ἐν ἀποκέντρῳ τοῦ Ἰορδάνου μέρει, ἀλλ' ἐν τόπῳ ὅπως δῆποτε γνωστῷ καὶ ὑπ' ἀνθρώπων συχναζομένῳ. Ἄν ὅμως αὕτη ἐν τῇ ἐντεῦθεν ὄχθῃ ἔλαβεν χώραν εἴτε τῇ πέραν, τοῦτο οὐκ δηλοῦται ἡμῖν σαφῶς ὑπὸ τῶν θείων καὶ ἱερῶν εὐαγγελιστῶν, ἀν καὶ ἡ τούτου ἄγνοια οὐδαμῶς ἐλαττοῖ τὴν σπουδαιότητα τοῦ γεγονότος. Φαίνεται δ' ὅμως ἐτι ἡ καθ' ἡμᾶς ὄχθη ἡ ἐντεῦθεν τοῦ Ἰορδάνου εἶχεν ὑπὲρ ἑαυτῆς συνήγορον τὴν ἀρχαίαν τῆς ἐκκλησίας παράδοσιν, ὡς θὰ ἴδωμεν κατωτέρω. Σημειωτέον δ' ὡσαύτως ὅτι οὐδαμοῦ τῶν εὐαγγελίων ἀναγι-

νώσκομεν ὅτι ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας διὰ τῆς πέραν τοῦ Ἰορδάνου χώρας κατήλθεν εἰς Ἱεριχοῦντα καὶ ἀνέβη εἰς Ἱεροσόλυμα, τὸναντίον ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας παρακάμπτων τὴν Σαμαρείαν διὰ τῆς Ἱεριχοῦντος ἀνήρχετο εἰς Ἱεροσόλυμα. Τὴν ὁδὸν ταύτην ὡς μᾶλλον συνήθη τοῖς Γαλιλαίοις τοῖς κατὰ τὰς ἑορτὰς ἐπισκεπτομένοις τὰ Ἱεροσόλυμα, προτίμησεν, ὡς φαίνεται ὁ Κύριος καὶ ἐν τῷ καιρῷ τοῦ βαπτίσματος αὐτοῦ. Ὁ Ἰωάννης ἐβάπτιζε τότε ἐν Βηθαβαρᾷ ἤτοι εἰς τὸν μικρὸν μὲν, ἀλλὰ θαλασσινὴν ὕδατα ἔχοντα μέχρι τῆς σήμερον χείμαρρον Ἰν Καρὰρ, ὅστις δὲν ἔχει μῆκος πλέον τῶν δύο χιλιομέτρων καὶ εὖ τὰ ὕδατα εἰσβάλλουσιν ἐν τῷ Ἰορδάνῳ ἐπακριβῶς ἀπέναντι τῆς μονῆς τοῦ Τιμίου Προδρόμου καὶ ὅστις συμπίπτει πρὸς τὸν Αἰῶνα ἢ Σαπσαφάν τοῦ χάρτου τῆς Μαδηβᾶς.

Πρὸς τὸ μέρος τοῦτο διηυθύνθη ὁ Κύριος, ἵνα βαπτισθῆ ὑπὸ τοῦ Ἰωάννου, ὅπερ ὑπὸ πλήθους ἀνθρώπων ἐσυχνάζετο, διότι ἐν τῷ μέρει τούτῳ ὑπῆρχον δύο γέφυραι καὶ τινες παροδῖαι εἰς ἃς κατέληγον αἱ ἀπὸ διαφόρων ἀξιοσημειώτων πόλεων τῆς Περσίας ἀρχόμεναι λεωφόροι ὡς δύναμκι μετὰ βεβαιότητος ἐν τοῖς πρώτοις νὰ δισχυρισθῶ ἐκ τῶν διασφωζομένων ἐτι ἰχνῶν τῶν λεωφόρων. Τὰ ἴχνη τῶν λεωφόρων τούτων παρατηροῦνται καὶ ἐντεῦθεν τοῦ Ἰορδάνου, αἵτινες διὰ Γαλγάλων κατήντων εἰς Ἱεριχοῦντα. Σημειωτέον ὅτι ἂν ὁ Κύριος διήλθε τὸν Ἰορδάνην ἐν τῷ μέρει τούτῳ, διήλθεν αὐτὸν πρὸς συνάντησιν τοῦ Ἰωάννου (Ἰωάν. Κεφ. 3. 26).

Εἰς τὴν ἐντεῦθεν λοιπὸν ὄχλην τὴν καθ' ἡμᾶς, τὴν κειμένην καθ' εὐθείαν γραμμὴν πρὸς τὴν μονὴν τοῦ Τιμίου Προδρόμου, φρονῶ ὅτι ἐβαπτίσθη ὁ Κύριος, διότι μετὰ τὴν βάπτισιν βλέπομεν αὐτὸν ἀναγόμενον εἰς τὴν ἔρημον τῆς Ἰουδαίας, ἵνα πειρασθῆ ὑπὸ τοῦ δαίμονος. Καὶ αὕτη ἦν ἡ παράδοσις τῆς ἐκκλησίας Ἱεροσολύμων κατὰ τὸν Ε΄ αἰῶνα καὶ ἣν διέσωσεν ἄχρις ἡμῶν ὁ τῆς Μαδηβᾶς χάρτης.

Ὁ τόπος λοιπὸν ἐν ᾧ ἐβαπτίσθη ὁ Κύριος, ὡς ὑπ' ἀνθρώπων

διηγεῖσθε συχνάζομενος, δέν ἠδύνατο εὐκόλως ν' ἀπολεσθῆ. Μία ἀκατακόπη ἐπὶ τῶν τριῶν πρώτων αἰώνων τοῦ χριστιανισμοῦ ἐν σχέσει πρὸς τὸν τόπον τῆς βαπτίσεως πείθει ἡμᾶς ὅτι οἱ τῶν τριῶν πρώτων αἰώνων χριστιανοὶ τῆς ἀποστολικῆς παραδόσεως στερρῶς ἐχόμενοι καλῶς ἐγίνωσκον τὸν τόπον τῆς βαπτίσεως· ἀλλὰ πλὴν τούτου καὶ ἡ τῶν Ἱεροσολύμων ἐκκλησία οὐδέποτε θὰ ἡμέλησε τοῦ τόπου τῆς βαπτίσεως, ἂν καὶ ἀγνοοῦμεν ποία ἀρχή, ποῖος γνώμων ἢ κανὼν ἴσχυε παρὰ τῆ ἀρχαίᾳ τῶν Ἱεροσολύμων ἐκκλησία περὶ τὴν ἀνάδειξιν ἢ παραδοχὴν τόπου τινὸς ὡς ἱεροῦ καὶ ἀξίου, διότι ἔλαβον ἐν αὐτῷ χώραν γεγονότα τῆς τε Παλαιᾶς καὶ Καινῆς Διαθήκης. Τοῦτο μόνον καλῶς γινώσκωμεν ὅτι οἱ ἱεροὶ Τόποι ἢ ὡς θέλομεν νὰ ἐπὶ ἡμεῶν σήμερον τὰ Προσκυνήματα, ἐξηρτῶντο ἐκ τε τῆς πολιτικῆς καὶ τῆς ἀνωτάτης ἐκκλησιαστικῆς ἀρχῆς τῶν Ἱεροσολύμων.

Φαίνεται δ' ὁμοίως ὅτι ἡ ἐπιτόπιος παράδοσις, καθόσον αὐτὴ συνήδε καὶ πρὸς τὰς θείας Γραφάς, ἐλαμβάνετο ὑπὸ σπουδαίαν ἐποψιν, ἀρχῆθεν διασώζομένη, ἀναζωπυρουμένη καὶ ὀλοὴν κραταιουμένη διὰ τῆς συχνῆς ἐπισκέψεως τῶν ἁγίων Τόπων ὑπὸ τῶν ἐκάστοτε εὐσεβῶν τοῦ Κυρίου ἡμῶν ὁπαδῶν, καθ' ἃ ἐξάγεται ἐκ τῶν ὑπὸ τοῦ θεοῦ πατρὸς Ἱερωνύμου λεγομένων « ὅτι θὰ ἦτο ἔργον μακρὸν ν' ἀριθμῆσθαι τὸς τοὺς ἐπίσκοπους, τοὺς μάρτυρας, τοὺς θεοὺς διδασκάλους, τοὺς ἀπὸ τῆς Ἀναλήψεως τοῦ Κυρίου ἡμῶν μέχρι τῶν καθ' ἡμᾶς χρόνων μεταβάνας εἰς ἐπίσκεψιν τῶν Θεοβαδίστων Τόπων ».

Ὅτι δὲ ἐνωρίτατα οἱ ἅγιοι Τόποι ἐκτὸς τῆς ἀπλῆς λόγῳ εὐλαβείας ἐπισκέψεως ἤρξαντο νὰ προκαλῶσι τὴν σπουδὴν καὶ τὴν μελέτην τῶν μεγάλων τῆς ἐκκλησίας πατέρων καὶ δὴ τῶν ἐπιφανεστέρων ἐρμηνευτῶν, ἀπόδειξιν τούτου ἔχομεν, ὅτι ἐπὶ Ναρκίσσου ἐπισκόπου Ἱεροσολύμων ἐν ἔτει 170 ἀπὸ Χριστοῦ ὅτε ὁ πολὺς τῶν Σάρδεων ἐπίσκοπος Μελίτων καὶ ὁ ἐκ τῆς τῶν Καππαδοκῶν χώρας Ἀλέξανδρος ὁ βραδύτερον θείᾳ ἀποκαλύψει προχειρισθεὶς ἐπί-

σκοπος Ἱεροσολύμων ἔρχονται εἰς Ἱεροσόλυμα « ἔνεκεν εὐχῆς καὶ τῆς τῶν τόπων ἱστορίας ». Τούτοις συγκαταριθμείσθω καὶ ὁ ἱερώτατος Κλήμης ὁ Ἀλεξανδρεὺς ὁ κατὰ τὸν αὐτὸν περίπου χρόνον ἐλθὼν καὶ οὗτος εἰς ἐπίσκεψιν καὶ μελέτην τῶν ἁγίων Τόπων.

Ἀδύνατον λοιπὸν αὐτοὶ οἱ ἐλθόντες ὡς ἱστορήσοντες τοὺς ἁγίους Τόπους νὰ παρέλειπον καὶ τὸν τῆς βαπτίσεως τόπον καὶ νὰ μὴ ἀνεζωπύρουν τὴν περὶ αὐτοῦ παράδοσιν διὰ τῆς ἐπισκεψείας των, καὶ ἀπόδειξιν τούτου τρανὴν ἔχομεν τὸν θεῖον Ὀριγένη, ὁστις ἰδίως ὁμμασιν ἐν ἔτει περίπου 220 εἶδε καὶ ἐμελέτησε τοὺς ἁγίους Τόπους καὶ ὁστις πρῶτος μετὰ τοὺς εὐαγγελιστὰς ἐν τοῖς ὑπομνήμασιν αὐτοῦ εἰς Ἰωάννην τὸν εὐαγγελιστὴν ποιεῖται ἰδιαιτέρως μνεῖαν τοῦ τόπου ἐνθα ἐβάπτιζεν ὁ Πρόδρομος καὶ ὁ Κύριος ἡμῶν ἐβαπτίσθη ὑπ' αὐτοῦ.

Τὰ ἐξῆς λέγει ὁ θεῖος πατὴρ περὶ τοῦ τόπου τῆς βαπτίσεως τοῦ Κυρίου ἡμῶν ἐρμηνεύων τὸ ρητὸν τοῦ εὐαγγελιστοῦ Ἰωάννου. « Ταῦτα ἐν Βηθανία (κατὰ τὸν εὐαγγελιστὴν), ἐν Βηθαβαρᾷ (κατὰ τὸν Ὀριγένη) ἐγένετο πέραν τοῦ Ἰορδάνου, ὅπου ἦν Ἰωάννης βαπτίζων. Ὅτι μὲν σχεδὸν ἐν πᾶσι τοῖς ἀντιγράφοις κέεται « Ταῦτα ἐν Βηθανία ἐγένετο » οὐκ ἀγνοοῦμεν καὶ ἔσικε τοῦτο καὶ ἔτι πρότερον γεγονέναι. Καὶ παρ' Ἡρακλέωνι γοῦν Βηθανίαν ἀνεγνώμεν. Ἐπίστημεν μὴ δεῖν « Βηθανία » ἀναγινώσκειν, ἀλλὰ Βηθαβαρᾷ, γενόμενοι ἐν τοῖς τόποις ἐπὶ ἱστορίαν τῶν ἱχνῶν Ἰησοῦ καὶ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ καὶ τῶν προφητῶν. Βηθανία γάρ, καὶ αὐτός ὁ Εὐαγγελιστής φησι, ἡ πατρὶς Λαζάρου καὶ Μάρθας καὶ Μαρίας ἀπέχει τῶν Ἱεροσολύμων σταδίου 15, ἧς πόρρω ἐστὶν ὁ Ἰορδάνης ποταμὸς καὶ ἀπὸ σταδίων πλατεῖ λόγῳ ρπ' (180), ἀλλ' οὐδὲ ὁμώνυμος τῇ Βηθανία τόπος ἐστὶ περὶ τὸν Ἰορδάνην. Δείκνυσθαι δὲ λέγουσι παρὰ τῇ ὄχθῃ τοῦ Ἰορδάνου τὰ Βηθαβαρᾷ ἐνθα ἱστοροῦσι τὸν Ἰωάννην βεβαπτικέναι ». Ἐκ τῶν ἐκφράσεων « Δείκνυσθαι δὲ λέγουσι παρὰ τῇ ὄχθῃ τοῦ Ἰορδάνου τὰ Βηθαβαρᾷ... » σαφῶς ἐξάγεται, ὅτι ἡ παράδοσις πε-

φι τοῦ τόπου τῆς τοῦ Κυρίου βαπτίσεως σὺδὸλως εἶχεν ἀπο-
λεσθῆ, ἀλλ' ἐξηκολούθει ἀκμαία διασωζομένη, ὥστε καὶ νὰ δει-
κνύηται ὠρισμένον μέρος ἐν τῷ Ἰορδάνῃ ὡς τόπος τῆς τοῦ Κυρίου
βαπτίσεως κατὰ τὰ ἔτη 220—225.

12.

Ὁ Ἰορδάνης

Ἡμεῖς ἐπόμενοι τῇ παραδόσει τῆς καθ' ἡμᾶς ἐκκλησίας ἀπο-
δεχόμεθα, ὅτι, ὅτε ἡ τοῦ Χριστοῦ ἐκκλησία ἀπήλαυτε τῆς πορευ-

μένης ειρήνης διὰ τοῦ Μ. Κωνσταντίνου καὶ ἡ βασιλομήτωρ αὐτοῦ ἡ μακαρία Ἐλένη ἀπῆλθεν (325—335) εἰς τοὺς ἁγίους Τόπους πρὸς ἀνέγερσιν τοῦ πανιέρου ναοῦ τῆς Ἀναστάσεως, τότε ὡς λέγεται, αὕτη ὑπεδέξατο καὶ ἐν τῷ τόπῳ τῆς βαπτίσεως καὶ μετὰ ξενώσεως πρὸς τιμὴν τῆς ἁγ. Τριάδος ἡ Ἰωάννου τοῦ Βαπτιστοῦ. Τοῦτου ἐκτὸς Λατίνων τινῶν μνείαν ποιεῖται καὶ ὁ ἡμέτερος Νικηφόρος ὁ Κάλλιστος ὡς ἑξῆς. «*Ἐπειτὰ (ἡ βασιλομήτωρ ἡ Ἐλένη) τῷ θεῷ Ἰορδάνῃ προσβάλλει καὶ ἀμφὶ τῷ σπηλαίῳ, ᾧ πάλαι τὴν κατοίκησιν εἶχεν ὁ βαπτιστής, οἶκον αὐτῷ περικαλλῆ ἀνεγέρει. Καὶ ἄλλον δὲ πρὸς τὸ ἄναρτες τοῦ ὄρους Ἡλιοῦ τῷ Θεοβίτῃ ἐγκαθιστᾷ*». Πάτρ. Μigne τόμ. 146 σελ. 113.

Καὶ φρονῶ ὅτι οὐκ ἠδύνατο ἄλλως γενέσθαι ἢ ὁ παράδοξος οὗτος τόπος τῆς τε Π. καὶ Κ. Διαθήκης νὰ ἐλκύσῃ τὴν προσοχὴν τῆς εὐσεβοῦς βασιλομήτορος καὶ νὰ τύχῃ τῆς ἰδιαίτερας αὐτῆς μερίμνης. Ἴσως θὰ ἐκληφθῶμεν ὡς ἄγαν εὐπιστοὶ, ἀποδεχόμενοι τὴν παράδοξον ταύτην ὡς ἀναντιστοίχον ἱστορικὴν μαρτυρίαν. Ἀλλ' ἀφ' οὗ περὶ τόσων ἄλλων ἐν τοῖς ἁγίοις Τόποις καὶ ἀλλαγῶν ἐμερίμνησεν ἡ μακαρία Ἐλένη καὶ ὧν ἡ ἱστορία δὲν ποιεῖται μνείαν, διατὶ νὰ μὴ παραδεχθῶμεν, ἀφ' οὗ ἔχομεν καὶ τὴν παράδοξον συνηγοροῦσαν ἡμῖν, ὅτι αὕτη καὶ ἰδιαίτερας προσοχῆς ἤξιωσε τὸν τῆς βαπτίσεως τόπον, ἀφοῦ μάλιστα καὶ ὁ χριστιανικώτατος ἐν βασιλευσὶν υἱὸς αὐτῆς Κωνσταντῖνος ὀλίγον πρὸ τοῦ θανάτου αὐτοῦ κατ' Εὐσέβιον εἶχεν ἐκδηλώσει τὸν διακαῆ αὐτοῦ πόθον, ὅπως ἐν τοῖς τοῦ Ἰορδάνου ρεῖθροις τύχῃ τοῦ θεοῦ βαπτισματός; «*Ὡρα καὶ ἡμᾶς ἀπολαῦσαι τῆς ἀθανάτοιοῦ σφραγίδος, ὥρα τοῦ πωτήριου σφραγίσματος ἐπιτύχειν, ἐπὶ ρεῖθρων Ἰορδάνου ποταμοῦ τοῦτ' ἐνενοῦν ποτὲ ποιῆσαι, ἔφ' ὧν καὶ ὁ Σωτὴρ εἰς ἡμέτερον τύπον τοῦ λουτροῦ μετὰσχειν μνημονεύεται. Θεὸς δ' ἄρα τὸ συμφέρον εἰδὼς, ἐντεῦθεν ἤδη τούτων ἡμᾶς ἀξιοί*».

Ταῦτα τοῦ Μ. Κωνσταντίνου προμελετηνός ἠδύνατο ὁ τόπος

της τοῦ Κυρίου βαπτίσεως νὰ μένη ἀπαρτήρητος; Τοῦτο ἡγεῖμαι ἔλως ἀδύνατον. Ὅτι δὲ καὶ πρότερον ἦτο, ἀλλὰ κυρίως ἀπὸ τοῦ Μ. Κωνσταντίνου ὁ τόπος οὗτος ἤρξατο ν' ἀποβαίη κοινὸν συνεντευκτήριον πάντων τῶν εἰς Χριστὸν πιστευόντων καὶ ἐπισκεπτομένων τοὺς ἁγίους Τόπους καὶ προτιθεμένων νὰ βαπτισθῶσι καὶ ὅτι τὰ ἐν Ἰορδάνῃ οἰκοδομήματα ἔχουσι περίου τὴν ἐπίσημον αὐτῶν ἀρχὴν ἀπὸ τοῦ Μ. Κωνσταντίνου ὡς εἶπον ἀνωτέρω, τοῦτο δηλοῦται καὶ ἐκ τῶν ὑπὸ τοῦ πατρὸς τῆς ἐκκλ. ἱστορίας Εὐσεβίου λεγομένων ἐν τῷ περὶ ἑβραϊκῶν ὀνομάτων συγγράμματι αὐτοῦ ἐν τῇ λέξει Βηθαβαρᾶ. «Βηθαβαρᾶ, ὅπου ἦν Ἰωάννης βαπτίζων πέραν τοῦ Ἰορδάνου καὶ δείκνυται ὁ τόπος ἐν ᾧ καὶ πλείους τῶν ἀδελφῶν εἰσέτι καὶ νῦν τὸ λουτρὸν φιλοτιμοῦνται λαμβάνειν».

Τὸ ἀρχαιότερον περὶ τῶν ἁγίων Τόπων προσκυνητᾶριον ἢ ὁδοπορικόν ἐστὶ τὸ τῶν Βορδιγάλων, ἀναγόμενον ἀνευ ἀμφιβολίας εἰς τὸ ἔτος 333 μ. Χ. οὗ ὁ συγγραφεὺς ἐν τῷ ἔργῳ αὐτοῦ ἀποσιωπᾷ ἡμῖν τὸ ὄνομα του. Οὗτος λέγει «Inde ad Jordanem ubi Dominus a Johanne baptizatus est, millia V. Ibi est locus super flumen monticulus in illa ripa ubi raptus est Helias in celum». «Ἐντεῦθεν μέχρι τοῦ Ἰορδάνου ὅπου ὁ Κύριος ἐβαπτίσθη ὑπὸ τοῦ Ἰωάννου μίλλια 5. Ἐνταῦθα ὀλίγον ἀνωθεν τοῦ ποταμοῦ ὑπάρχει μικρὸν παρά τῇ ἐχθῇ ὄρος, ἐνθα ὁ Ἡλίας ἤρπυγῃ εἰς τὸν αὐρανόν». Ὅθεν ἐκ τοῦ ὀρισμοῦ τῆς ἀποστάσεως τῆς Ν. Θαλάσσης πρὸς ἐν σημεῖον τοῦ Ἰορδάνου, ὅπου ἐβαπτίσθη ὁ Κύριος ἐξάγεται ὅτι ἐν ἔτει 333 μ. Χ. τόπος τις τοῦ Ἰορδάνου ἀντικρῶ καὶ κατ' εὐθείαν γραμμὴν πρὸς τὴν Ἱερριχῶ κείμενος ἐδείκνυετο ὡς ὁ τόπος τῆς τοῦ Κυρίου βαπτίσεως.

Ἐν ἔτει 336 συγκροτεῖται ἡ ἐν Ἰύρω σύνοδος. Ἀπᾶσα ἡ τῶν ἐπισκόπων ἐκείνων σεμνὴ χορεία ἢ συγκροτήματα τὴν σύνοδον μετὰ τὴν λήξιν τῶν ἐργασιῶν αὐτῆς κελεύσει τοῦ Μ. Κωνσταντίνου λαμβάνει τὴν ἀγούσαν εἰς τὴν ἁγ. Πόλιν πρὸς τέλεσιν τῶν ἐγκαι-

νίων του πανιέρου ναού της Ἀναστάσεως. Τὴν ἱεράν ταύτην καὶ μεγαλοπρεπὴ προπομπὴν ὡς ἐξῆς περιγράφει ἡμῖν αὐτόπτης ταύτης μάρτυς ὁ τῆς ἐκκλ. ιστορίας πατὴρ Εὐσέβιος ὁ Παμφίλου.

« Ἀρξάντες οὖν οἱ πάντες δημοσίοις ὁδομίσις ἤλαυνον ἐπὶ τὰ προκειμένα ἐπλήρωτο δὲ τότε πᾶς ὁ τῆδε τόπος μεγίστης τοῦ Θεοῦ χορείας ὑπὸ τῶν ἐξ ἀπάσης τῆς ἐπαρχίας περιφανῶν ἐπισκόπων. Καὶ οἱ μὲν Μακεδόνες παρέπεμπον τὸν μητροπολίτην αὐτῶν, οἱ Πανόνιοι καὶ οἱ Μύσοι τὰ παρ' αὐτοῖς ἀνθούντα κάλλιπ τῆς τοῦ Θεοῦ νεολαίας, παρήσαν δὲ καὶ ἐκ Περσίας καὶ Βιθυνίας καὶ Θρακῆς ἐπίσκοποι. Οὐκ ἀπελιμπάνοντο οὔτε οἱ προεγόντες τῶν Κιλικίων καὶ οἱ πεπαιδευμένοι ἐκ τῆς Καππαδοκῶν καὶ πᾶσα ἡ Συρία καὶ Μεσοποταμία, Φοινίκη τε καὶ Ἀραβία σὺν αὐτῇ τῇ Παλαιστίνῃ, Αἴγυπτος τε καὶ Λιβύη οἱ τε τὴν Θηβαίων κατοικοῦντες χώραν, ἅπαντες ὁμοῦ ἐπλήρουν τὴν μεγάλην τοῦ Θεοῦ χορείαν, οἷς ἐπηκολούθει ἀναρίθμητος ἐξ ἀπάσων τῶν ἐπαρχιῶν λαός. Πάρῃ δὲ τούτοις ἅπασι βασιλικὴ τις ὑπηρεσία καὶ ἄλλοι δοκίμοι ἐξ αὐτῶν τῶν βασιλικῶν παλατίων ἤλθον ἵνα φαίδρευοσι τὴν ἑορτὴν διὰ βασιλικῶν χορηγιῶν. Οἱ δὲ λειτουργοὶ τοῦ Θεοῦ δι' εὐγῶν καὶ λόγων κατεκόσμου τὴν ἑορτὴν, ἄλλοι μὲν ἐξ αὐτῶν ἀνιμνούντες τὴν δεξίωσιν τοῦ βασιλέως καὶ τὰς μεγαλοουργίας περὶ τὸ θεῖον μνημα, ἄλλοι δὲ διὰ πανηγυρικῶν λόγων εὐφραίνοντες τὰς ἀκοὰς τῶν πιστῶν, οἱ δὲ μὴ δυνάμενοι διὰ τούτων χωρεῖν δι' ἀναιμάκτων καὶ μυστικῶν ἱερουργιῶν ἐξιλιάσκοντο τὸν Θεόν, εὐχὰς ἱκετήριους προσαναφέροντες τῷ Θεῷ ὑπὲρ τῆς Ἐκκλησίας, ὑπὲρ τοῦ βασιλέως τοῦ αἰτίου τούτων ἀπάντων καὶ ὑπὲρ τῶν θεοφιλῶν αὐτοῦ παιδῶν. Οὕτω τοίνυν ἡ τῶν ἐγκαινίων ἑορτὴ ἐτελείτο μετὰ τῆς τριακονταετηρίδος τοῦ βασιλέως». Ἦν ποτε δυνατόν μέρος τοῦ πληθους τούτου ὡς καὶ τῶν ἐπισκόπων αὐτοῦ νὰ μὴ ἐξέδραμε καὶ μέχρις Ἰορδάνου καὶ νὰ μὴ προσεκύνησε καὶ τὸν ἀληθῆ τῆς βαπτίσεως τόπον, ὅπως ἐν αὐτῷ ἀξιώθῃ τοῦ θεοῦ λουτροῦ; Τούτο ἡγοῦμαι ὅλως ἀδύνατον.

Μὴ λησμονῶμεν ὅτι ἐν ἔτει 358—360 Βασίλειος ὁ μέγας ὡς καὶ ὁ τούτου ἐν Ἀθήναις διδάσκαλος Εὐθουλος ἐλθόντες εἰς Ἱεροσόλυμα καὶ προσκυνήσαντες πάντα ἱερὸν τόπον ἐβαπτίσθησαν ἀμφότεροι ἐν τῷ Ἰορδάνῃ ὑπὸ τοῦ τότε ἀρχιεπισκόπου τῶν Ἱεροσολύμων Μαξίμου· βεβαίως οὗτοι ἐβαπτίσθησαν εἰς ὠρισμένον σημεῖον τοῦ Ἰορδάνου καὶ ἀπολαῦον ἰδιαιτέρας ἀγιότητος.

Ἐτερον γραπτὸν σημεῖον ἐπιβεβαιῶν καὶ δεικνύον τὴν τοποθεσίαν τοῦ βαπτίσματος καὶ ὅπερ ὁ πανδαμάτωρ χρόνος διέσωσε μέχρις ἡμῶν, ἐστὶν ὁ μωσαϊκὸς τῆς Μαδηβᾶς γεωγραφικὸς χάρτης, ὅστις κατὰ τὴν γνώμην τῶν ἐπιστημοτέρων παλαιατολόγων ἐκτὸς πάσης ἀμφιβολίας δύναται ν' ἀναχθῆ ἀπὸ τοῦ 400 μ. χ. καὶ ἐπέκεινα.

Ὁ γεωγραφικὸς ἢ κάλλιον εἰπεῖν, ὁ ἀγιογραφικὸς οὗτος χάρτης τοῦ τότε χριστιανικοῦ κόσμου, οὗ ὁ συνθέτης ἐκτὸς τῆς ἱστορίας καὶ τοῦ Ὀνομαστικοῦ τοῦ Μύσεβίου, ὅπερ εἶχεν ὑπὸ τὸν ἑαυτοῦ, παρηκολούθει καὶ τὴν περὶ τῶν ἀγ. Τόπων παραδοσὶν τῶν τότε τῆς ἐποχῆς αὐτοῦ χριστιανῶν τῆς Παλαιστίνης, καθορίζει ἡμῖν οὐ μόνον τὸν τόπον τοῦ μοναστηρίου τοῦ Τιμίου Προδρόμου, ἀλλὰ καὶ αὐτὴν τὴν τοποθεσίαν τῆς Βηθαβαρᾶς δι' ἧς ἐννοητέον, ὡς δηλοῦται καὶ ἐκ τοῦ ὀνόματος, ὅτι Βηθαβαρά ἐκαλεῖτο ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἅπας ὁ παρὰ τὸν Ἰορδάνην ἐκεῖνος χώρος, ἐνθα ἐλάμβανε χώραν ἢ ἐπικουωνία ἂν οὐχι ὀλῶν, τουλάχιστον μέρους τῶν πέραν καὶ ἐντεῦθεν τοῦ Ἰορδάνου οἰκούντων καὶ εἰς ὃν ὑπῆρχον τελωνεῖα πρὸς εἰσπραξίν τῶν φόρων καὶ ἕτερα καταλύματα τῶν ἐμπορευομένων· διότι ἄλλως τε δὲν ἐξηγεῖται ἡ εὕρεσις πρὸ μικροῦ μακκαβαϊκῶν νομισμάτων ἐν τοῖς πέραν τοῦ Ἰορδάνου ἀντικρῦ τῆς μονῆς τοῦ Τ. Προδρόμου ἐρείπιοις, δι' ὧν ἐξάγεται, ὅτι ἐν τῷ μέρει τούτῳ τοῦ Ἰορδάνου ὑπῆρχεν ἀρχαία γέφυρα ἐνοῦσα τὴν Περαιάν καὶ τὴν Ἰουδαίαν. Τὴν Βηθαβαρὰν ὡς κώμην διστάζω νὰ παραδεχθῶ, διότι ὁ χάρτης

οὐδὲν οἰκοδόμημα σημειοῖ παρ' αὐτῆ. Εἰκάζω δὲ καὶ τοῦτο ἐκ τοῦ χάρτου τῆς Μαθητῶν, ὅτι ὁ συνθέτης αὐτοῦ ἔθηκε τὴν Βηθαβαρὰν πλησίον τῆς νῦν ἐν Ἰορδάνῃ μονῆς τοῦ Τ. Προδρόμου, ἀπροβλέψας ἴσως εἰς τὸν σκοπὸν, εἰς τὸ ἀποτέλεσμα τῆς πράξεως ἦτοι τῆς διαβάσεως τῶν Ἰσραηλιτῶν ἢ τοῦ βαπτισμοῦ τοῦ Κυρίου, διότι γινώσκωμεν ὅτι ὁ Κύριος μετὰ τὸ βάπτισμα ἀνήχθη ὑπὸ τοῦ, δαίμονος εἰς τὴν ἔρημον τῆς Ἰουδαίας, ἵνα πειρασθῆ ὑπ' αὐτοῦ ἢ ὁ συνθέτης ἔθηκε τὴν Βηθαβαρὰν εἰς τὰ ἐντεῦθεν τοῦ Ἰορδάνου καθ' ἡμᾶς, ἅτινα κατ' ἐκείνον ἦσαν πέραν τοῦ Ἰορδάνου ἵνα τηρησῆ τὸ τοῦ Εὐαγγελιστοῦ « Ταῦτα ἐν Βηθαβαρᾷ ἐγένετο, πέραν τοῦ Ἰορδάνου » ὅπερ συνάδει καὶ πρὸς τὰ ὑπὸ Ὠριγένους λεγόμενα « Δείκνυσθαι δὲ παρὰ τῆ ὄχθη τοῦ Ἰορδάνου τὰ Βηθαρά ».

Ὁ συνθέτης τοῦ χάρτου τῆς Μαθητῶν ἔσχε τὴν καλωσύνην συνωδᾷ τῇ ἀρχῇ ἢ ἐτήρησεν ἐν τῇ συνέσει καθόλου τοῦ ἔργου αὐτοῦ, ἵνα διασώσῃ ἡμῖν καὶ τὸ σχεδιάγραμμα τοῦ μοναστηρίου ἢ κάλλιον εἰπεῖν τοῦ Ἰεροῦ ἐν τῷ τότε χρόνῳ τοῦ Τ. Προδρόμου.

Πρὸς δὲ καὶ ἐτέραν τοποθεσίαν πέραν τοῦ Ἰορδάνου κειμένην

1) Ἡ λέξις Βαίθ-βαρά εἶναι λέξις Ἑβραϊκὴ καὶ σημαίνει τὸ πόν διαβάσεως καὶ ἐπομένως δύναται νὰ λεχθῆ ἀπὸ τῶν ἐντεῦθεν πρὸς τὰ ἐκεῖθεν καὶ ἀπὸ τὰ ἐκεῖθεν πρὸς τὰ ἐντεῦθεν μέρη ἐνὸς ποταμοῦ ὡς ἀμειβάσις οὐσῆς τῆς ἐπικοινωνίας τῶν κατοικῶν τῶν πέραν καὶ ἐντεῦθεν ἐνὸς ποταμοῦ χωρῶν. Τὰ πέραν ὁμοίως καὶ ἐντεῦθεν ἐνὸς ποταμοῦ μέρη ὧν ποιεῖται χρῆσιν εἰς συγγραφεὺς ἐκληπτέον ἀπὸ τοῦ τόπου ἔνθα οὗτος ἔγραφε. Καὶ σήμερον οἱ πέραν τοῦ Ἰορδάνου οἰκοῦντες ἦτοι τὴν Περαιὰν καλοῦσι τὰ ἀπὸ Ἰορδάνου μέχρι Ἰεριχούντος καὶ ἐπέκεινα « πέραν τοῦ Ἰορδάνου » ὡς καὶ πάλιν οἱ οἰκοῦντες τὰ ἀπὸ Ἰεροσολύμων μέχρι Ἰεριχούντος καλοῦσι τὰ τῆς Περαιᾶς « πέραν τοῦ Ἰορδάνου ».

Προκειμένου δ' ὁμοίως περὶ τοῦ μητοῦ « Ταῦτα ἐν Βηθαβαρᾷ ἐγένετο πέραν τοῦ Ἰορδάνου, ὅπου ἦν Ἰωάννης βαπτίζων » παρατηρητέον τοῦτο ὅτι τὸ ρητὸν ἀφορᾷ κυρίως τὸ ἔργον καθόλου τοῦ Ἰωάννου ὡς πρὸς τὰ πλῆθη ἅτινα ἐδίδασκε καὶ ἐβάπτισεν ἐν Βηθαβαρᾷ πέραν τοῦ Ἰορδάνου, ὡς πρὸς τὴν βάπτισιν ὁμοίως τοῦ Κυρίου ἧτις ἐγένετο ἐν αὐτῷ τῷ Ἰορδάνῳ, ἔχει κατὰ τοῦτο σχέσιν ὅτι αὐτὴ ἐγένετο ἐν τῷ Ἰορδάνῳ πλησίον τῆς Βηθαβαρᾶς.

ἀκριβῶς ἀντικρὺ τοῦ μοναστηρίου τοῦ Τι. Προδρόμου οὐχὶ μακρὰν τοῦ χειλούς τοῦ ποταμοῦ καὶ φέρουσαν τὴν ὀνομασίαν «Συκκιδάφας» δεικνύει ἡμῖν ὁ χάρτης τῆς Μαδηβας μετὰ ἰδιορρυθμοῦ οἰκοδομήματος, ὅπερ συμπίπτει πρὸς τὴν πηγὴν ἧς ἐμνησθημεν ἂνωτέρω Ἄτι. Καράρ, ἧς τὰ ἐγγύς αὐτῆ σφίζόμενα ἐρείπια ἔχουσιν ὁμοιότητά τινα πρὸς τὸ τοῦ χάρτου οἰκοδομημα καὶ ἀπόλυτον σχέσιν πρὸς τὴν ὑπόθεσιν τῆς παρουσίας πραγματείας ὡς ὀφόμεθα κατωτέρω. Τελευταίη ἡ κατάστασις τοῦ Τόπου τῆς τοῦ Κυρίου βαπτίσεως μετὰ τὸ 400 καὶ ἐφεξῆς.

Τοὺς ἁγίους Τόπους ἐν οἷς βεβαίως καὶ τὸν Ἰορδάνην ἀπὸ τοῦ 300-400 ἐπισκέπτονται αἱ ἐξῆς μεγάλαι ἐπίσημοί τε. Ἡ βασιλομήτωρ Ἑλένη, ἡ βασίλισσα Εὐτροπία, ὁ Νικομηδείας Εὐτέβιος Βασιλεῖος ὁ μέγας, οἱ δύο Γρηγόριοι ὁ Νύσσης καὶ Ναζιανζῶ, Ἰλαρίων ὁ μέγας, Θεοδοσίος ὁ αὐτοκράτωρ, ὅστις κατὰ τὸν Κεδρηνὸν ἐπεθύμησε καταλαβεῖν τὰ Ἱεροσόλυμα καὶ περιβαλλόμενος σχῆμα ἰδιωτικόν, ἦλθεν ἐν τῇ πόλει τῆς ἁγίας Ἀναστάσεως καὶ κρούσαντός τῆνοιξέ τις τῶν ὑπερεπῶν. Πάντων δὲ τῶν λύχνων σβεσθέντων ἐν τῷ εἰσελθεῖν τὸν βασιλέα αἰφνιδίον πάλιν ἀνήφθησαν ὡς ἐν πανηγύρει ὁ δὲ θυρωρὸς ἐκπλαγείς ἀπήγαγεν αὐτὸν πρὸς Ἰωάννην τὸν ἀρχιερέα ὁ δὲ δι' εὐχῆς ἐπέγνω αὐτὸν καὶ ἐμακάρισεν, ὅτι βασιλεὺς ὢν ἐν τοιοῦτῳ σχήματι παρεγένετο προσκυνῆσαι τοὺς ἁγίους Τόπους. Ἐπι δ' Ἐπιφάνιος ὁ Κύπριος καὶ Εὐάγριος ὁ Ποντικός, Ἰερώνυμος ὁ σοφώτατος Δαλιματίας καὶ ἡ αὐτοῦ προστατίς καὶ ἐπαινήτρια Παύλα καὶ τὸ Εὐτόχιον αἱ ἐκ τοῦ μεγάλου καὶ ἐπιφανοῦς γένους τῶν Γράχων καταγόμεναι, Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος καὶ πλῆθος ἄλλων ἁγίων καὶ ἐνδόξων ἀνδρῶν.

Διηγείται δὲ ὁ τῶν ἁγίων Τόπων βιβλὸς γινώστης καὶ οὐτιμὸς ἡ μακρὰ ἐν Παλαιστίνῃ διαμονὴ ἐπιτρέπει νὰ ὀνομασώμεν αὐτὸν Παλαιστίνον, διότι ἐπισφραγίζει αὐτὴν μετὰ τῆς τελευταίας αὐτοῦ ὁθείας, λέγων, ἐκ Δαλιματίας Ἰερώνυμος ἐν τῷ ὁδοιπορικῷ τῆς

πεφλημένης και προστάτιδος αὐτοῦ ἁγίας Παύλας ἀναγομένῳ εἰς τὰς ἀρχὰς τοῦ Ε'. αἰῶνος ἤτοι τὸ 404 μ. χ. ὅτι ἡ προρρηθεῖσα Παῦλα μετὰ τῆς ἐκλεκτῆς αὐτῆς συνόδου μετέβη εἰς τὸν Ἰορδάνην, καὶ ἐννορεῖται ὅτι μετέβη εἰς τὸν τόπον τῆς βαπτίσεως, ὅπου ὁρέμεινε μίαν ἑσπέραν καὶ ἐβαπτίσθη. «Vix nox transierat ferventissimo estu venit ad Jordanem, stetit in ripa fluminis et, orto sole, solis justitie recordata est, quomodo in medio Jordanis alveo sicca sacerdotes posuerint vestigia et ad Helie et Helisei imperium, stantibus ex utraque parte aquis iter unda prebuerit pollutasque diluvio aquas et totius humani generis interfectione maculatas suo Dominus munda- verit baptismo». Καὶ ἕτερα ὁδοιπορικὰ ὀλίγον προγενέστερα τοῦ Ἰερωνύμου καὶ ἤττονος σπουδαιότερα ὡς τὸ τῆς (Paulae et Eustochium) ἐν ἔτει 386 μνηεῖαν ποιοῦνται τοῦ Ἰορδάνου καὶ τοῦ τόπου τῆς βαπτίσεως.

Ἐκεῖνος ὅμως, ὅστις σαφέστερον πάντος ἄλλου ἐγκαταλι-
πανεὶ ἡμῖν ἐπίσημὴν ἱστορικὴν εἰδήσιν ἐρουσαν ἄμεσον σχέσιν πρὸς τὴν αὐτοκρατορικὴν αὐλὴν τοῦ Βυζαντίου ἐστὶν ὁ ἐκ τῆς Δύσεως καταγόμενος προσκυνητὴς Θεοδόσιος, ὅστις ἐν τῷ ὁδοιπορικῷ αὐ-
τοῦ συναχθέντι ἐν ἔτει 530 ἀναφέρει ἐπὶ λέξει τὰ ἑξῆς. «In loco, ubi Dominus baptizatus est, ibi est columna marmorea et in ipsa crux ferrea. Ibi est ecclesia sancti Joannis Baptiste, quam fabricavit Anastasius imperator, super cameras edificata in exelso propter metum fluminis inundantis, in qua ecclesia monachi morantur senos, solidos a fisco per annum accipientes pro vita sua transfigenta. Ubi Dominus baptizatus est trans Jordanem, ibi est mons modicus, qui appellatur Hermoniim, secundum illud David: Montes sustulerunt ut arietes et colles sicut agni ovium. Er τῷ τόπῳ ἔρθα ὁ Κύριος ἡμῶν ἐβαπτίσθη ὑπάρχει

κίων μαρμάρινος καὶ ἐπ' αὐτοῦ σταυρὸς σιδήρεος. Ἐγκαθὺ
ὑπάρχει ἐκκλησία ἐπ' ὀνόματι τοῦ ἁγ. Ἰωάννου τοῦ Βαπτι-
στοῦ, ἣν κατεσκεύασεν ὁ αὐτοκράτωρ Ἀναστάσιος, οἰκοδο-
μήσας αὐτὴν ἐπὶ κυμαρῶν ἐν ὑψηλῷ μέρει, ἕνεκα τοῦ φό-
βου τῶν πλημμυρῶν τοῦ ποταμοῦ εἰς ἣν ἐκκλησίαν διατρί-
βουσι μοναχοί, ἀνὰ ἕξ χρυσῶ λαμβάνοντες παρὰ τοῦ βασι-
λικοῦ ταμείου, ὅπως πορίζονται τὰ πρὸς διατροφήν αὐτῶν.
Ὅπου ὁ Κύριος ἐβαπτίσθη πέραν τοῦ Ἰορδάνου, ὑπάρχει τὸ
μικρὸν ὄρος Ἐρμουριεμ κατὰ τὸ τοῦ Δαβὶδ « ἐσχίρτησαν ὡσεὶ
κριοὶ καὶ οἱ βουνοὶ ὡς ἀργία προβάτων ».

Ἡ ἱστορικὴ αὕτη πληροφορία κατὰ τοῦτο νομίζω ὅτι
κέκτηται μείζονα σημασίαν καὶ σπουδαιότητα καθόσον ὁ προ-
σκυνητὴς Θεοδοσίος ὁ μετὰ τὸν αὐτοκράτορα Ἀναστάσιον ἀκ-
μάσας 40 ἔτη (ἦτοι τὸ 530) καὶ ἐπισκεψάμενος τοὺς ἁγίους
τόπους μνημονεύει τὴν τελευταίαν καὶ μεταγενεστέραν μέχρι
τῆς ἐποχῆς αὐτοῦ ἀνακαινίσιν τῆς παρὰ τὸν Ἰορδάνην ἐκκλη-
σίας Ἰωάννου τοῦ Βαπτιστοῦ.

Ὁρμώμενοι ἐκ τῆς ἱστορικῆς ταύτης εἰδήσεως δὲν πρέπει
νὰ παραδεχθῶμεν ὅτι πρῶτος ὁ Ἀναστάσιος ὠκοδόμησεν ἐκ-
κλησίαν ἐν τῇ Ἰορδάνῃ, οἱ δὲ πρὸ αὐτοῦ αὐτοκράτορες οὐδὲν
ἔπραξαν· ἀλλ' ὡς εἶπομεν ἀνωτέρω ὁ Θεοδοσίος, ὡς εἴθισται,
ἀναφέρει τὴν τελευταίαν καὶ μᾶλλον πρόσφατον ἀνακαινίσιν (τοῦ
μοναστηρίου ἢ τῆς ἐκκλησίας) ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος Ἀναστα-
σίου, παραλείπων τὰς προηγουμένας. Διότι ἀδύνατον νὰ παραδε-
χθῶμεν ὅτι ὁ παράδοξος οὗτος τόπος διέφυγε τὴν προσοχὴν τῶν
πρώην εὐσεβῶν αὐτοκρατόρων τοῦ Βυζαντίου καὶ τῆς μεγαλόφρο-
νος αὐτοκρατείας τοῦ Βυζαντίου καὶ συζύγου Θεοδοσίου τοῦ
μικροῦ Εὐδοκίας, ἣτις εἰς τὴν ἀνέγειρσιν ἄλλων ἔργων ἤττονος
σπουδαιότητος προῦθη περὶ τὴν Ἰεριχοῦντα καὶ τὴν ἔρημον τῆς
Ἰουδαίας.

Παρατηρητέον ὅτι ὁ Θεοδόσιος ὁμιλεῖ περὶ ἐκκλησίας ἐπὶ καμαρῶν ἐρειδομένης καὶ περὶ σταυροῦ σιδηροῦ ἐν τῷ Ἰορδάνῃ ἐγγύς τοῦ τόπου, ἔνθα ὁ Κύριος ἡμῶν ἐβαπτίσθη· περὶ μοναστηρίου ὅμως οὐδὲν ἀναφέρει, ὡς ὁ μετὰ 40 ἔτη μετ' αὐτὸν ἀκμάσας Ἀντωνῖνος. Ὅθεν δύσκολον ἡμῖν ἀποβαίνει νὰ συνταυτίσωμεν τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Ἀναστασίου πρὸς τὴν ἐκκλησίαν τοῦ νῦν μοναστηρίου τοῦ τιμίου Προδρόμου. Διὸ καὶ ἀκριβῆς τις ἔρευνα, προκειμένου ν' ἀποδείξωμεν ὅτι ἡ ὑπὸ τοῦ Ἀναστασίου ἐκκλησία εἶνε ἄλλη τις καὶ οὐχὶ ἡ ἐν τῷ μοναστηρίῳ, δὲν θεωρεῖται ἄσκοπος.

Εὐδοκία ἡ αὐτοκράτειρα διατρίβει ἐν Ἱεροσολύμοις ἀπὸ τοῦ 420-450 ἔτους, ὁ αὐτοκράτωρ Ἀναστάσιος βασιλεύει ἀπὸ τοῦ 491-518, καὶ ὁ Ἰουστινιανὸς ἀπὸ τοῦ 527-567.

Ἄν καὶ στερούμεθα ἱστορικῶν εἰδήσεων περὶ πάντων τῶν ἔργων τῆς Εὐδοκίας ἐν Παλαιστίνῃ, οὐδόπως ὅμως δυνάμεθα νὰ παραδεχθῶμεν ὅτι αὕτη παρέθετο τὸν τόπον τῆς βαπτίσεως, ἐν ᾧ οὐ μακρὰν αὐτῆς ἦται ἀπὸ τὴν Ἱεροσόλυτα ἐκτιζέτω ἕτερα ἱερὰ καὶ θιδρύματα ἢ καθ' ἃ λέγει ὁ Εὐάγγελος «Ὅμως δ' οὖν ἀπὸ τὴν ἁγίαν τοῦ Χριστοῦ Πόλιν γενομένη, πολλὰ πρὸς τιμὴν τοῦ Σωτῆρος πέπραχε Θεοῦ, ὥστε καὶ εὐαγγῆ δεῖμασθαι φροντιστήρια καὶ τὰς καλουμένας Λαύρας». Ὅθεν κάλλιστα δυνάμεθα νὰ εἰκάσωμεν ὅτι ὁ τόπος τοῦ βαπτίσματος, ὡς τόπος ὑπερβαλλούσης ἱερότητος καὶ ἰδιαίτερου σεβασμοῦ παρὰ τῶν χριστιανῶν ἀπολαύων, ἀναμφιβόλως ἐπέσπα τὴν ἀδιάλειπτον μέριμναν ὑπὲρ συνεχοῦς συντηρήσεως, ἀνορθώσεως καὶ ἀνακαινίσεως αὐτοῦ ὑπὸ τῆς αὐτοκρατορικῆς αὐλῆς τοῦ Βυζαντίου ἢ τῆς ἐν Ἱεροσολύμοις πολιτικῆς καὶ πνευματικῆς ἀρχῆς καὶ ἐπομένως ὡς κοινῶς γνωστὸν τὸ τοιοῦτο παρελείπετο ὑπὸ τῶν συγγραφέων. Ἴσως τούτων ἕνεκα τῶν λόγων μεθ' ἑλθὴν τὴν ἔλλειψιν σοβαρῶν ὁδοιπορικῶν ἀπεσιωπήθη ἡ ἀπομνημόνευσις καὶ τῶν πρὸ τοῦ Ἀναστασίου κτιτόρων καὶ ἀνακαινιστῶν τῆς Μονῆς.

Ὁ Θεοδοσίος λοιπὸν ποιεῖται μνεῖαν ἐκκλησίας, ἣν ἔκτισεν ὁ Ἀναστάσιος εἰς ὑψηλὸν τι μέρος ἐγγὺς τοῦ χεῖλους τοῦ ποταμοῦ καὶ οὐχὶ περὶ τῆς ἐκκλησίας τοῦ νῦν μοναστηρίου τοῦ Τ. Προδρόμου.

Διότι ἄλλως, ἂν προῦκειτο περὶ τῆς ἐκκλησίας τοῦ μοναστηρίου ἀνάγκη πᾶσα νὰ ὑπεθέσωμεν ὅτι ἐκ βάρων μετὰ τοῦ μοναστηρίου ὠκοδόμησεν αὐτὴν τε καὶ τὴν ἐν αὐτῷ δεξαμενὴν, ἣτις μέχρι τῆς σήμερον σώζεται καὶ ἣτις τυγχάνει οὐ μικροῦ μεγέθους.

Ἄλλ' ἐὰν ὑποτεθῆ, ὅτι ὠκοδόμησε τὴν τε ἐκκλησίαν καὶ τὴν δεξαμενὴν κατὰ τὸ ἔθδομον ἢ ὄγδοον ἔτος τῆς βασιλείας του, ὅπερ συμπίπτει κατὰ τὸ 500, πῶς θὰ πεισθῶμεν ὅτι ἡ δεξαμενὴ αὕτη ἢ οὕσα βασιλικὸν ἔργον ἐφθάρη τόσον ταχέως, ὥστε ὁ ἐκ Καισαρείας Προκόπιος ἐν τῷ περὶ κτισμάτων τοῦ Δεσπότη τοῦ Ἰουστινιανῶ συγγράμματι αὐτοῦ νὰ εἴπῃ ὅτι «καὶ τὸ φρέαρ τοῦ ἐν Ἰορδάνῃ μοναστηρίου τοῦ ἁγίου Ἰωάννου ἀνεκαίνισεν»¹ Ἀδύνατον. Ἐκ τούτων λοιπὸν καταφαίνεται ὅτι τὸ μοναστήριον προῦπήρχε τοῦ Ἀναστασίου καὶ ἀπέλαυεν ἰδιαιτέρας προσοχῆς καὶ μεριμνῆς ὑπὸ τῆς ἐκαστοῦτε πολιτικῆς ἢ ἐκκλησιαστικῆς ἀρχῆς δια ἅτ κατ' ἔτος μεγάλα ἐκεῖ συναρθολοζόμενα πλήθη τῶν πιστῶν.

Πρόκειται λοιπὸν οὐχὶ περὶ τῆς ἐκκλησίας τοῦ μοναστηρίου, ἀλλὰ περὶ ἐκκλησίας κτισθείσης ὑπὸ τοῦ Ἀναστασίου πλησίον τοῦ χεῖλους τοῦ Ἰορδάνου, ἥς ὡς θὰ ἰδῶμεν περαιτέρω μνεῖαν ποιῶνται καὶ ἕτερα ὁδοιπορικὰ ποιούμενα διάκρισιν ἐκκλησίας παρὰ τὸ χεῖλος τοῦ ποταμοῦ Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ, καὶ μοναστηρίου Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ. Ἀλλὰ περὶ τούτων ἐν τέλει ἐρῶμεν.

Ἐκτενεστάτην περιγραφὴν τῶν ἐν Ἰορδάνῃ ἱερῶν τόπων ὡς

¹ Σημειωτέον ὅτι τὴν πάλαι ἀπὸ τῆς πηγῆς τοῦ χειμάρρου Ἄϊν Καρὰρ εἶχε τὴν ἀρχὴν αὐτοῦ μέγα ὑδραγωγεῖον ἐκ λιθίνων σωλήνων, ὅπερ ἐνιαχοῦ ἔτι σώζεται καὶ ὅπερ καταλήγει εἰς τὰ ἀπέναντι τοῦ Τ. Προδρόμου (πέραν τοῦ Ἰορδάνου) σφῶζόμενα ἀρχαῖα ἐρείπια. Βεβαίως τὸ ὑδραγωγεῖον τοῦτο θὰ ἔφερον ὕδωρ διαχυγὲς εἰς τινὰ μεγάλην δεξαμενὴν μετὰ τῶν ἀρχαίων οἰκοδομιῶν ὑπάρχουσαν καὶ ταύτην φαίνεται ἔννοεῖ ὁ Προκόπιος ὅτι ἀνεκαίνισεν ὁ Ἰουστινιανός.

καὶ περὶ τῆς τελετῆς τῶν Θεοφανείων κατὰ τὴν 5 καὶ 6 Ἰανουαρίου ἐγκαταλιμπάνει ἡμῖν ὁ ἐκ Πλακεντίας μάρτυς Ἀντωνῖνος ἐπισκεψάμενος τοὺς ἁγ. Τόπους κατὰ τὸ 570 καὶ ἔχουσαν οὕτω.

«Iordanis, Epiphania»

Tenuimus Theophaniam juxta Jordanem et fiunt mirabilia in illa nocte in loco ubi baptizatus est Dominus. Et est ibi tumulus cancellis circumdatus, et in loco, ubi aqua rediit in alveum suum, posita est crux lignea intus in aqua, et gradus descendunt usque ad aquam ex utraque parte ripe strata marmore. In vigiliis theophanie grandes fiunt vigilie, magnus ibi fit conventus populorum, et gallo quarta aut quinta vice canente, fiunt matutine. Completis matutinis, albescente die, procedunt diaconi ad sacra mysteria sub divo et tenent ea, descendit sacerdos in fluvium, et hora, qua ceperit benedicere aquam, mox Jordanis cum magno strepitu post se revertitur et stat aqua superior, usque dum baptismus perficiatur, inferior vero fluit in mare, dicente Psalmista: Mare vidit et fugit, Jordanis conversus est retrorsum. Et nunc omnes Alexandrini, qui naves habent, cum hominibus calatos plenos aromatibus et balsamo tenentes, hora, qua sacerdos benedixerit fontem, antequam incipiant baptizare, fundunt illos calatos in fluvium et tollunt inde aquam benedictam, et exinde faciunt aquam aspersionis in navibus suis, antequam exeant ad navigandum. Baptismo completo, omnes descendunt in fluvium pro benedictione, induti sindonibus (et aliis multis speciebus, quas sibi ad sepulturam servant. Omnibus perfectis, aqua revertitur in locum suum. Et unde surgit Jordanis a mari Tiberiadis usque ad mare Salinarum, ubi deficit, sunt millia CXXX. Ὁ Ἰορδάνης, τὰ Θεοφάνεια.

Τὰ ἅγια Θεοφάνεια ἐρωτάσαμεν ἐγγὺς τοῦ Ἰορδάνου καὶ παράδοξα πράγματα γίνονται κατ' ἐκείνην τὴν νύκτα ἐν τῷ τόπῳ ἐκείνῳ ἔνθα ὁ Κύριος ἡμῶν ἐβαπτίσθη. Ἐκεῖ ὑπάρχει γήλοφος διὰ κιγκλίδων περιβαλλόμενος καὶ ἐν τῷ τόπῳ ἔνθα τὸ ὕδωρ ἐπανέρχεται εἰς τὴν κοίτην αὐτοῦ, ἴσταται σταυρὸς ξύλινος ἐντὸς τοῦ ὕδατος καὶ διὰ βλαμίδων καταβαίνουσι μέχρι τοῦ ὕδατος, ἐστρωμένων ἑκατέ-

ρωθεν τῶν ὄχθων (τοῦ ποταμοῦ) διὰ μαρμάρου. Κατὰ τὰς παραμονάς (ἀγρυπνίας) τῶν Θεοφρακείων μεγάλαι παννυχίδες λαμβάνουσι χώραν καὶ μεγάλη ἐκεῖ συνάφρσις λαοῦ γίνεται καὶ τοῦ ἀλέκτορος τετράκις ἢ πεντάκις φωνήσαντος αἱ ἐωθινὰί προσευχαὶ ἄρχονται.

Συμπληρωθεισῶν τῶν ἐωθινῶν προσευχῶν, ὑποφωσκούσης τῆς ἡμέρας, οἱ διάκονοι χωροῦσι πρὸς τὰ ἅγια μυστήρια ἐν ὑπαίθρῳ κρητοῦντες αὐτά, ὅτε ὁ ἱερεὺς καταβαίνει εἰς τὸν ποταμὸν καὶ καθ' ἣν ὥραν θὰ ἄρξηται αὐτος νὰ εὐλογῇ τὸ ὕδωρ ὡς τάχιστα ὁ Ἰορδάνης μετὰ μεγάλου θορύβου ἑαυτὸν ἀναστρέφει καὶ τὸ ὕδωρ ἵσταται ἄνω ὑψηλὰ μέχρις οὗ τὸ βάπτισμα ἀποπερατωθῇ· τὸ δὲ κατώτερον ὕδωρ ρεῖ πρὸς τὴν θάλασσαν τοῦ φαλμφοῦ λέγοντος «ἢ θάλασσα εἶδε καὶ ἔφυγεν, ὁ Ἰορδάνης ἐστράφη εἰς τὰ ὀπίσω».¹

Καὶ τότε ὅλοι οἱ Ἀλεξανδρινοὶ οἱ ἔχοντες πλοῖα μετὰ τοῦ πληρώματος αὐτῶν κρατοῦντες καλάθους πλήρεις ἀρωμάτων καὶ βαλσαμῶν, καθ' ἣν ὥραν θὰ εὐλογησῇ τὸ ὕδωρ ὁ ἱερεὺς, πρὶν ἢ ἄρξωνται νὰ βαπτίζωνται, διαχέουσι τοὺς καλάθους ἐκείνους εἰς τὸν ποταμὸν καὶ λαμβάνουσιν ἐκεῖθεν ὕδωρ εὐλογημένον καὶ εἶτα ραντίζουσι τὰ πλοῖά των πρὶν ἢ ἐκπλευσῶσιν.

Ληξάσης τῆς τελετῆς τοῦ βαπτίσματος πάντες καταβαίνουσιν εἰς τὸν ποταμὸν χάριν εὐλογίας ἐνδεδυμένοι χιτῶνας καὶ πολλὰ ἄλλα εἶδη, τοὺς δὲ χιτῶνας φυλάττουσιν ἵνα χρησιμεύσωσι διὰ τὴν ταφήν των. Ἀποπερατωθέντων δὲ πάντων τούτων τὸ ὕδωρ ἐπαναστρέφει εἰς τὴν προτέραν του θέσιν...»

Καὶ κατωτέρω ὁ αὐτὸς Ἀντωνίνος τὰ ἐξῆς λίαν ὅπως δήποτε περιέργα μεταδίδει ἡμῖν περὶ μοναστηρίου ἀθεάτων καὶ ἐγκλειστων παρθένων κειμένου πλησίον τοῦ τόπου τῆς τοῦ Κυρίου βα-

¹) Σημειωτέον ὅτι μέρος τῶν ὑδάτων τοῦ Ἰορδάνου καθ' ἐκείνας τὰς ἡμέρας διωχετεύετο ὡς κατωτέρω γενήσεται λόγος.

πίσεως. «Spelunca puellarum, monasterium S. Ioannis. In ipsa vero ripa Iordanis est spelunca, in qua sunt cellule septem cum septem puellis, que illuc infantule mittuntur, et cum aliqua ex eis mortua fuerit, in ipsa cellula sepelitur, et alia cellula inciditur, et mittitur in eam alia infantula, ut numerus stet. Habent foris, qui eis cibaria parant. In quem locum cum magno timore ingressi sumus ad orationem nullius ibi faciem vidimus. In ipso loco dicitur esse sudarium, quod fuerat super caput Iesu. Super Iordanem, non multum longe a Iordane, ubi baptizatus est Dominus, est monasterium Sancti Ioannis valde magnum, in quo sunt xenodochia duo. In ista vel in illa ripa Iordanis per locum submontana inveniuntur serpentes, de quibus theriaci conficitur. Inde venimus Iericho. Τὸ σπήλαιον τῶν Παρθένων, τὸ μοναστήριον τοῦ ἁγίου Ἰωάννου. Ἐν αὐτῇ δὲ τῇ ὄρῃ τοῦ Ἰορδάνου, ὑπάρχει σπήλαιον εἰς ὃ ὑπάρχουσιν ἑπτὰ κελλαί, μετὰ ἑπτὰ παρθένων, αἵτινες ἀποστέλλονται ἐκεῖ νήπια καὶ ὅταν μία ἐξ αὐτῶν ἀποθάνῃ θάπτεται ἐν αὐτῇ τῇ κέλλῃ τῆς, καὶ ἕτερον κελλίον ἐγγλύφεται καὶ ἄλλο κοράσιον πέμπεται εἰς αὐτό, ἵνα ἀκέραιος ὁ ἀριθμὸς διαμείνῃ. Ἐχουσι δὲ αὐταὶ ἐξω (τοῦ σπηλαίου) τὰ ἀναγκαῖα ἄτομα ἵνα προμηθεύωνται αὐταῖς τὰς τροφάς. Εἰς τὸ μέρος τοῦτο εἰσῆλθομεν μετὰ μεγάλου φόβου, ἵνα προσευχηθῶμεν, ἐκεῖ δ' οὐδενὸς τὴν μορφήν εἶδομεν. Ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ λέγεται ὅτι τὸ σιδάριον, ὃ ἦν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τοῦ Κυρίου φυλάσσεται. Πέραν τοῦ Ἰορδάνου οὐχὶ πολὺ μακρὰν αὐτοῦ, ἔνθα ὁ Κύριος ἡμῶν ἐβαπτίσθη ὑπάρχει τὸ μοναστήριον τοῦ ἁγ. Ἰωάννου, μέγιστον οἰκοδόμημα εἰς ὃ ὑπάρχουσιν δύο ξενῶνες».

Ἡ περιγραφή αὕτη τοῦ Ἀντωνίου εἶναι ἡ ἐκτενεστέρα καὶ λεπτομερεστέρα πασῶν τῶν μέχρι τοῦδε διασωθεισῶν ἡμῖν καὶ συμπίπτει πρὸς τὴν μεῖζονα ἀκμὴν τοῦ μοναχικοῦ βίου ἐν τῇ Παλαι-

στίνη και δὴ ἀνά τὴν ἔρημον τῆς Ἰουδαίας και τοῦ Ἰορδάνου.

Κατὰ τὰς ἐν ἔτει 543 και 553 ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐπὶ Ἰουστινιανοῦ συγχροτηθείσας συνόδους κατὰ Ὀριγένους, Νεστοριανῶν και Μονοφυσιτῶν οἱ ἐκ τῶν μοναστηρίων τοῦ Ἰορδάνου παραστάντες ἐν τοῖς συνόδοις μοναχοὶ οὕτως ἐν τοῖς πρακτικοῖς ὑπογράφονται.

«Κυριακὸς ἐλέω Θεοῦ πρεσβύτερος και ἀρχιμανδρίτης λαύρας τῶν Πυργίων ποιούμενος τοὺς λόγους και ὑπὲρ πάντων τῶν ἐν τῷ Ἰορδάνῳ μοναχῶν ὑπογράφας ἐπέδωκα».

«Λεόντιος ἐλέω Θεοῦ και ἡγούμενος ἰδίου μοναστηρίου ποιούμενος τοὺς λόγους και ὑπὲρ πάντων τῶν ἐν τῇ ἐρήμῳ και Ἰορδάνῳ ἀγίων πατέρων ὑπογράφας ἐπέδωκα».

«Βασίλειος ἐλέω Θεοῦ μοναχὸς τοῦ Ἰορδάνου και ὑπὲρ πάντων τῶν ἐν τῷ Ἰορδάνῳ μοναχῶν».

«Λεόντιος μοναχὸς και ἡγούμενος και τοποτηρητὴς τοῦ Ἰορδάνου ὑπογράφας ἐπέδωκα».

Καθόλου δ' εἰπεῖν ἅπαντα μετὰ τὴν Παλαιστίνην κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην γέμει λαυρῶν, σκητῶν, μονῶν και κοινοβίων, ὑπερέχει δ' ὅμως ἐν ἅπασιν τούτοις ἡ ἐρήμος τῆς Ἰουδαίας και δὴ τὰ περὶ χωρὰ και αἱ ὄχθαι τοῦ Θεοῦ και ἱεροῦ Ἰορδάνου.

Ἡ ἐν Ἰορδάνῳ ὅμως μονὴ τοῦ Γ. Προδρόμου κυρίως μονὴ ἐπὶ τῶν Βυζαντινῶν χρόνων ἐν Παλαιστίνῃ οὐδέποτε ὑπῆρξεν διὰ τὸ μὴ ἔχειν ἡσυχίαν τοὺς μοναχοὺς ἐν αὐτῇ ἕνεκα τῆς διηνεκοῦς προσελεύσεως τῶν προσκυνητῶν, ἀλλὰ μᾶλλον ξενῶν, οὗ οἱ μοναχοὶ διωρίζοντο και διετηροῦντο παρὰ τῆς ἀνωτάτης ἐπιτοπίου πολιτικῆς και ἐκκλησιαστικῆς ἀρχῆς, ὅπως περιθάλπωσι τοὺς προσκυνητάς. Ὑπῆρχον δ' ἐν τῇ μονῇ ἢ παρ' αὐτῇ και δύο ἢ τρεῖς μοναχοὶ φωτισταὶ καλούμενοι και οἵτινες διακρίνοντο ἐπ' ἄκρα ἀρετῇ, ἀσκήσει και προβεβηκυῖα ἡλικία καθῆκον ἔχοντες νὰ κατηγῶσι, νὰ χρίωσι και νὰ βαπτίζωσιν εἰς τὸν Ἰορδάνην τοὺς προσερχομένους προσκυνητάς. Πλὴν τοῦ Κίλικος Κόνωνος, ὃν ε-

ταξαν ποιειν τὰ βαπτίσματα, καὶ ὃν μνημονεύει Ἰωάννης ὁ Μόσχος ἐν τῷ Λειμωναρίῳ αὐτοῦ, ἐν τῷ κοιμητηρίῳ τοῦ Χω-
ζιβᾶ ἀνεύρομεν καὶ ἕνα ἕτερον φωτιστὴν κείμενον ὑπὸ τὴν ἐξῆς
ἐπιτύμβιον ἐπιγραφὴν· † ΕΝΘΑΔΕ ΚΑΤΑΚΙΤΕ Ο ΜΑΚΑΡΙΟΣ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Ο ΦΩΤΙΣΤΟΣ ^Η Μ: ΙΟΥΛΙΩ Ι: ΙΝΔ: ΙΒ:

Ὁ Ἰορδάνης ποταμὸς ὅτε ἤκμασαν αἱ ἀνά τὴν περίχωρον
τοῦ Ἰορδάνου καὶ τῆς Ἰεριχοῦντος μοναὶ ἐτιμήθη καὶ δι' ἀρχιε-
πισκοπῆς. Εἶχον δὲ τὰ ὄρια ταύτης ὡς ἐξῆς. « Ἡ ἁγία Τριάς, ἣτοι
ὁ ἅγιος Ἰορδάνης ποταμὸς· τὸ σύνορον αὐτῆς πᾶσα ἡ περίχω-
ρος τοῦ Ἰορδάνου, ἕως τῆς ἁγίας Βηθλεὲμ καὶ ἕως τοῦ μεγάλου
βουνοῦ τοῦ ἀνὰ μέσον ταύτης τῆς ἐνορίας καὶ τῆς Νεαπόλεως,
ἔχει δὲ ὑφ' αὐτὴν καὶ τὴν πόλιν Ἰεριχώ· ἔστι δὲ συνήθεια πα-
λαιά, ἵνα ἔχῃ τὴν διοίκησιν αὐτῆς ἀπὸ τῶν μοναχῶν τῆς ἐρή-
μου τοῦ Ἰορδάνου· ἔχει ἔτι καὶ ἀξίωμα Πρωτοσυγκέλου καὶ εἶ-
ναι ἀντιπρόσωπος τοῦ Πατριάρχου».

Ἰωάννης ὁ Μόσχος ὅστις ἀμύζει περὶ τὸ 600 μ. χ. καὶ
ὀλίγον ὕστερον, ἐν τῷ Ἐαρινῷ αὐτοῦ Λειμῶνι μνημῆνιον ποιούμε-
νος τῶν διαφόρων εὐαγῶν μοναχικῶν καθιδρυμάτων ἐν Παλαι-
στίνῃ μνημονεύει καὶ τόπου τινὸς κειμένου ἐγγὺς τοῦ τόπου
τῆς βαπτίσεως καὶ περὶ ἀνεγερθείσης ἐν αὐτῷ ἐκκλησίας εἰς Ἰω-
άννην τὸν βαπτιστὴν κατὰ θεῖαν τινὰ ὄπτασιν. Ἔχει δ' οὕτως
ἡ διήγησις. « Ἦν τις γέρον ἐκ τῶν ἐν τῇ μονῇ τοῦ ἀββᾶ Εὐ-
στοργίου ¹, ὃν τινα ὁ ἐν ἁγίοις ἡμῶν ἀρχιεπίσκοπος Ἱεροσολύμων
ἠθέλησεν ποιῆσαι ἡγαύμενον τοῦ μοναστηρίου. Ὁ δὲ οὐ κατεδέξατο,
λέγων· ἐν τῷ Σινᾶ ὄρει θέλω γενέσθαι εὐχῆς χάριν. Ὁ δὲ ἀρ-
χιεπίσκοπος ἠνάγκαζεν αὐτὸν γενέσθαι, καὶ οὕτως ἀπελθεῖν. Οὐκ
ἀνασχεθέντα δὲ αὐτοῦ τὸν γέροντα ἀπέλυτε συνταξάμενον, μετὰ
τὴν ἐπάνοδον τὴν ἡγουμενίαν καταδέχεσθαι. Καὶ δὴ οὕτως ἀ-
σπασάμενος τὸν ἀρχιεπίσκοπον, ἐξῆλθε τὴν ὁδοπορίαν ποιούμενος

1) Μοναστήριον πλησίον τῆς ἁγ. Πόλεως ἀνεγερθὲν περὶ τὰ μέσα τοῦ Ε' αἰῶνος.

ἐπὶ τὸ Σιναιον ὄρος, λαβὼν τὸν ἑαυτοῦ μαθητὴν. Καὶ διαβάνας τὸν Ἰορδάνην ποταμὸν ὡς ἀπὸ σημείου ἑνὸς ἤρξατο φρικιᾶν ὁ γέροντα καὶ πυρέσσειν. Ὡς δὲ οὐκ ἠδύνατο περιπατῆσαι, εὗρον σπηλαιον μικρὸν καὶ εἰσῆλθον ἐν αὐτῷ πρὸς τὸ ἀνεθῆναι τὸν γέροντα. Ὡς δὲ ἐπέμενε πυρέσσων καὶ μῆτε κινηθῆναι σχεδὸν δυνάμενος (ἐπιτίθησε γὰρ τρεῖς ἡμέρας ἐν τῷ αὐτῷ σπηλαίῳ) θεωρεῖ ὁ αὐτὸς γέροντα καθ' ὑπνοῦς τινὰ λέγοντα αὐτῷ. Εἶπε γέροντα, ποῦ θέλεις ὑπάγειν; Λέγει δὲ τῷ φανέντι αὐτῷ· εἰς τὸ Σινᾶ ὄρος. Λέγει αὐτῷ. Μὴ παρακαλῶ, μὴ ἀπέλθης. Ὡς δὲ οὐκ ἔπεισε τὸν γέροντα, ἀνεχώρησεν ἀπ' αὐτοῦ. Ὁ δὲ πυρετὸς πλέον ἐπετίθετο τῷ γέροντι. Πάλιν δὲ τῇ ἐπιούσῃ νυκτί, ὁ αὐτὸς παρίσταται αὐτῷ τῷ αὐτῷ σχήματι λέγων· Τί θέλεις, καλόγηρε, κοπωθῆναι, ἄκουστόν μου καὶ μηδαμοῦ ἀπέλθης. Ἔφη αὐτῷ ὁ γέροντα· Αὐτὸς γὰρ τίς εἶ; Ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ φανείς· Ἐγὼ εἰμι Ἰωάννης ὁ βαπτιστής· καὶ διὰ τοῦτο σοὶ λέγω, μηδαμοῦ ἀπέλθης· τὸ γὰρ σπηλαιον τὸ μικρὸν τοῦτο μείζον τοῦ Σινᾶ ὄρους ἐστίν. Πολλὰκις γὰρ ἐν τούτῳ ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς εἰσῆλθεν ἐπισκεπτομενὸς με. Δὲς μοι οὖν λόγον ὅτι ὡς κατοικεῖς καὶ γὰρ σοὶ τὴν ὑγίαν παρέχω. Ὁ δὲ γέροντα ἠδέως καταδεξάμενος συνέθετο μετὰ λόγου παραμένειν τῷ σπηλαίῳ. Παραχρῆμά τε ὑγιάνας, διέμεινεν ἐν αὐτῷ μέχρι τῆς αὐτοῦ ζωῆς ποιήσας τὸ σπηλαιον ἐκεῖνο ἐκκλησίαν, συναγαγὼν δὲ καὶ ἀδελφότητα. Ἔστι δὲ ὁ τόπος ὁ ἐπιλεγόμενος Σάψας. Τούτου ἐξ εὐωνύμων παράκειται ὁ χειμάρρος Χορράθ εἰς ὃν ἀπεστάλη Ἡλίας ὁ Θεσβίτης ἐν καιρῷ τῆς ἀβροχίας ὁ ἐπὶ πρόσωπον τοῦ Ἰορδάνου».

Τὴν διήγησιν ταύτην ἔχει ὡς ἀρχὴν τοῦ ἔργου τοῦ ὁ Μόσχος σκοπῶν βεβαίως νὰ διασώσῃ δι' αὐτῆς, ἀφ' ἑνὸς μὲν τὴν παράδοσιν τοῦ ἱστορικοῦ τούτου γεγονότος, ἣν παρά τῶν προγενεστέρων παρέλαβεν, ἀφ' ἑτέρου δὲ τὴν ἀρχὴν τοῦ παρά τὸ χεῖλος τοῦ Ἰορδάνου κειμένου σπηλαίου Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ καὶ τὴν ἐπ' αὐτοῦ ἀνέγερσιν ἐκκλησίας ἐπ' ὀνόματι Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ. Ὅτι δὲ ἡ λέξις Σάψας δι' ἧς ἐκαλεῖτο ἡ τοποθεσία τοῦ γέροντος

συμπίπτει καὶ πρὸς τὸ ὄνομα καὶ πρὸς τὴν θέσιν τοῦ *Σαπσαφᾶ* τοῦ χάρτου τῆς Μαδηβᾶς περὶ τούτου οὐδεμία ἀμφιβολία δύναται νὰ ὑπάρξῃ.

Τὴν τοποθεσίαν τοῦ νῦν μοναστηρίου τοῦ Τ. Προδρόμου καθορίζει ἀκριβῶς ὁ πολὺς τῶν Ἱεροσολύμων Πατριάρχης Σωφρόνιος ἐν τῷ περιπετειώδει, ἀλλὰ γλαφυροτάτῳ ἐκείνῳ βίῳ Μαρίας τῆς Αἰγυπτίας, ἐν ᾧ Σωφρόνιος λίαν δραματικῶς περιγράφει. Πατριαρχεύει δ' οὗτος ἀπὸ τοῦ 629—638.

Μαρία ἡ Αἰγυπτία κατὰ τὴν ὕψωσιν τοῦ Τιμίου Σταυροῦ ἐν Ἱεροσολύμοις ἐλθοῦσα προσπαθεῖ νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὸν ναὸν τῆς Ἀναστάσεως, ὅπως ἴδῃ τὴν θείαν τοῦ Τιμίου Σταυροῦ ὕψωσιν, ἀλλὰ τὸ τοιοῦτον ἀποβαίνει αὐτῇ ὅλως ἀδύνατον διότι κωλύεται ἀοράτως ὑπὸ θείας δυνάμεως. Κλαίει, δόρυεται, τύπτει ἑαυτὴν ἐπὶ τούτῳ, ὅτε ὄρᾳ ἄνωθεν αὐτῆς τὴν εἰκόνα τῆς Θεομήτορος. Ἄρχεται, λοιπόν, καθικετεύουσα τὴν Θεοτοκόν, ἵνα ἐπιτρέψῃ αὐτῷ τὴν ἐν τῷ ναῷ εἴσοδον, ὅπως μὴ καὶ αὐτὴ στεροθῇ τῆς θείας ὕψώσεως τοῦ Τιμίου Σταυροῦ. Ἡ δέησις αὐτῆς εἰσάκουεται, ἐκπλαχθεὶς ἡ ἀμαρτωλὸς Αἰγυπτία ὄρᾳ ὅτι εἰσέρχεται εἰς τὸν ναὸν καὶ ἀξιοῦται τῆς θεᾶς τῆς θείας Ὑψώσεως, ἀλλ' αἰφνης ἀκούει εἰτα καὶ φωνὴν πόρρωθεν ἐπιτάττουσαν αὐτῇ τάδε. « Ἐὰν τὸν Ἰορδάνην διέλθῃς, καλὴν εὐρήσεις ἀνάπαυσιν ». Ὁ λόγος ἦνευθὺς ἔργον τῆ ἀμαρτωλῷ Αἰγυπτία. Ἄλλ' ἀκούσωμεν αὐτὴν τὴν ἰδίαν πῶς διηγεῖται τὰ ἀπὸ Ἱεροσολύμων μέχρις Ἰορδάνου πρὸς τὸν περιβόητον τότε ἐπ' ἀρετῇ ἀββᾶ Ζωσιμᾶν.

Ἐξερχομένην δέ τις ἑωρακῶς με, ἐπιδίδωσί μοι τρεῖς φόλεις, Δέξαι ταύτας, ἀμμά μου, εἰπών. Ἐγὼ δὲ τὰ δοθέντα μοι κομίσασα, τρεῖς ἐξ αὐτῶν ἠγόρασα ἄρτους, καὶ ἔλαβον εὐλογίας ἐφόδιον. Ἡρώτησα δὲ τὸν τοὺς ἄρτους πιπράσκοντα.

« Ποία καὶ πόθεν ἡ ὁδὸς καθέστηκεν, ἄνθρωπε, ἢ εἰς τὸν Ἰορδάνην ἀπάγουσα; Καὶ μαθοῦσα τὴν πύλην τῆς πόλεως, τὴν ἐπ' ἐκεῖνο τὸ μέρος ἐξάγουσαν, ἐξήλθον τρέχουσα καὶ τῆς ὁδοπορίας εἰχόμην

δακρύουσα. Ἐρωτήσει δὲ φθάνουσα τὴν ἐρώτησιν, καὶ τὸ λοιπὸν ἅπαν τῆς ἡμέρας ὁδοιπορήσασα (ἦν γὰρ τρίτη ὥρα τῆς ἡμέρας). ὅτε τὸν σταυρὸν ἐθεασάμην ὡς εἰκάζω) κατέλαβον λοιπὸν τοῦ ἡλίου πρὸς τὴν δύσιν κλίνας, τὸν ναὸν Ἰωάννου τοῦ Βαπτιστοῦ, τὸν κείμενον τοῦ Ἰορδάνου σύνεγγυς. Καὶ πρότερον ἐν τῷ ναῷ προσκυνήσασα κατῆλθον εἰς τὸν Ἰορδάνην αὐτίκα καὶ πρόσωπον καὶ χεῖρας ἐξ ἐκείνου τοῦ ἁγ. ὕδατος ἔβρεξα· μετέλαβον δὲ τῶν ἀχράντων καὶ ζωοποιῶν μυστηρίων ἐν τῷ ναῷ τοῦ Προδρόμου, καὶ τοῦ ἐνὸς ἄρτου τὸ ἥμισυ ἔφαγον καὶ ἐκ τοῦ Ἰορδάνου πιούσα ἐπὶ τῆς γῆς ἐμαυτὴν τὴν νύκτα κατέκλινα· τῇ δὲ ἐπαύριον εὑρούσα μικρὸν ἐκεῖσε πλοίαριον ἐπὶ τὸ μέρος τὸ ἕτερον γέγονα».

Καὶ πάλιν ἐζήτησα τὴν ὁδηγόν μου, ὁδηγήσαί με ὅπου δ' ἂν ἔστιν αὐτῇ εὐάρεστον. Γέγονα τοίνυν κατὰ ταύτην τὴν ἔρημον, καὶ ἐξ ἐκείνου μέχρι τῆς σήμερον ἐμάκρυνα φυγαδεύουσα, καὶ ἐν ταύτῃ αὐλίζομαι, προσδεχομένη τὸν Θεὸν μου, τὸν ἀπὸ ὀλιγοψυχίας καὶ καταγιγῶς τοὺς ἐπιστρέφοντας πρὸς αὐτὸν διασώζοντα.

Ὁ δὲ Ζωσιμᾶς πρὸς αὐτὴν ἔφησεν. Ποσα δὲ ἔτη εἰσίν, ὦ κυρία μου, ἐξ ὅτε εἰς ταύτην αὐλίζῃ τὴν ἔρημον; Ἀπεκρίθη ἡ γυνὴ· Τεσσαράκοντα ἐπτὰ ἔτη, ὡς εἰκάζω, εἰσίν, ἐξ ὅτε τῆς ἀγίας πόλεως ἐξελήλυθα. Εἶπε δὲ Ζωσιμᾶς· Καὶ τί δὲ εὔρες ἢ ἔσχηκας τροφήν, ὦ κυρία μου; Ἐφη δὲ ἡ γυνὴ· Δύο μὲν ἡμισυ ἄρτους τὸν Ἰορδάνην ἐπέρασα φέρουσα, οἵτινες κατ' ὀλίγον ξηρανθέντες ἀπελιθώθησαν, καὶ μικρὸν ἐπὶ χρόνους ἐσθίουσα διετέλεσα. Εἶπε δὲ Ζωσιμᾶς· Καὶ οὕτως ἀπόνως παρήλθες τῶν τοσούτων ἐτῶν τὸ διάστημα, μηδὲν τῆς ἀθρόας γενομένης μεταβολῆς παραπτύσης σε; Ἀπεκρίθη ἡ γυνὴ· Πρᾶγμα με νῦν ἠρώτησας, ἀββᾶ Ζωσιμᾶ, ὅπερ φρίττω καὶ λέγουσα· ἐὰν γὰρ ἔλθω νῦν εἰς ἀνάμνησιν τῶν τοσούτων κινδύνων, ὧν περ ὑπέμεινα, καὶ τῶν λογισμῶν τῶν δεινῶς ἐνογλησάντων μοι, φοβοῦμαι μή πως καὶ αὐθις ὑπ' ἐκείνων βληθῆσωμαι. Εἶπε δὲ Ζωσιμᾶς· Μηδὲν ἐάσης, κυρία μου, ὅπερ μὴ ἀναγγείλης μοι· ἅπαξ γὰρ εἰς τοῦτο κατεπειρώτησά σε, ἵνα πάντα ἀπαρλειπτως

διδάξης με ... Ταῦτα εἰπούσης ἐκείνης, καὶ τὸν λόγον ὧδε συντε-
λεσάσης, ὤρμησεν βαλεῖν μετάνοιαν.

Ἐκείνη δὲ ἐπιλαβομένη τοῦ γέροντος, οὐκέτι συνεχώρησεν
βαλεῖν τελειῶς μετάνοιαν, ἀλλ' ἔφησεν πρὸς αὐτόν. Ταῦτα πάν-
τα, ἅπερ ἔγκουσας, ἄνθρωπε, ἐνορκῶ σε κατὰ τοῦ Σωτῆρος
Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν μηδενὶ ἐξειπεῖν, ἕως ὅτε ὁ Θεὸς ἀπὸ τῆς
γῆς ἀπολύσει με. Τὸ δὲ νῦν ἔχον ἐν εἰρήνῃ πορεύθητι, καὶ πάλιν
εἰς τὸ ἔτος τὸ ἐρχόμενον ὄψει με, καὶ ὀφθήσῃ μοι τοῦ Θεοῦ χάρι-
τι φυλαττόμενος· ποίησον δὲ διὰ τὸν Κύριον ὅπερ νῦν σοι ἐντέλλο-
μαι· Εἰς τὰς νηστείας τὰς ἱεράς τοῦ ἔτους τοῦ ἐπερχομένου μὴ περά-
σης τὸν Ἰορδάνην, ὡσπερ εἰώθατε ποιεῖν εἰς τὸ μοναστήριον. Ἐξ-
ίστατο δὲ Ζωσιμᾶς ἀκούων ὅτι καὶ τὸν κανόνα τοῦ μοναστηρίου ἀ-
πήγγειλεν, καὶ οὐδὲν ἕτερον ἔλεγεν εἰ μὴ, Δόξα τῷ Θεῷ, μεγάλα χα-
ριζομένῳ τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτόν. Ἐκείνη δὲ ἔφησεν, Μείνον ἀββᾶ, ὡς
εἶπον, εἰς τὸ μοναστήριον· οὐδὲ γὰρ θέλοντί σοι ἐξελθεῖν εὐ γενή-
σεται· τῇ δὲ ἀγία ἐσπέρα τοῦ δείπνου τοῦ μυστικοῦ, λάβε μοι τοῦ
ζωοποιῦ σώματος καὶ αἵματος τοῦ Χριστοῦ εἰς ἀκευρᾶς ἕρπον καὶ
τῶν τούτων μυστηρίων ἐπάξιον, καὶ φέρε, καὶ μείνον μετὰ πάντος εἰς
τὸ μέρος τοῦ Ἰορδάνου τὸ προσεγγίζον τῇ οἰκουμένῃ, ὅπως ἔλθουσα
μεταλάβω τῶν ζωοποιῶν δώρων. Ἐξ ὅτε γὰρ εἰς τὸν ναὸν τοῦ Προ-
δρόμου, πρὶν ἢ τὸν Ἰορδάνην διέλθω, μετέλαβον, οὐκέτι μέχρι τοῦ
νῦν τοῦ ἀγιασμοῦ τούτου τετύχηκα· καὶ νῦν ἐκείνου ἐφιέμαι ἀκα-
τασχέτῳ τῷ ἔρωτι· δι' ὃ αἰτῶ καὶ παρακαλῶ τὴν ἐμὴν μὴ παρακού-
σασθαι αἰτησιν, ἀλλὰ πάντως ἀγαγέ μοι τὰ τοιαῦτα ζωοποιᾶ καὶ
θεῖα μυστήρια, καθ' ἣν ὥραν ὁ Κύριος τοὺς μαθητάς τοῦ θείου δεί-
πνου μετόχους πεποίηκε. Τῷ δὲ ἀββᾶ Ἰωάννῃ, τῷ ἡγουμένῳ τῆς μο-
νῆς ἐν ἣ κατοικεῖς, ταῦτα εἶπέ· Πρόσεχε σεαυτῷ καὶ τῇ ποίμνῃ σου.
τινὰ γὰρ ἐκεῖ τελοῦνται δεόμενα διορθώσεως. Ἄλλ' οὐ νῦν σὲ θέλω
ταῦτα εἰπεῖν αὐτῷ, ἀλλ' ὅτε ὁ Κύριος ἐπιτρέψει σοι· ταῦτα εἰπού-
σα, καὶ Εὐζαὶ ὑπὲρ ἐμοῦ, τῷ γέροντι φήσασα, ἐπὶ τὸ βάθος τῆς
ἐρήμου αὐθις ἐξέδραμεν. Ὁ δὲ Ζωσιμᾶς κλίνας τὰ γόνατα, καὶ

προσκυνήσας τὸ ἔδαφος ἐν ᾧ ἔστησαν τὰ ἴχνη τῶν ποδῶν αὐτῆς, δούς τῷ Θεῷ δόξαν καὶ εὐχαριστήσας. ὑπέστρεψεν ἐν ἀγαλλιάσει ψυχῆς τε καὶ σώματος, δοξάζων καὶ εὐλογῶν Χριστὸν τὸν Θεὸν ἡμῶν· αὐθις δὲ διελθὼν ἐκείνην τὴν ἔρημον ἔφθασεν εἰς τὸ μοναστήριον καθ' ἣν ἡμέραν ὑποστρέφειν εἰώθασιν οἱ αὐτόθι μονάζοντες.

Ἐκ τῶν εἰρημένων τοῦ Σωφρονίου ἐξάγονται δύο τινά: α) μοναστήριον τοῦ Τ. Προδρόμου εἰς ὃ κατήντησε τὸ πρῶτον ἡ Μαρία καὶ ὅπερ ἔκειτο ὀλίγον μακρὰν τοῦ Ἰορδάνου καὶ β) ἐκκλησία τοῦ τιμίου Προδρόμου παρὰ τὸ χεῖλος τοῦ Ἰορδάνου ἐν ᾧ ἡ Μαρία μετέλαβε τῶν ἀγράντων μυστηρίων καὶ εἶτα ἐπέρασε τὸν Ἰορδάνην.

Σήμεριώτεον ὅτι ἀπὸ τοῦ ἔτους 637 ἡ Παλαιστίνη καὶ ἡ Συρία ἀποσπᾶται τοῦ Βυζαντινοῦ κράτους καὶ προστίθεται εἰς τὸ νεοσύστατον Ἀραβικὸν βασίλειον. Ἐν ἔτει 33ῳ μετὰ τὴν ἀραβικὴν κατάκτησιν ἦτοι τὸ 670 μετὰ Χριστὸν ὁ δοκιμώτερος ἐκ τῶν γραφάντων λατινικὰ ὁδοιπορικὰ περὶ τῆς αγ. Γῆς Ἀρκουλφος ὡς ἐξῆς περιγράφει τὸν τόπον τῆς βαπτίσεως.

XIV. «De loco in quo Dominus ab Iohanne baptizatus est. Ille sacrosanctus et honorabilis locus, in quo Dominus ab Iohanne baptizatus est, semper aquis fluminis tegitur Iordanis, et, sicut Arculfus refert, qui ad eundem pervenerat locum, huc et illuc per eundem intravit fluvium, in eodem sacrosancto loco lignea crux summa infixata est, iuxta quam aqua usque; ad collum longissimi venit stantis viri, aut, in alio tempore nimie siccitatis aquis inminutis, ad mammillas usque inundatione vero facta maiore, tota illa crux aquarum adiectione protegitur. Locus itaque eiusdem crucis, in quo, ut superius dictum est, Dominus baptizatus est, citra alveum fluminis habetur, a quo loco usque in alteram ripam in parte Arabie homo fortis iactare lapidem potest, funta impellente. Igitur a loco supra memorate crucis pons lapideus, arcubus fultus ad aridam usque porrigitur, per quem, ipsam adeuntes crucem, per clivum homines descendunt ad aridam et revertentes ascendunt. in ex-

tremitate vero fluminis quedam habetur parva quadrata ecclesia in eo, sicut traditur, fundata loco, ubi Dominica vestimenta hora illa custodita sunt, qua baptizatus est Dominus. Hec, quatuor lapideis suffulta cameris stat super aquas inhabitabilis, quia sub ipsam hinc et inde subintrant aque. Hec desuper cotili protegitur creta, inferius vero, ut dictum est, cameris et arcubus, sustentata. Hec talis ecclesia in locis inferioribus illius vallis exstat, per quam influit Iordanis fluvius; in superioribus vero locis quoddam inest grande monachorum monasterium, quod supra describe supereminet ecclesie in supercilio monticuli e regione constructum, ibidemque ecclesia, in honore sancti baptizatoris Iohannis fundata, eodem monasterii circumdatur muro, quadratis constructo lapidibus. « Ὁ ἅγιος καὶ τίμιος ἐκεῖνος τόπος, ἔνθα ὁ Κύριος ἐβαπτίσθη ὑπὸ τοῦ Ἰωάννου, πάντοτε καλύπτεται ὑπὸ τῶν ὕδατων τοῦ ποταμοῦ Ἰορδάνου καὶ ὡς ἀναφέρει ὁ Ἀρκοῦλφος, ὅστις ἐπεσκέψατο τοῦτον τὸν τόπον καὶ εἰς διάφορα τοῦ ποταμοῦ μέρη εἰσεῖδεν, ἐν τούτῳ τῷ τόπῳ (ἢ τῇ τοῦ βαπτίσματος) ἕσταται μέγας ἑλληνικὸς σταυρὸς πλησίον τοῦ ἁγίου τοῦ ὕδωρ ἀνέρχεται μέχρι τοῦ λαιμοῦ τοῦ ὑψηλοτέρου ἀνθρώπου ἢ κατὰ τὸν καιρὸν τῆς ξηρασίας ὅτε τὸ ὕδωρ ἐλαττοῦται μέχρι τοῦ στήθους αὐτοῦ. Ἀλλ' ὅταν ὁ ποταμὸς πλημμυρῇ τὸ ὕδωρ καλύπτει ὅλον τὸν σταυρόν.

Ὅθεν ὁ τόπος τοῦ σταυροῦ, ὅπου, ὡς εἶπομεν ἀνωτέρω, ὁ Κύριος ἐβαπτίσθη (ὑπὸ τοῦ Ἰωάννου), κεῖται ἐντεῦθεν τῆς κοίτης τοῦ ποταμοῦ, καὶ ἀνὴρ ρωμαλέος (μόλις) δύναται ἀπὸ τούτου τοῦ τόπου διὰ σφενδόνης νὰ ρίψῃ λίθον καὶ νὰ φθάσῃ εἰς τὴν πέραν ἀραβικὴν ὄχθην τοῦ ποταμοῦ. Ὅθεν ἀπὸ τοῦ τόπου τοῦ προμνημονευθέντος σταυροῦ, ὑπάρχει λιθινὴ γέφυρα ἐρειδομένη ἐπὶ τόξων καὶ ἐκτεινομένη μέχρι τῆς ὄχθης, δι' ἧς οἱ μεταβαίνοντες εἰς τὸν σταυρὸν ἄνθρωποι διὰ κατωφερείας τινὸς κατέρχονται εἰς τὴν ὄχθην καὶ ἀνέρχονται εἰς τὴν ἐπιστροφὴν των.

Εἰς τὸ χεῖλος τοῦ ποταμοῦ ὡσαύτως ὑπάρχει μικρὰ τετρά-

πλευρος ἐκκλησία ἐκτισμένη ἐπὶ τοῦ τόπου, ἔνθα κατὰ τὴν παράδοσιν τὰ ἱμάτια τοῦ Κυρίου ἐφυλάχθησαν καθ' ἣν ὥραν ἐβαπτίζετο.

Αὕτη ὑποβασταζομένη διὰ τεσσάρων λιθίνων καμαρῶν, ὑφούται τῶν ὑδάτων ἀκατοίκητος (ἐνοικήσιμος, ἑτέρα γραφή), ἐπειδὴ τὰ ὕδατα ἐκατέρωθεν εἰσέρχονται εἰς αὐτήν. Αὕτη στεγάζεται ἀνωθεν ἐξ ὀπτῆς λευκῆς πλίνθου, κάτωθεν δὲ ὡς ἐρρέθη στηρίζεται ἐπὶ καμαρῶν καὶ τόξων. Αὕτη ἡ ἐκκλησία εἰς τὰ ἔσχατα τῆς κοιλάδος ὑφούται, παρ' ἣν ὁ Ἰορδάνης ποταμὸς ῥεεῖ εἰς δὲ τὸ ὑψηλότερον μέρος ὑπάρχει τὸ μέγα μοναστήριον τῶν μοναχῶν, ὅπερ μετ' ἐξεχούσης ἐκκλησίας κατεσκευάσθη εἰς τὸ ἀντιπέραν (ἀντικρὺ) εἰς τὴν ἄκραν λόφου τινὸς καὶ οὔτινος ἢ ἐν τῷ μοναστηρίῳ ἐκκλησία ἡ τιμωμένη ἐπ' ὀνόματι τοῦ ἀγίου Ἰωάννου τοῦ Βαπτιστοῦ, ὠκοδόμηται διὰ μεγάλων τετραγώνων λίθων».

Μετὰ τὴν περιγραφὴν ταύτην τοῦ Ἀρχυλφου ἔχομεν τὴν τοῦ αἰδεσίμου Βέδα, τὸ πλεῖστον συναδούσαν πρὸς τὴν τοῦ Ἀρχυλφου καὶ συμπίπτουσαν κατὰ τὰ ἔτη 720 μ. Χ.

«De loco, in quo Dominus baptizatus est. In loco, in quo Dominus baptizatus est, crux lignea stat usque ad collum alta, que aliquoties aqua ascendente absconditur, a quo loco ripa ulterior vel orientalis in jactu funde est, ceterior vero ripa in supercilio monticuli grande monasterium gestat beati Johanni Baptiste ecclesia clarum, de quo per pontem arcubus suffultum solent descendere ad illam crucem et orare. In extrema fluminis parte quadrata ecclesia quatuor lapideis cameris superposita est coctili creta desuper tecta, ubi Domini vestimenta, cum baptizaretur servata esse dicuntur. Hanc non homines intrare, sed unde cingere ac penetrare solent. Ab eo loco quo de faucibus maris Calilee Jordanis exit, usque ubi mare Mortuum intrat octo dierum iter est. Περὶ τοῦ τόπου ἔνθα ἐβαπτίσθη ὁ Κύριος. Ἐν τῷ μέρει ἔνθα ὁ Κύριος ἐβαπτίσθη ἵσταται ξύλινος σταυρὸς ἔχων ὕψος μέχρι τοῦ τραχήλου ἀνθρώπου, ὅστις ἐνίοτε κα-

λύπτεται όταν πλημμυρήσωσι τὰ ὕδατα ἀπὸ τοῦ τόπου ἐκείνου ἢ πέραν ὄχθη ἦτοι ἢ ἀνατολική ἀπέχει βολὴν σφενδόνης, ἐν τῇ ἐγγυτέρᾳ δὲ ὄχθη ἦτοι τῇ ἐντεῦθεν ἐν τινι ἄκρᾳ μικροῦ ὄρους ὑπάρχει τὸ μοναστήριον τοῦ ἀγίου Ἰωάννου τοῦ Βαπτιστοῦ μετὰ λαμπρᾶς ἐκκλησίας, ἐξ ἧς διὰ γεφύρας ἐρειδομένης ἐπὶ τόξων εἴθισται νὰ μεταβαίνωσιν εἰς τὸν σταυρὸν ἐκεῖνον καὶ νὰ προσεύχωνται. Ἐγγὺς τῆς ὄχθης τοῦ ποταμοῦ ὑπάρχει τετράγωνος ἐκκλησία, ἣτις ὑπερκειμένη τεσσάρων λιθίνων καμαρῶν κατακαλύπτεται ἄνωθεν δι' ὀπτῆς λευκῆς πλίνθου, ἐνθα τὰ ἱμάτια τοῦ Κυρίου, ὅτε ἐβαπτίζετο, λέγουσιν ὅτι διεφυλάττοντο. Εἰς ταύτην τὴν ἐκκλησίαν δὲν συνειθίζουσιν ἄνθρωποι νὰ εἰσέρχωνται ἀλλὰ τὰ ὕδατα περιβάλλουσιν αὐτὴν καὶ εἰς αὐτὴν εἰσέρχονται. Ἀπὸ τοῦ τόπου ἦτοι τῆς χαράδρας ὅθεν ἐξέρχεται ὁ Ἰορδάνης τῆς Γαλιλαίας θαλάσσης μέχρι τῆς Ν. Θαλάσσης, εἰς ἣν ἐκβάλλει ἐστὶν ὀκτῶ ἡμερῶν ὁδοιπορία».

Ὁ μετὰ τοῦτον ἐν ἔτει 726 ἰδὼν τοὺς ἀγίους Τόπους Βιλλιβάλδος τὴν ἐξῆς παρέχει ἡμῖν περὶ τοῦ μοναστηρίου ἀφηγησάμενος.

«*Monasterium et ecclesia Sancti Joannis Baptiste secus Jordanem, baptismus in hoc fluvio solemnitatis Epiphaniæ.*

Et ibi requiescentes aliquantum temporis, iterum pergebant ad monasterium sancti Johannis Baptiste, et ibi erant fere viginti monachi. Unam noctem ibi manebant. Et inde ibant super unum milliare ad Jordanem, ubi Dominus fuit baptizatus. Ibi est nunc ecclesia in columnis lapideis sursum elevata, et subtus ecclesiam est nunc arida terra, ubi Dominus fuit baptizatus in ipso loco. Et ubi nunc baptizant, ibi stat crux lignea in medio, et parva derivatio aque stat illic et unus funiculus, extensus supra Jordanem, hinc et inde firmatus. Tunc in solemnitatis Epiphaniæ infirmi et egroti venientes habent se de funiculo, et sic demerguntur in aquam. Sed et mulieres, que sunt steriles, venientes ibi gratiam Domini merentur. Episcopus noster Willibaldus balneavit se ibi in Jordane. Unum diem fue-

runt ibi. Μοναστήριον καὶ ἐκκλησία τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Βαπτιστοῦ πλησίον τοῦ Ἰορδάνου, τὸ βάπτισμα ἐν τῷ ποταμῷ, ἡ ἑορτὴ τῶν Θεοφανείων.

Καὶ ἀναπαυθέντες ἐπ' ὀλίγον ἐπορεύθησαν εἰς τὸ μοναστήριον τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Βαπτιστοῦ καὶ ἐνταῦθα μονάζουσιν 20 περίπου μοναχοί. Μίαν ἐνταῦθα νύκτα διήλθον. Καὶ ἐντεῦθεν μετὰ ἐν περίπου μιλιάριον ἐπορεύθησαν εἰς τὸν Ἰορδάνην, ὅπου ὁ Κύριος ἐβαπτίσθη. Ἐνταῦθα καὶ νῦν ἐκκλησία ὑπάρχει ἣτις ἐρείδεται ἐπὶ λιθίνων κιόνων, καὶ ὑπὸ τὴν ἐκκλησίαν καὶ νῦν ὑπάρχει αὐχμηρὰ γῆ, ὅπου ὁ Κύριος ἐν αὐτῷ τῷ τόπῳ ἐβαπτίσθη. Καὶ νῦν ὅπου βαπτίζονται, ἐν τῷ μέσῳ ἴσταται σταυρὸς ξύλινος καὶ διὰ μικρᾶς παροχετεύσεως τὸ ὕδωρ ἴσταται ἐκεῖ καὶ στερεὸν σχοινίον ἐκτείνεται ἀνωθεν τοῦ Ἰορδάνου. Τότε κατὰ τὴν ἑορτὴν τῶν Ἐπιφανείων ἀσθενεῖς καὶ πασχόντες ἐρχόμενοι κρατοῦσιν ἑαυτοὺς ἀπὸ τοῦ σχοινίου καὶ οὕτω βυθίζονται εἰς τὸ ὕδωρ. Ἀλλὰ καὶ γυναῖκες αἰτινές εἰσι στείρας ἐρχόμεναι καταξιοῦνται τῆς χάριτος τοῦ Κυρίου. Ὁ ἐπίσκοπος ἡμῶν Βιλλιβάλδος ἐβαπτίσθη ἐν τῷ Ἰορδάνῃ. Μίαν ἡμέραν διεμείναμεν ἐνταῦθα.»

Ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ταύτης καὶ ἐφεξῆς αἱ περὶ τῆς μονῆς περιγραφαὶ ἀρχονται ἐλαττούμεναι ἐξ ὧν καταδείκνυται ὅτι ἡ τε μονὴ καὶ τὰ περὶ τὸ χεῖλος τοῦ Ἰορδάνου ἱερὰ καθιδρύματα ὑπέστησαν ἐν μέρει τὴν ἐπήρειαν τῶν ἐπιδρομῶν.

Ἐτέραν ἱστορικὴν μαρτυρίαν ἀναγομένην μετὰ τὸ 800 καὶ λίαν ἐνδιαφέρουσαν καθὼ ἐλληνικὴν, ἔχομεν ἐν τῷ βίῳ Στεφάνου τοῦ Σαββαΐτου τοῦ θαυματουργοῦ, ἀνεψιοῦ Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ, ἐξ ἧς πληροφοροῦμεθα ὅτι παρὰ τὸ χεῖλος τοῦ Ἰορδάνου ὑπῆρχεν, ὡς λέγομεν σήμερον, προσκύνημα πρὸς τιμὴν τοῦ Σωτῆρος, καὶ μοναστήριον, μικρὸν ἀπέχον τοῦ προσκυνήματος ἦν καὶ παρατιθέμεθα.

«Ποτὲ οὖν ἐτέρῳ τινὶ τῶν πατέρων τούτῳ τῷ θαυματουργῷ συνηκολούθουν Γέροντι (Στεφάνῳ) εἰς τὴν τοῦ Ἰορδάνου ἔρημον, οὐ-

τινος ἐπὶ τὰς ὄχθας, ἡμῶν γενομένων, λίαν βαθείας νυκτὸς ἀμφεπούσης, τῆς πρώτης τυχὸν καὶ δευτέρας φυλακῆς παρωχηκυίας, οὐ κατεδέξατο ὁ γέρον ἐἰς τὴν τοῦ Προδρόμου καὶ βαπτιστοῦ Ἰωάννου εἰσιέναι μονήν...». Καὶ ἀλλαχοῦ τοῦ βίου.

« Ἀπῆλθον γὰρ ποτε σὺν τούτῳ τῷ Θαυμασίῳ Γέροντι ἐπὶ τὸν Ἰορδάνην ποταμὸν σὺν ἑτέροις τισὶ τῶν μοναχῶν. Κάκεισε παραγεγονότες ἐπεθυμήσαμεν ἐν τῷ ναῷ τοῦ σωτηριώδους βαπτίσματος προσεύξασθαι, ἔνθα ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς πᾶσαν τὴν βρότειον οὐσίαν ρύπον παντὸς ἐγκαθάρας τὰς τρεῖς ἡμέρας ἐμφωλευούσας κατέθλασε δρακοντεῖους κάρας, καὶ τούτῳ χάριν παρακεκληχότες τὸν Γέροντα πεπεικάμεν· ὡς οὖν προσηγγίσαμεν, ἔφημεν αὐτῷ. Εἰ κελεύει ἡ σὴ ἀγιότης προσείτω εἰς ἐξ ἡμῶν ἐπὶ τὴν ἄνω κειμένην τοῦ Προδρόμου μονὴν τὴν τοῦ ναοῦ ἐνέγκαι κλεῖδα, καὶ τὴν τὸν παραμονάριον, εἰμὴ γὰρ ἐκεῖνος ἔλθοι, τῆς κλειδοῦ ἀχθείσης, οὐδὲν ἀνύσομεν· δυσκόλως γὰρ καὶ μόλις ἀνοίγεται ἡ μανδαλὶς οὐχ ἄπαξ γὰρ ἐπειράθημεν αὐτῆς. Ὁ δὲ σημειοφόρος Γέροντων πρὸς ἡμᾶς ἔφη· οὐκ ἀνάγκη ὑμῶν ἀγαπητὰ τέκνα, σκυλῆσαι ἐκεῖ, ἀλλὰ δεῦτε μόνον καὶ εἰη τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ. Ταῦτα οὖν εἰπόντος αὐτοῦ, ἐπορεύθημεν καὶ παρὰ τὴν οὐρανὸν στάντων ἡμῶν, εὐχὴν πεποιηκῶς καὶ τρεῖς τὰ γόνατα κεκλικῶς καὶ τὴν πύλην σταυροτύπῳ σημείῳ ἐσφραγικῶς καὶ τὴν μανδαλίδά ἄκρις δακτύλοις ἀψάμενος, παραχρῆμα τὴν οὐρανὸν ἀνέφξεν».

Ἐν τῷ Commemoratorium de casis Dei vel monasteriis ἀναγομένῳ εἰς τὸ ἔτος 808 ἀναγινώσκομεν. «Ad Iordanem monasterium sancti Iohannis et ecclesia alia, ubi peregrini descendunt ad fluvium, monachi 25. Παρὰ τὸν Ἰορδάνην τὸ μοναστήριον τοῦ ἀγ. Ἰωάννου καὶ ἑτέρα ἐκκλησία (ὑπάρχει), ἔπου αἱ προσκυνηταὶ καταβαίνουσιν εἰς τὸν ποταμὸν, μοναχοὶ 25». Ὡσαύτως καὶ ὁ μοναχὸς Βερνάρδος ἐν ἔτει 870 ἐλάχιστα λέγει περὶ τοῦ μοναστηρίου. «Ad postremum triginta miliaribus ab Jerusalem est Iordanis ad orientem, super quam est monasterium sa-

neli Iohannis Baptiste. In quibus quoque locis multa constitunt monasteria. Πρὸς ἀνατολὰς τῶν Ἱεροσολύμων εἰς ἀπόστασιν 30 μιλίων ὑπάρχει ὁ Ἰορδάνης· ἀνωθεν αὐτοῦ ὑπάρχει τὸ μοναστήριον τοῦ ἁγ. Ἰωάννου τοῦ Βαπτιστοῦ. Ἐν ταῖς τόποις τούτοις πολλὰ μοναστήρια ὑπάρχουσι».

Ἐπὶ δύο περίπου αἰῶνας ἦτοι ἀπὸ τοῦ 900—1097, ὅτε ἀρχονται αἱ Σταυροφορίαι, ἀγνωστὸν ἐπακριθῶς ὑποία τις ἦν ἡ κατάστασις τοῦ τόπου τῆς βαπτίσεως καὶ τοῦ μοναστηρίου τοῦ Τ. Προδρόμου, διότι καὶ προσκυνηταὶ καὶ ὁδοιπορικὰ τῆς ἀ. Γῆς κατὰ τὴν περίσδον ταύτην μεγάλως σπανίζουσιν. Ἐκ τινῶν ὅμως μεμβρανίων ἑλληνικῶν κωδίκων ἀποκειμένων ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ τοῦ Ἱεροῦ ἡμῶν Καινοῦ καὶ ἀνηκόντων τῇ μονῇ τοῦ Τ. Προδρόμου κατὰ τὸ ἀνωτέρω χρονικὸν διάστημα καὶ περὶ ἄν κατωτέρω ἐν ἐκτάσει γενήσεται λόγος, ἐξάγεται ὅτι ἡ μονὴ μεθ' ὅλας τὰς ἀνωμάλους τότε καιρικὰς περιστάσεις κατόρθοι καὶ αὕτη νῦν ὑφίσταται ὡς καὶ ἡ πλησίον αὐτῆς κειμένη μονὴ τοῦ Καλαμῶνος ὡς δηλοῦται ἐκ τοῦ ὑπ' ἀριθμὸν 130¹ Πατριακοῦ κώδικος γράφέντος ἐν αὐτῇ τῇ μονῇ τοῦ Καλαμῶνος ἐν ἔτει 962 καὶ ἐκ τοῦ ὑπ' ἀριθμὸν 217² κώδικος τῆς Πετροπολεως γράφέντος καὶ τούτου ἐν τῇ αὐτῇ μονῇ ἐν ἔτει 1054.

Μὴ λησμονῶμεν ὅμως καὶ τοῦτο ὅτι κατὰ τὰς δύο ταύτας ἐκατοστατηρίδας τὸ χριστιανικὸν τῆς Παλαιστίνης πλήρωμα μεγάλως ἐπηρεάσθη ἕνεκα τῶν εἰς αὐτὴν εἰσβαλόντων διαφορῶν ἀ-

1) «Ἐγρᾶφι ἡ βίβλος αὕτη Παύλῳ τῷ ἐλλαβεστάτῳ μοναχῷ καὶ ἡγουμένῳ λαύρας τοῦ ἀ. Σάββα διὰ χειρὸς Ἰλαρίωνος μοναχοῦ καὶ ἡγουμένου λαύρας τοῦ Καλαμῶνος μηνὶ Ἀπριλίῳ ἡ' ἰνδικτιῶνος ε', ἔτους ,ζυο'» [962].

2) «Ἐγρᾶφι σὺν Θεῷ αὕτη ἡ προφητεία εἰς τὴν μονὴν τῆς Θεοτόκου τοῦ Καλαμῶνος διὰ χειρὸς Σεργίου μοναχοῦ ἁμαρτωλοῦ τῆς σεβασμίας τοῦ Ἀνεμᾶ λαύρας τῆς εἰς τὸν Ὀλυμπον τῆς Βιθυνίας ἐπαρχίας μηνὶ Ἰουλίῳ ἰνδικτιῶνος ζ', ,σφξβ' οἱ ἐν αὐτῇ ἐντυγχάνοντες εὐχεσθέ με διὰ τὸν Κύριον». Ἴδὲ Κατάλ. Ἱ. Β. Κ. Πισπαδοπούλου Τόμ. Β' σελίς 712 καὶ 716.

νατολικῶν φύλων, τῶν μέχρι Συρίας καὶ Παλαιστίνης βυζαντηνῶν ἐκστρατειῶν καὶ τῶν ἐσωτερικῶν διχονοιῶν τῶν καλιφάτων. Κατὰ τὸ ἔτος 1010 συμπίπτει καὶ ἡ τοῦ καλίφου τῆς Αἰγύπτου Χάκεμ ἐκστρατεία εἰς Παλαιστίνην, ἥτις ὡς πᾶσα ἐκστρατεία οὕτω καὶ αὕτη οὐ σμικρὸν ἐπηρέασε τὴν ὑπαρξίν τῶν ἐκ τῶν προτέρων πολιτικῶν μεταβολῶν ὑποληφθεισῶν μονῶν.

Κατὰ τὰ χρονικὰ ταῦτα διαστήματα ὅτε συμπίπτει καὶ ἡ τῶν Σελδσουκικῶν βασιλείων σύστασις ἐν τῇ Ἀσίᾳ, ἀρχεται καὶ ἡ τῶν Ἰβήρων (Γεωργιανῶν) ἐν τοῖς ἀγίοις Τόποις κάθοδος ἐχόντων ἀφθονίαν μέσων διὰ τὴν πρὸς τοὺς Σελδσούκους γειτνίασιν καὶ σχέσιν αὐτῶν καὶ οὔτινες ὅτε μὲν κατὰ μόνας, ὅτε δ' ἀναμίξ μετὰ τῶν ἡμετέρων μονάζουσι. Ποιοῦμαι μνείαν τούτου διότι καὶ ἐν τῇ μονῇ τοῦ Τ. Προδρόμου ἐμόναζόν τινες μετὰ τῶν ἡμετέρων ὡς τοῦτο καταδείκνυται ἐκ τινων Ἰβηρικῶν κωδίκων καὶ δύο ἐπὶ λίθου ἐπιγραφῶν εὐρεθεισῶν ἐν τισιν ἐρειπίοις παρὰ τὴν μονήν.

Κατὰ τὸ ὄδοιπορικὸν *Quaerter sita est* ἀναγόμενον εἰς τὸ ἔτος 1098 ἡ ἀπόστασις τοῦ Ἰορδάνου ἀπὸ τοῦ Σαραντάριου ὄρους ἀρίζεται ὡς ἐξῆς· «*A quo monte ad flumen Jordanis sex miliaria sunt.* Ἄπὸ τοῦ ὄρους (ὄπον ἐπειράσθη ὁ Κύριος) μέχρι τοῦ Ἰορδάνου ποταμοῦ *μιλάρια ἕξ*» καὶ οὐδὲν πλέον. Ἐνταῦθα, ἂν δὲν ἀπατώμαι, τὸ πρῶτον γίνεται μνεία περὶ τοῦ τόπου τοῦ πειρασμοῦ τοῦ Κυρίου ὡς κειμένου παρὰ τὴν Ἰεριχώ καὶ βεβαίως ἐννοεῖ τὸ ὄδοιπορικὸν τὸν νῦν ὡς τοιοῦτον παραδεδεγμένον τόπον τοῦ πειρασμοῦ, *Σαραντάριον ὄρος*. Ἐπὶ τῆς Σταυροφορικῆς ἐποχῆς (1097—1187), ὁ ἐν ἔτει 1113 ἐπὶ βασιλέως τῆς Ἱερουσαλήμ Βαλδουίνου τοῦ Α' ἐπισκεψάμενος τοὺς ἀγίους Τόπους Ρῶστος μοναχὸς Δανιήλ, ὁ καὶ ἰδιαιτέρων τιμῶν ἀξιωθεὶς παρὰ τοῦ βασιλέως τούτου, ὡς ἐξῆς περιγράφει ἐν τῷ ὄδοιπορικῷ αὐτοῦ τὰ κατὰ τὸν τόπον τῆς βαπτίσεως τοῦ Κυρίου μέρη. «*Πρὶν ἢ φθάσωμεν εἰς τὸν Ἰορδάνην ἀπαντώμεν πρὸς τῆς ὁδοῦ τὸ μοναστήριον τοῦ ἀγίου Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου ἐν μέσῳ τινὸς περιβόλου.* Ἐνταῦθ' αὖ που πλησίον καθορᾶται.

τὸ ὄρος Ἐρμών. Ἀπὸ τοῦ μοναστηρίου εἰς ἀπόστασιν 20 σαχηνηῶν πρὸς ἀριστερὰν φαίνεται ὁ λοφίσκος οὗτος ὡν ἀμμούδης καὶ ἔχων ὕψος μέτριον. Ὀλίγον μακρὰν τοῦ ἀρχαίου μοναστηρίου τοῦ ἁ. Ἰωάννου εὐρίσκονται τὰ ἐρείπια ἐκκλησίας εἰς τὸν Ἰωάννην τὸν Πρόδρομον καθιερωμένης. Ἀντικρὺ τοῦ μοναστηρίου ταύτης τῆς ἐκκλησίας πρὸς ἀνατολὰς ἐπὶ τῆς κλιτύος ἐνὸς λόφου φαίνεται ναῖσκος τις μικρὸς ὑπάρχων ὠκοδομημένος ἐπὶ τοῦ τόπου, ὅπου ὁ Ἰωάννης ὁ Πρόδρομος ἐβάπτισε τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν. Ἐνταῦθα ὁ Ἰορδάνης ἰδὼν τὸν κτίστην αὐτοῦ ἐρχόμενον πρὸς τὸ βάπτισμα, ἐξῆλθε τῆς κοιτίδος αὐτοῦ πρὸς ὑπάντησιν τοῦ Σωτῆρος καὶ πάλιν ἐπανῆλθεν εἰς αὐτήν. Τέως ἡ θάλασσα τῶν Σεδόμων διῆκε μέχρι τούτου τοῦ τόπου, ἀλλὰ μετὰ τὸ βάπτισμα τοῦ Χριστοῦ ἀπεσύρθη εἰς ἀπόστασιν 4 βερστίων. Τὸ μέρος ὅπου ἐβαπτίσθη ὁ Ἰησοῦς ἀπέχει τῆς κοιλάδος τοῦ Ἰορδάνου ὡσεὶ λίθου βολῆν. Ἐνταῦθα οἱ Χριστιανοὶ προσκυνηταὶ βαπτίζονται ἐν τῷ Ἰορδάνῃ, ἐνταῦθα δυνατοὶ ἵνα διαβῆ τις αὐτὸν εἰς τὴν ἀπέραντη ὄχθη, εἰς τὴν Ἀραβίαν. Ἐνταῦθα οἱ Ἰσραηλιταὶ καὶ ὁ Ἑλισαῖος ἐπέετα διέβησαν αὐτὸν ἀβραχὰς πᾶσιν. Ἐνταῦθα ὁ Ἑλισαῖος ἔτυψε διὰ τῆς μηλωτῆς τοῦ Ἥλιου καὶ διέβη τὸν Ἰορδάνην διὰ ξηρᾶς. Ἐνταῦθα τέλος Μαρία ἡ Αἰγυπτία διέβη πεζῇ τὸν ποταμόν, ἵνα συνδιαλεχθῇ μετὰ τοῦ ὁσίου Ἀωσιμαῆ καὶ ἐπανακάμψασα πάλιν ἐκ τοῦ αὐτοῦ μέρους εἰσῆλθεν εἰς τὴν ἔρημον ὅπου ἀπέθανεν... Εἰς ἀπόστασιν διπλῆς βελῆς τόξου ἀπὸ τῆς ὄχθης τοῦ Ἰορδάνου πρὸς ἀνατολὰς φαίνεται ὁ τόπος ὅπου ὁ προφήτης Ἡλίας ἀνελήθη εἰς τοὺς οὐρανοὺς ἐν πυρίνῳ ἄρματι καὶ πλησίον αὐτοῦ τὸ σπήλαιον τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου καὶ καὶ ὁ γείμαρος τοῦ Ἥλιου, ὅστις ῥέων ὀρηκτικὸς εἰσβάλλει εἰς τὸν Ἰορδάνην. Τὸ ὕδωρ αὐτοῦ ἐστὶ γλυκὺ καὶ ψυχρὸν καὶ ἐξ αὐτοῦ ἔπινεν ὁ Πρόδρομος τοῦ Χριστοῦ ὅτε κατώκει τὸ παρακείμενον σπήλαιον. Ἐνταῦθα καθορᾶται ἄλλο τι σπήλαιον ἐν ᾧ ὁ προφήτης Ἡλίας κατώκισε μετὰ τοῦ μαθητοῦ αὐτοῦ Ἑλισαίου.

Εἶδον ἅπαντας τούτους τοὺς τόπους ἐμοῖς ὀφθαλμοῖς καὶ ὁ Θεὸς μὲ ἤξιώσεν, ἵνα τρεῖς ἀπέλθω εἰς τὸν Ἰορδάνην».

Ἐκ τῶν ὑπὸ τοῦ Δανιὴλ εἰρημένων ἐξάγεται ὅτι τὰ κατὰ τὸν τόπον τῆς βαπτίσεως τοῦ Κυρίου ἐπὶ τῶν ἡμερῶν του, διετέλουν ὀλίγον παρημελημένα. Ἡ κατάστασις αὕτη δὲν φαίνεται μόνον ἐπελοθοῦσα ἐκ τῆς πολιτικῆς τότε μεταβολῆς, ἀλλὰ καὶ ἐξ ἄλλων φυσικῶν λόγων. Τὴν Συρίαν καὶ Παλαιστίνην ἀπὸ τοῦ ἔτους 1098—1170, ὡς γινώσκομεν, μαστίζουσιν ἐκ διαλειμμάτων καταστρεπτικώτατοι σεισμοί. Εἷς ἐκ τῶν σεισμῶν τούτων, ποίου ὅμως ἔτους ἀγνοοῦμεν, ἀνέτρεψεν ἐκ βάρων καὶ τὴν μονὴν τοῦ Τιμίου Προδρόμου καθ' ἣ ὁ ἡμέτερος Φωκᾶς ὁ Κρής ἱστορεῖ ἡμῖν. Ὁ μωαμεθανὸς Ἄραψ γεωγράφος Edrissi ὁ ἀκμάσας ἐν ἔτει 1154 τὴν ἐξῆς πολύτιμον ἱστορικὴν μαρτυρίαν διὰ τὴν Ἱερὰν ἡμῶν Ἀδελφότητα ἐγκαταλιμπάνει ἡμῖν περὶ τοῦ τόπου τῆς βαπτίσεως. «*Ἡλησίον τοῦ Ἰορδάνου ὑπάρχει μία μεγάλη ἐκκλησία ἐπ' ὀνόματι τοῦ ἀγίου Ἰωάννου χρησιμεύουσα εἰς κατοίκησιν Ἑλλήνων μοναχῶν*». Ἀγνωστον ἡμῖν ἂν ὁ Edrissi ἐννοεῖ αὐτὴν τὴν ἐκκλησίαν τοῦ μοναστηρίου ἢ ἄλλην τινὰ ἐκκλησίαν ἐκ τῶν παρὰ τὸ χεῖλος τοῦ Ἰορδάνου ποταμοῦ τότε κειμένων. Πιθανώτατα ὅμως διὰ νὰ λέγη ἐκκλησίαν μετὰ μοναχῶν, ἐννοεῖ τὴν τοῦ μοναστηρίου ἐκκλησίαν ἐξ οὗ δυνάμεθα νὰ συμπεράνωμεν ὅτι ἡ μονὴ κατεστράφη μετὰ τὸ 1154 καὶ ἴσως κατὰ τοὺς σεισμοὺς τῶν ἐτῶν 1157, 1166 καὶ 1168—1170 καὶ ἐπομένως ὁ ἀνακαινισμὸς ταύτης ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος Μανουὴλ τοῦ Κομνηνοῦ ἔλαβε χώραν μετὰ τὸν ἀνακαινισμὸν τῆς μονῆς τοῦ προφήτου Ἡλιοῦ (1160) καὶ τῆς βασιλικῆς τῆς Βηθλεὲμ (1169) ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ αὐτοκράτορος.

Ἦν δ' ἡ ἀνακαινίσις τῆς μονῆς ὡς καὶ τῆς ἐκκλησίας αὐτῆς ἀνταξία τῆς πλουτοδοτίδος δεξιᾶς τοῦ δαφνοστεροῦς ἡμῶν βασιλέως Κομνηνοῦ, διότι ἂν ὄχι ἅπαν, τουλάχιστον τὸ πλεῖστον μέρος τῆς ἐκκλησίας ἦν διακεκοσμημένον ἐξ ἐπιχρύσου μευσαϊκοῦ, ὡς ἐξάγεται ἐκ τῆς πληθύος τῶν ἐπιχρύσων ψηφίδων τῶν εὑρισκομένων ἐν

τοῖς περίξ τῆς μονῆς ἐπιπροσθέτοις χώμασιν. Ἐν γένει ἡ ἐπίσκεψις τοῦ Φωκᾶ δὲν ἀπέχεε πολὺ τοῦ ἀνακαινισμού, τῆς μονῆς ὡς ἐξάγεται ἐκ τῶν ὑπ' αὐτοῦ λεγομένων, ἅτινα καὶ παρατιθέμεθα ὧδε.

«Περὶ δὲ τὸν Ἰορδάνην πεπήγασι μοναὶ τρεῖς· ὁ Πρόδρομος δὴλον ὅτι καὶ ὁ Χρυσόστομος καὶ ἡ τοῦ Καλαμῶνος· καὶ ἡ μὲν τοῦ Προδρόμου μονή, ἐκ βάθρων ὑπὸ σεισμοῦ ἀναστραφείσα νῦν ὑπὸ τῆς πλουτοδοτίδος δεξιᾶς τοῦ θεοστεγοῦς ἡμῶν αὐτοκράτορος τοῦ Πορφυρογεννήτου καὶ Κεμνητοῦ Μαρονήλ ἐκ καιρῆς ἀνωκοδομήθη τοῦ ταύτης καθηγητοῦ τῆ ἀνεγέρσει τούτου παρρησιάσατος. Ταύτης ἄποθεν ὡσεὶ τόξων δύο βολῆς ὁ ἐν ποταμοῖς ἀγιώτατος ἐπιρρεῖ Ἰορδάνης, ἐφ' ᾧ τὸ μέγα μυστήριον τῆς ἐμῆς ἀναπλάσεως ὁ Ἰησοῦς μου πτωχεύσας τῷ βαπτίσματι ἀπειργάσατο, καὶ περὶ τὸ χεῖλος ὡσεὶ λίθου βολῆς ἄποθεν ἐστὶ τετράπλευρον θολωτόν, ἐν ᾧ πρὸ τῆς εἰς τὰ ὀπίσω ἀποστροφῆς ἐπιρρέων ὁ Ἰορδάνης γυμνὸν ἐδέξατο τὸν ἐν νεφέλαις τὸν οὐρανὸν περιβάλλοντα, καὶ Προδρόμου δέξιμα κλινομένη τῆς κορυφῆς ἐκείνου προσήγατο, καὶ τὸ Πνεῦμα περιστερᾶς ἐν εἰδει τῷ συγγενεῖ Λόγῳ ἐπεχώρησε καὶ ἡ τοῦ Πατρὸς φωνὴ τῆν ἰδιότητα ἐπεμαρτύρει τῷ λυτρωτῇ. Μέσον δὲ τῆς τοῦ Προδρόμου μονῆς καὶ τοῦ Ἰορδάνου ἐστὶ τὸ πᾶν μικρότατον τοῦ Ἑρμονιέμι ὄρος, ἐν ᾧ τὸν Σωτῆρα ἰστάμενον ὁ Ἰωάννης δακτυλοδεικτῶν ἐπεφώνει τοῖς ὄχλοις τοῦτον εἶναι τὸν αἵροντα τὴν ἀμυρτίαν τοῦ κόσμου. Πέραν δὲ τοῦ Ἰορδάνου ἀντικρὺ τῆς Βαπτίσεως εἰσι θάμνοι διάφοροι καὶ μέσον τούτου (ἰσ. τούτων) ὡσεὶ σταδίου ἐνδὸς ἄποθεν ἐστὶ τὸ τοῦ βαπτιστοῦ Ἰωάννου σπήλαιον, μικρὸν πᾶν καὶ μὴ δυνάμενον δέξασθαι ὄρθιον ἄνδρα εὐμήκη· καὶ τούτου κατίσον περὶ τὸ βάθος τῆς ἐρήμου ἕτερόν ἐστι σπήλαιον, ἐν ᾧ ὁ προφήτης Ἡλίας διαιτώμενος ὑπὸ τοῦ οὐρανοῦ ἠρπάγη ἄρματος. Τούτων δὲ (τῶν) σπηλαίων ἐκείθεν περὶ τὴν τοῦ Ἰορδάνου φορὰν λέγεται εἶναι τὴν ἔρημον, ἐφ'»

ἦς ὁ θαυμαστός Ζωσιμᾶς τὴν ἰσάγγελον Αἰγυπτίαν ἰδεῖν ἠκέ-
ώθη. Τῶν δὲ βουτῶν ἐκεῖθεν ἡ ἀπάγουσα ἐν τῷ Σινᾷ καὶ τῷ
Ραιθῷ καὶ τῇ Ἐρυθρᾷ θαλάσῃ πέφυκεν ἔρημος. Ἐνταῦθά
μοι ὁ περὶ τῆς ἐρήμου λόγος τὸ τέρμα δεξάσθω».

Οὐ μόνον ἐκ τούτων, ἀλλὰ καὶ ἐξ ἄλλων ὑπὸ τοῦ Φωκᾶ εἰ-
ρημένων ἐξάγεται ὅτι μέγας ἀριθμὸς Ἑλλήνων καὶ Ἰβήρων ἀνα-
χωρητῶν κατώκει τὴν ἔρημον τῆς Ἰουδαίας καὶ τὴν περιχώρον τοῦ
Ἰορδάνου ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τῆς τῶν Σταυροφόρων κατοχῆς τῆς ἁ.
Γῆς. Εἰς τὴν ἐπίδοσιν ταύτην, νομίζω ὅτι μεγάλως συνετέλεσαν
ἀφ' ἑνὸς μὲν εἰ τῶν Παναγιῶν ὑπομνημάτων ἀνακαινισμοὶ ὑπὸ τοῦ
αὐτοκράτορος Μανουὴλ τοῦ Κομνηνοῦ καὶ αἱ ὀπωσθήποτε ἀγαθαὶ
τοῦ βασιλείου τῆς Ἱερουσαλήμ σχέσεις πρὸς αὐτόν, ἀφ' ἑτέρου δὲ
καὶ ὁ παραγκωνισμὸς ἐν μέρει τοῦ ἡμετέρου κλήρου ὑπὸ τοῦ Λατι-
νικοῦ ἐν Ἱεροσολύμοις, ὅστις ἠνάγκασεν τὸν ἡμέτερον κλῆρον νὰ
ἐμπέδωθῃ εἰς τὰς περίξ μονὰς, ἐνθα εὐρίσκει μείζονα ἄνεσιν καὶ ὄρε-
σιν καρποδοκῶν εὐκαιρίαν, ἵνα ἐπανακτῆται τὴν προτέραν αὐτοῦ ὑ-
περαχίαν ἐπὶ τῶν Παναγιῶν προσκυνημάτων καὶ τοῦ Ὁρθοδόξου χρι-
στιανικοῦ πληρώματος τῆς Παλαιστίνης. Καὶ ταῦτο βλέπομεν εὐθύς
μετὰ τὴν πολιτικὴν μεταβολὴν τοῦ 1187 καθ' ἣν διὰ τῆς ἐν Χαττίν
μάχης ἤ τε Παλαιστίνῃ καὶ τὸ λοιπὸν τῆς Συρίας ἐπανακτῶνται ὑπὸ
τοῦ μεγαλόφρονος Σαλαχιδίν. Οἱ Ἕλληνες μοναχοί, ὡς ἦν ἐπόμενον
ἀπολαύουσι μείζονός τινος ἐλευθερίας ἐπὶ τοῦ Σαλαχιδίν καὶ τῶν δια-
δόχων του ἢ ἐπὶ τῶν Σταυροφόρων, καὶ ὁ ἀνώτερος ἡμῶν κλῆρος ἐ-
πανακτᾷ τὰς ὑπὸ τοῦ Λατινικοῦ κλήρου ἀφαιρεθείσας ἀπὸ τοῦ ἡμε-
τέρου ἐπισκοπικὰς ἑδρας ὡς καὶ τὰ κυριαρχικὰ αὐτοῦ δικαιώματα ἐπὶ
τῶν Παναγιῶν προσκυνημάτων. Ἐκ διαμέτρου πρὸς τὴν ὄλην κατά-
στασιν τοῦ κλήρου ἡμῶν ἐν Παλαιστίνῃ, τὴν ἐπελοῦσαν ἐκ τῆς πο-
λιτικῆς τότε μεταβολῆς καὶ ἡ μονὴ τοῦ Τιμίου Προδρόμου διὰ τοῦ
ἀνακαινισμοῦ ὑπὸ τοῦ Κομνηνοῦ ἐξακολουθεῖ ἀκμάζουσα καὶ μάλι-
στα ἔνιοι τῶν τότε λογίων ἡμῶν μοναχῶν τὴν ἐν αὐτῇ διαμονὴν προ-
ηροῦντο, ὡς ἐξάγεται ἐκ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 317 ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ τοῦ Ἰ.

ἡμῶν Κοινοῦ ἀποκειμένου μεμβρανίνου Τυπικοῦ τῆς μονῆς γραφέντος ἐν αὐτῇ κατὰ τὸ 1201 καὶ ἐξ οὗ παρατιθέμεθα ἐνταῦθα δύο τινά· α) τὴν Τυπικὴν τῆς ἀκολουθίας διάταξιν κατὰ τὴν παραμονὴν τῶν Θεοφανείων ὡς ἐτελεῖτο τὸ πάλαι ἐν τῇ μονῇ καὶ β) Ἀσκητικὰς τινὰς διατάξεις περὶ τῶν ἐν αὐτῇ μοναζόντων.

Τυπικὴ διάταξις.

«Περὶ δὲ ὥραν ἕκτην σημαίνει καὶ ψάλλομεν τὰς τρεῖς ὥρας τρίψαλμον καὶ τὰ καταλειφθέντα ἐννέα τροπάρια κατὰ τὴν τάξιν αὐτῶν ὡς εἴρηται, θυμιῶντος καθ' ἑκάστην ὥραν τοῦ ἱερέως. Μετὰ δὲ τὴν θ' τὰ τυπικὰ γύμα καὶ ἀπόλυσις. Γνωστέον οὖν ὅτι ἐὰν τύχη Σάββατον ἢ Κυριακὴν ἢ προεόρτειος αὕτη τῆς παραμονῆς ἡμέρα, ποιῶμεν τὴν ἀκολουθίαν τῶν τροπαρίων ἐν τῇ Παρασκευῇ γενομένης θ'.

Περὶ ὥραν ι'. ἢ ταχύτερον διὰ τὴν πολλὴν ἀκολουθίαν σημαίνει τὸ ἐσπέρας καὶ συναγόμεθα ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ καὶ ἀρχόμεθα τοῦ λυχνικοῦ χωρὶς στιχολογίαν. Εἰ δὲ τυχοῖ ἐν Σάββατῳ στιχολογεῖται τὸ α' καθίσμα, εἰ δὲ ἐν Κυριακῇ τὸ α' ἀντιφώνων τοῦ α' καθίσματος. Τὸ Κύριε ἐλέησον ἤχος β'. ἰστώμεν στιχηρὰ η' καὶ θυμιᾷ ὁ ἱερεὺς. Εἰθ' οὕτως ἀπεργάζεται ποιῆσαι τὴν προσκομιδὴν, οἱ δὲ χοροὶ ψάλλουσι τὰ τέσσαρα στιχηρὰ δευτεροῦντες αὐτά, ἤγουν Τὸν φωτισμὸν ἡμῶν καὶ τὰ ἕτερα γ'. Δόξα καὶ νῦν ὁ αὐτός, Ὑπέκλινας κάραν καὶ γίνεται εἰσόδος μετὰ εὐαγγελίου, ψαλλόντων ἡμῶν τὸ Φῶς ἰλαρόν. Προκείμενον τῆς ἡμέρας, Τὰ ἀναγνώσματα, τὰ τροπάρια κατὰ τὴν τάξιν αὐτῶν καὶ μετὰ τὴν τούτων συμπλήρωσιν Συναπτὴ καὶ τὸ Τρισάγιον. Προκείμενον ἤχος γ'. Κύριος φωτισμὸς μου, στίχος· Κύριος ὑπερασπιστής, Ὁ Ἄποστολος, Ἐλεύθερος ὢν ἐκ πάντων. Εἰ δὲ οὐκ ἔστιν ἡ νηστεία, ἀρχόμεθα αὐτὸ ἀπὸ τοῦ μέσου. Ἀλληλούια ἤχος πλ. β'. Ἐξήρεψατο ἡ καρδία μου, στίχος β', Ἐξεχύθη ἡ χάρις, στίχος γ'. Περιρίζωσε τὴν ρομφαίαν σου. Εὐαγγέλιον κατὰ Λουκᾶν, Ἐν ἔτε πέντε καὶ δεκάτῳ καὶ καθεξῆς ἡ Θεία Λειτουργία τοῦ Μεγάλου

Βασιλείου. Κοινωνικόν, Αινεῖτε τὸν Κύριον. Ἐμα δὲ τὸ εἰπεῖν τὸν ἱερέα τὴν ὀπισθάμβωνον εὐχὴν ἐξερχόμεθα πάντες ἐν τῷ λουτρῷ μετὰ τῶν λχιμάδων καὶ τοῦ θυμιατοῦ, ἐνὸς μὲν ἱερέως ἐπιφερομένου τὸ τίμιον ξύλον, ἐτέρου δὲ τὸ Εὐαγγέλιον, ψαλλόντων τροπάρια ἤχος πλ. δ'. Φωνὴ Κυρίου ἐπὶ τῶν ὑδάτων βοᾷ λέγουσα. καὶ μετὰ τὸ τριττῶσαι αὐτὸ ἕτερα στιχηρὰ ἤχος ὁ αὐτός. Σήμερον τῶν ὑδάτων· καὶ λέγει ὁ διάκονος, Σοφία, καὶ εὐθὺς ἀναγινώσκονται αἱ τοῦ ἁγιασμοῦ τρεῖς ἀναγνώσεις· Προκείμενον τοῦ Ἀποστόλου ἤχος γ'. Κύριος φωτισμός μου, στίχος, Κύριος ὑπερασπιστής, ὁ Ἀπόστολος πρὸς Κορινθίους Β'. Οὐ θέλω ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, ὅτι οἱ πατέρες. Ἀλληλοῦιχα ἤχος δ'. Φωνὴ Κυρίου ἐπὶ τῶν ὑδάτων Εὐαγγέλιον κατὰ Μάρκον. Ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκεῖναις ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς ἀπὸ Ναζαρέτ, καὶ λέγει ὁ ἱερεὺς ἢ ὁ διάκονος ἐάν ἔστι· τὰ διακονικὰ τοῦ ἁγιάσματος. Καὶ τούτων λεγομένων δίδονται κηρία τοῖς ἀδελφοῖς, ὁ δὲ ἱερεὺς λέγει καὶ ἑαυτὸν τὴν εὐχὴν ταύτην. Κύριε ὁ Μονογενὴς Υἱὸς τοῦ Πατρὸς, καὶ σὺ ἐκφωνεῖς, ἀλλὰ καὶ τὸ Ἀμήν καθ' ἑαυτὸν λέγει. Οὕτω δὲ τῆς συναπτῆς λεγομένης ὑπὸ ἱερέως ἢ διακόνου καὶ τῆς εὐχῆς μυστικῆς ἀναγινωσκομένης ὑπὸ τοῦ ἱερέως, ὅτε εἶπη ὁ διάκονος, τῆς Παναγίας ἀρχράντου, ἀπάρχεται ὁ ἱερεὺς εἰς ἐπήκοον καὶ λέγει· Μέγας εἶ Κύριε καὶ θαυμαστά, Καὶ μετὰ τὴν [συμπλήρωσιν τῆς εὐχῆς, ὁ λαός, Ἀμήν. Ὁ ἱερεὺς Εἰρήνη^α πᾶσι· ὁ διάκονος Τὰς κεφαλὰς ἡμῶν καὶ ἀπάρχεται ὁ ἱερεὺς τῆς εὐχῆς ταύτης εἰς ἐπήκοον πάντων, Κλίνον Κύριε τὸ σὺς σου καὶ ἐπάκουσόν μου. Καὶ μετὰ τὸ Ἀμήν, ἐπιλαβόμενος ὁ ἱερεὺς τοῦ Τιμίτου ξύλου ἀγιάζει τὰ ὕδατα δι' αὐτοῦ βαπτίζων τοῦτο ἐν αὐτοῖς σταυροειδῶς, ἐν τρίτου ψάλλον, Ἐν Ἰορδάνῃ βαπτίζομένου Σου Κύριε, ὅπερ καὶ ὁ λαός.

Πάντων δὲ ἁγιαζομένων καὶ μεταλαμβάνόντων ἐκ τῆς τοῦ ἁγιάσματος μεταλήψεως καὶ ραντίσεως, ψάλλοντες τὸ προρρηθὲν τροπάριον ἐκ τρίτου εἰσερχόμεθα εἰς τὸν ναὸν καὶ συστειλάντες χορὴν δοξάζομεν εἰς ἤχον πλ. α'. καὶ ψάλλομεν στιχηρὸν ἰδιόμελον, Ἀνυ-

μνήσωμεν οἱ πιστοὶ τῆς περὶ ἡμᾶς τοῦ Θεοῦ εὐεργεσίας τὸ μέγεθος. Καὶ μετὰ τὴν τούτου συμπλήρωσιν λέγομεν τό, Εὐλογήσω τὸν Κύριον, καὶ δίδοται τὸ κατακλαστὸν καὶ γίνεται ἀπόλυσις. Εἶθ' οὕτως ψάλλομεν τῆς ἑορτῆς κοντάκιον, Ἐπεράνης σήμερον, καὶ μετὰ τὴν τούτου συμπλήρωσιν πολυχρονίζομεν συνήθως τὸν προεστῶτα καὶ εἰσερχόμεθα εἰς τὴν τράπεζαν, τυρὸν ἢ ὠν ἢ ἰχθῦν οὐκ ἐσθίομεν.

Οὕτως οὖν γίνεται ἡ ἀκολουθία τῆς ἑορτῆς νηστείας οὐσης ἐν τῇ παραμονῇ.

Εἰ δὲ οὐκ ἔστι νηστεία, πρῶτ' ἐν λειτουργοῦμεν ὡς καθ' ἐκάστην καὶ διακλειόμεθα ἐν τῷ νάρθηκι. Ἐσπέρας δὲ σημαίνει περὶ ὥραν ἐνάτην καὶ γίνεται ἡ ἀκολουθία τοῦ ἑσπερινοῦ καθὼς προγράφεται μέχρι τοῦ Εὐαγγελίου καὶ τῆς Ἐκτενῆς. Τρισάγιον δὲ οὐ γίνεται διὰ τὸ μὴ τελεῖσθαι λειτουργίαν. Μετὰ δὲ τὰ ἀναγνώσματα, προκείμενον, ὁ Ἀπόστολος, τὸ Εὐαγγέλιον, Ἐκτενὴ καὶ οὕτως ἀπερχόμεθα ἐν τῷ νάρθηκι καὶ γίνεται ὁ ἁγιασμὸς ἀπαραλλάκτως ὡς προδιείληπται. Εἶτα εἰσερχόμεθα εἰς τὸν ναόν, ψάλλομεν τὸ προγραφέν ἰδιόμελον στιχηρὰ ἤχος πλ. β', Ἀνυμνήσωμεν, καὶ γίνεται ὑπὸ τοῦ ἱερέως ἑκτενὴ καὶ ἀπόλυσις. Τὸ δὲ Εὐλογήσω τὸν Κύριον, οὐ λέγομεν διὰ τὸ προλεχθῆναι ἐν τῇ λειτουργίᾳ, ἀλλὰ ψάλλομεν τὸ κοντάκιον, συνήθως πολυχρονίζοντες τὸν προεστῶτα καὶ εἰσερχόμεθα εἰς τὴν τράπεζαν. Οὐκ ἐσθίομεν δὲ τυρὸν ἢ ὠν ἢ ἰχθῦν.

Περὶ δὲ ὥραν β'. κρούει τὰς βαρέας, τὸ σίδηρον, καὶ τὸ μέγα, καὶ συναγόμεθα ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ καὶ ἀρχόμεθα τῶν ἀποδειπνίων. Μετὰ δὲ τὸ Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ, ποιοῦμεν τὰς συνήθεις λιτὰς καὶ ἐξερχόμεθα ἐν τῷ νάρθηκι ψάλλοντες στιχηρὰ ἰδιόμελα τοὺς πέντε τετάρτους. Δόξα ἤχος πλ. δ'. Κύριε πληρῶσαι βουλόμενος, Καὶ νῦν ὁ αὐτός, Σήμερον ἢ κτίσις φωτίζεται. Καὶ γίνονται παρὰ τοῦ ἱερέως αἱ συνήθεις εὐχαί. Εἶτα εἰσερχόμεθα ἐν τῷ ναῷ καὶ ψάλλομεν στιχηρὰ ἰδιόμελα τοὺς δευτέρους. Ἐν Ἰορδάνῃ ποταμῷ, Εἶδοσάν σε ὕδατα ὁ Θεός, Σήμερον ὁ οὐρανοῦ καὶ γῆς. Δόξα καὶ νῦν, ἤχος πλ. β'. Τὸν ἐκ Παρθένου ἤλιον. Τὸ τρισάγιον καὶ τὸ τροπάριον, Ἐν Ἰορδάνῃ βαπτιζομένου Σου ἐκ τρίτου, καὶ εὐθὺς εὐλόγησις τοῦ

ἄρτου· ποιούμεν δὲ ἀνάγνωσιν μεγάλην ἐκ τοῦ κατὰ Ματθαίον ἀπὸ τὸν λόγον τῆς ἐορτῆς καὶ αἱ λοιπαὶ ἀναγνώσεις. Εἶτα τὸ ἐξάφαλλον. Τὸ Θεὸς Κύριος ἤχος α΄. ἐν Ἰορδάνῃ, Στιχολογία καθισμάτων γ΄ τῆς ἡμέρας καὶ ὁ πολυέλαιος ἐν ᾧ ἀναγινώσκομεν τὴν α΄. ἀνάγνωσιν ἐκ τῶν λόγων τοῦ Θεολόγου, Πάλιν Ἰησοῦς ὁ ἐμὸς. Οἱ ἀναβαθμοί, προλείμενον ἤχος δ΄. Ἡ θάλασσα εἶδε καὶ ἔφυγε, στίχος Τί σοί ἐστι θάλασσα, Τὸ Πᾶσα πνοή, Εὐαγγέλιον κατὰ Μάρκον. Ὁ Ν. Οἱ δύο κανόνες, Δευτεροῦμεν τοὺς εἰρμούς· Ἐν δὲ τοῖς τροπαρίοις ἰστώμεν στίχους δώδεκα. Ἐσχατον δὲ λέγομεν οἱ δύο χοροὶ πρὸς μίαν τὰς δύο κατὰ κανόνα, Ἀπὸ τρίτης, ὑπακοή καὶ ἀναγινώσκειται εἰς τὸν Θεολόγον ἢ β΄. ἀνάγνωσις. Ἀρ΄ ἕκτης τὸ κονδάκιον, Ἐξαποστειλάριον Ἐπεφάνη ὁ Σωτὴρ ἐκ τρίτου. Εἰς τοὺς Αἴνους. Πᾶσα πνοή ἤχος α΄. ἰστώμεν στίχους στ΄. στιχηρὰ ἰδιόμελα τοὺς πρώτους καὶ δευτεροῦμεν τὰ α΄. Δόξα ἰδιόμελον, ἤχος β΄. Νάματα ἐν Ἰορδάνῃ. Δοξολογίαν μεγάλην, τὸ ἀπολυτίκιον. Εἶτα τοῦ ἱερέως τὴν ἱερατικὴν στολὴν ἐνδυσάμενον πᾶσαν, ἐπιπερομένου τε τὸ Τίμιον ξύλον ἀπὸ χεῖρας πραιπορευομένων τῶν λαμπάδων καὶ τοῦ θυμιατοῦ ἐξερχόμεθα τοῦ ναοῦ καὶ ἀπερχόμεθα ἐν τῇ βρῦσει τοῦ ὕδατος ψάλλοντες τὸ τροπάριον, Φωνὴ Κυρίου ἐπὶ τῶν ὑδάτων καὶ στιχηρὰ ἤχος πλ. δ΄ τὰ γ΄ τὰ πρῶτα τῶν 15 τροπαρίων καὶ ἐκτελεῖται καθεξῆς ἢ τοῦ ἀγιασμοῦ ἀκολουθία ἢ τοῖς αἱ προσφητεῖαι, ὁ Ἀπόστολος, τὸ Εὐαγγέλιον καὶ αἱ Εὐχαί. Καὶ μετὰ τὸ φωτισθῆναι καὶ ραντισθῆναι πάντας ἐκ τοῦ ἀγιάσματος πάλιν ψάλλοντες τὸ ἐν Ἰορδάνῃ καὶ τὸ κονδάκιον ὑποστρέφομεν καὶ εἰσερχόμεθα ἐν τῷ ναῷ καὶ συστήσαντες χορὸν λέγομεν· Δόξα καὶ νῦν ἤχος β΄. Τριάδος ἢ φανέρωσις καὶ ἀσπαζόμενοι τὸ Τίμιον ξύλον ἅπαντες ἀπολυόμεθα».

Ἀσκητικαὶ διατάξεις.

«Δεῖ τοίνυν τὸν πρεσβύτερον πᾶσαν ἐνδείκνυσθαι σπουδὴν, ἵνα μὴ τι τῶν ἐν τῷ παρόντι τυπικῶ μικρὸν ἢ μείζον κατὰ τινα αἰτίαν παραρῶνται ἀλλὰ φυλάττηται ἡ ἐκκλησιαστικὴ ἀκολουθία ἅπασα ἀπαράθραυστος καὶ ἀμεταποίητος καθὼς καὶ παρὰ τῶν πρὸ ἡμῶν πα-

τέρων παρεδόθη ἡμῖν. Ὁ αὐτὸς δὲ οὗτος προεστὼς οὐχ ἔξει ἀδει-
αν ἐν ταῖς ἀγίαις τρισὶ ταύταις σαρακοσταῖς τῇ Μεγάλῃ τέ φημι,
τῇ τῶν ἁγίων Χριστουγέννων καὶ τῇ τῶν ἁγίων Ἀποστόλων τῆς
μονῆς ὅπως ἐξέρχουσαι καὶ ἀλλαγόσε διάγειν, ἀλλ' οὐδὲ τὸν
ὅλον σχεδὸν ἐνιαυτὸν, εἰ μὴ που μεγάλη τις καὶ ἀναγκαῖα χρεία
τῆς μονῆς κατεπείγει αὐτόν, ἣν ἐκπληρώσας τάχιον ὑποστρέψῃ
πρὸς τὴν μονὴν καὶ τῶν ἀνηκόντων πάλιν ἐφάσεται. Προτιμητέα
γὰρ ἐστὶ πασῶν τῶν δουλιῶν ἢ τῶν ἀνθρωπίνων ψυχῶν ἐπιμέλεια.
Καὶ οὐ μόνον αὐτὸν οὐκ ἐξελεύσεται τῆς μονῆς, ἀλλ' οὐδ' ἐτέρῳ πα-
ραχωρήσει τῶν ἀδελφῶν, κατὰ ταύτας δὲ τὰς ἀγίας τεσσαρακοστάς
τῆς μονῆς ὅπως ἐξέρχουσαι πάρεξ τῶν διακονητῶν καὶ μόνων».

« Ὑμεῖς δέ, ὦ πατέρες καὶ ἀδελφοί, σπεύδετε ἔσθι δύναμις μὴ
τῆς παρουσίας ἀκολουθίας κλισηστερῆσαι τὸ σύνολον. Τοῦτο καλῶς
εἰδότες ὡσεὶ ταύτην ἐπίμονον διατηρήσατε τῆς τῶν οὐρανῶν βασι-
λείας οὐκ ἀστογήσατε τῇ τοῦ Θεοῦ φιλανθρωπία καὶ χάριτι, ταῖς
πρεσβείαις τῆς Ὑπεραγίας Δεσποίνης Θεοτόκου, τοῦ Τιμίου Προφή-
του Προδρόμου καὶ Βαπτιστοῦ Ἰωάννου, τοῦ ἁγίου καὶ ἐνδόξου
ἀποστόλου καὶ εὐαγγελιστοῦ Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου
καὶ πάντων τῶν ἁγίων ἀμήν. Ἐτελειώθη τὸ παρὸν Τυπικὸν συνα-
ξάριον τῆς σεβασμίας μονῆς τοῦ ἁγίου καὶ ἐνδόξου Προφήτου Προ-
δρόμου καὶ Βαπτιστοῦ Ἰωάννου τῆς ἐν τῷ Ἰερδάνῃ διακειμένης ἀγί-
ας μονῆς διὰ συνδρομῆς καὶ πολλοῦ πόθου, χειρὶ δὲ τοῦ εὐτελοῦς
ἀναγνώστου Θεοδώρου τοῦ Μοναστηριώτου μηνὶ Μαΐῳ κδ' ἡνδι-
κτιῶνος ςψθ' [1201]. Ὅσοι οὖν φιλόχριστοι καὶ φιλεύσπλαχοι καὶ
εἰδότες οἰκτεῖραι ψυχὴν ἐν ἀμαρτίας βεβυθισμένην καὶ ἀπολλυμέ-
νην, εὐξασθε ὑπὲρ ἐμοῦ τοῦ ἀθλίου ρυσθῆναι τῶν μενουσῶν με δει-
νῶν καὶ πικρῶν καὶ αἰωνίων κολάσεων καὶ μάλιστα οἱ ἐπὶ χεῖρας
τοῦτο τὸ Τυπικὸν κατέχοντες. Πάντας καὶ πάσας διεγείρατε εἰς ἔ-
λεον τῆς ταπεινότητος τὸν φιλοκτίρμονα Θεὸν καὶ τὴν Ὑπεράχαντον
αὐτοῦ Μητέρα, καὶ πρὸς τὸν αὐτοῦ τίμιον Πρόδρομον Ἰωάννην τὸν
προδραμόντα καὶ κηρύξαντα τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν, ὅπως ἐ-
ληθῶ καὶ ἐπὶ τέλει ὁ ἐσκοτισμένος καὶ κατηρειωμένος. Καὶ ὑμεῖς

οί διεγείροντες και εὐχόμενοι μέγα μισθὸν ἐκ τῆς φιλαδέλφου και φιλοψύχου γνώμης κερδήσετε και παρακαλῶ διὰ τὸν Κύριον μὴ κατοκνίσητε τοῦτο ποιεῖν. Ὁ Φιλάνθρωπος Κύριος δώη ὑμῖν και ἐμοὶ συγχώρησιν ἀμαρτιῶν και βασιλείας οὐρανῶν κληρονομίαν ἀμήν».¹ Κατὰ τὰ ἔτη 1170—1200 ὡς ἐξῆς περιγράφεται ἡ τῆς μονῆς κατάστασις ἐν τινι ἀνωνύμῳ προσκυνηταρίῳ. «Και πρὸς ἀνατολὴν τῆς Ἰεριχώ ὡς ἀπὸ μιλίων 8 ἐστὶν ὁ Ἰορδάνης. Ἔστι δὲ ἐκεῖ κάστρον μικρὸν, ἔχον ἐκκλησίαν μεγάλην τὴν ἀγίαν Τριάδα και εἰς τὸν αἰγιαλὸν τοῦ ποταμοῦ ἐστὶν ἐκκλησία τοῦ Προδρόμου και εἰς τὴν κόγχην τῆς ἐκκλησίας ἴσταται ὁ λίθος ἐν ᾧ ἔστη ὁ Πρόδρομος ἐνθα ἐβάπτισε τὸν Χριστὸν και πέραν τοῦ Ἰορδάνου και ἀπὸ μιλίου ἐνὸς τὸ σπήλαιον τοῦ Προδρόμου. Και πρὸς νότον τοῦ σπηλαίου ὡς ἀπὸ μιλίων δύο ἴσταται ἡ γυνὴ τοῦ Λῶτ στήλη ἄλλος βλέπουσα ὄπισθεν». Ὁ αὐτὸς και ἀλλαχοῦ. «Ἀπὸ δὲ τοῦ καταβασιδίου τῆς ἀγίας Πόλεως ἕως τοῦ ποταμοῦ Ἰορδάνου ἐν ᾧ ἐβαπτίσθη ὁ Κύριος ἡμῶν εἰσι μίλια 24¹ ὑπάρχει δὲ ὄλον κατώσφρον, ἐν ᾧ ἐστὶ και πηγή τῆς Μερῆς. Πέραν δὲ τοῦ Ἰορδάνου ὡς ἀπὸ μιλίων τριῶν ἐστὶ σπήλαιον εἰς ὃ ᾧκει ὁ Πρόδρομος. Ἔστι δὲ ἡ καίτη αὐτοῦ εἰς τὴν ἀνετιζέτο, πεζούλιον αὐτοφυὲς ἐκ τῆς αὐτῆς πέτρας ἣτοι σπήλαιον και ἐνθὸν τῆς καμάρας ἐστὶ πηγὴ εἰς τὴν ἐβάπτιζεν ὁ Ἰωάννης ὁ Πρόδρομος».

Ἐκ τινος ἐτέρου προσκυνηταρίου ἀναγομένου εἰς τὸ ἔτος 1253 και ἐπιγραφομένου «Μερικὴ διήγησις περὶ τῶν ἀγίων Τόπων» τὰ ἐξῆς ὀλίγα ἐραυίζόμεθα περὶ τοῦ μοναστηρίου. «Και τοῦ Προδρόμου τὸ μοναστήριον ἐγγὺς τοῦ Ἰορδάνου, ἐν ᾧ ἐβαπτίσθη ὁ Χριστός. Πέραν δὲ ἐστὶν ὁ τόπος ὅπου ἠσύχαζεν ὁ Πρόδρομος ἐν τῷ χειμάρρῳ. Ἐκεῖ πλησίον τὸ Ἑρμονεῖμ, τὸ ὄρος ὅπου ἀνῆλθεν Ἡλίας εἰς τὸν οὐρανὸν πυρίνῳ ἄρματι».

Τὴν περαιτέρω τῆς μονῆς ὑπαρξίν και τὴν ὑπὸ τῆς Ἱερῆς ἡ-

1) Ἐν τέλει τοῦ Τυπικοῦ τούτου ὑπάρχει και μία ἀνέκδοτος νεκρώσιμος ἀκολουθία τὰ μάλιστα πένθιμος ποίημα «Ἀναστασίου τοῦ ταπεινοῦ Νοσκήα».

μῶν Ἀδελφότητος κατοχὴν αὐτῆς μέχρι τῶν καθ' ἡμᾶς χρόνων, ἂν καὶ ἰναγκάσθη αὕτη ἔστιν ὅτε καὶ ἐπὶ μακρὸν νὰ ἐγκαταλείψῃ ταύτην ὑπέικουσα εἰς τὴν φορὰν τῶν πραγμάτων, πλὴν τῶν τῆς Δύσεως περιηγητῶν ἐπιμαρτυροῦσι καὶ οἱ τῆς μονῆς ταύτης διάσημοι ἑλληνικοὶ χειρόγραφοι κώδικες οἱ ἀποκειμένοι νῦν ἐν τῇ τοῦ Ἱεροῦ ἡμῶν Κοινοῦ βιβλιοθήκῃ. Καὶ ἐκ μὲν τῆς Πατριαρχικῆς συλλογῆς ἔχομεν τοὺς ἐξῆς κώδικας.

Τὸν ὑπ' ἀριθμὸν 21 μεμβράνινον κώδικα τοῦ ἔτους 1079 μετὰ τῆς ἐξῆς σημειώσεως τοῦ II' αἰῶνος· «Βιβλίον τοῦ Προδρόμου τοῦ ἑγγρῦς τοῦ Ἰορδάνου». Ὡσαύτως δὲ καὶ τὸν διάσημον ὑπ' ἀριθμὸν 36 μεμβράνινον κώδικα τοῦ II' αἰῶνος μετὰ τῆς αὐτῆς σημειώσεως.

Ἐκ δὲ τῆς Σαββαίτικῆς συλλογῆς τὸν ὑπ' ἀριθ. 32 μεμβράνινον κώδικα αἰῶνος IA'.

Τὸν ὑπ' ἀριθμὸν 35 μεμβράνινον κώδικα αἰῶνος IA' μετὰ σημειώσεως τοῦ II' αἰῶνος δηλοῦσης ὅτι αὗτος ἦν κτῆμα τῆς ἐν Ἰορδάνῃ μονῆς τοῦ T. Προδρόμου. Καὶ ἐξ ἄλλων τοῦ κώδικος τούτου σημειώσεων ἐξάγεται ὅτι ὁ κώδιξ αὗτος μέχρι τοῦ 1586 ἦν κτῆμα τῆς μονῆς.

Τὸν 41 μεμβράνινον κώδικα αἰῶνος IB' μετὰ τοῦ ἐπομένου ὑπομνήματος τοῦ ἔτους 1316. «Τὸ παρὸν ἐξαμηνιαῖον ἀφιερῶθη παρ' ἐμοῦ τοῦ χρηματήσαντος Κρήτης Νικηφόρου, τῇ σεβασμιά μονῇ τοῦ Τιμίου ἐνδόξου προφήτου Προδρόμου τοῦ ἐν τῷ Ἰορδάνῃ ψυχικῆς ἕνεκα σωτηρίας εἰ τις δὲ βουλευθῆ ἀποσπάσαι ταύτην τὴν βίβλον τῆς τοιαύτης μονῆς ἐν οἰωδῆποτε τρόπῳ ἢ ἀλλάξαι ἢ τὰ παρόντα ἀπαλεῖψαι γράμματα, ἵνα ἔχη τὰς ἀρὰς τῶν τριακοσίων δέκα καὶ ὀκτῶ θεοφόρων πατέρων τῶν ἐν Νικαίᾳ καὶ ἐμοῦ τοῦ ἁμορτωλοῦ. Ὁφείλουσι δὲ καὶ οἱ ἀσκούμενοι ἐκεῖσε μοναχοὶ μνημονεύειν μου ἐν ταῖς ἀγίαις λειτουργίαις. Μηνὶ ἰουλίῳ ἰνδικτιῶνος ιδ' ἔτους 5ωκδ'» (=1316).

Τὸν ὑπ' ἀριθμὸν 33 μεμβράνινον κώδικα τῆς ΙΑ'. ἑκατ. μετὰ
σημειώσεως τοῦ ἔτους 1322 ἰδιοχείρου τοῦ μητροπολίτου Κρή-
της Νικηφόρου καὶ ἐχούσης ὡς ἐξῆς·

« Ἐγὼ ὁ χρηματί-
σας Κρήτης
ταπεινὸς Νικη-
φόρος ἀφιερῶ
τὴν παροῦσαν
βίβλον τῆ
σεβασμίας μονῆ
τοῦ Τιμίου Προ-

φήτου Προδρόμου καὶ βαπτιστοῦ Ἰωάννου τῆ
διακειμένη ἐν τῇ ἐρήμῳ πλησίον τοῦ Ἰορδάνου
εἰς ἄφεσιν τῶν πολλῶν μου ἁμαρτιῶν, εἴ τις οὖν
βουληθῆ ἀποσπᾶσαι ταύτης αὐτὴν ἢ τὰ παρίντα

μου ἀφανίσαι
γράμματά α
ἵνα ἐξητάσ
ἀρὰ τῶν ἁγίων
τρισεκοσίων
δέκα καὶ ὀκτώ
θεοφάρον πόνων
τῶν ἐν Νικαίᾳ
καὶ ἐμοῦ τοῦ ἁμαρ-
τωλοῦ, κἄν ὀπίσας
ἀνεῖη τύχης καὶ τα-
ξέως, ἢ ἀνταλλάξαι
βουληθῆται ταύτην
μηνὶ ὀκτωβρίῳ
ἰνδικτιῶνος 5'.

ἔτος

5ω

λα.

†

†

†

†

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Τους ὑπ' ἀριθμὸν 70, 98, 103 καὶ 108 μεμβαρνίνους κώδικας γραφέντας μεταξύ τῆς Γ' καὶ ΙΒ' ἑκατ. μετὰ σημειώσεων τοῦ ΙΓ' ΙΔ' καὶ ΙΕ' αἰῶνος δηλλουσῶν ὅτι οὗτοι ἦσαν κτῆμα τῆς μονῆς.

Τὸν ὑπ' ἀριθ. 150 χαρτῶν κώδικα τοῦ ἔτους 1354 μετὰ τῆς ἐξῆς σημειώσεως. « Ἐτελειώθη τὸ παρὸν βιβλίον διὰ συνδρομῆς καὶ ἐξόδου Μαρουήλ τοῦ ἐπιλεγομένου Μαύρου· τοῦ ἀπὸ χώρας Θεσσαλονίκης καὶ ἐπεδόθη πρὸς τὴν μονὴν τοῦ Τιμίου Προδρόμου τοῦ ἀνακειμένου πλησίον τοῦ Ἰορδάνου ψυχικῆς ἔνεκεν αὐτοῦ ὠφελείας ».

Τὸν ὑπ' ἀριθμὸν 207 μεμβράνινον κώδικα αἰῶνος ΙΑ' μετὰ τοῦ ἐπομένου ὑπομνήματος γραφέντος ἐν αὐτῇ τῇ μονῇ κατὰ τὸ ἔτος περίπου 1319. Μέννησθέ μου, πατέρες μου ἄγιοι, τοῦ ἀθλίου καὶ ἀναξίου ὑμῶν δούλου τοῦ γραφάρτος ταῦτα Μιχαήλ Ἀριοδημητρίτ(ου) πρωτοκαταστάρχου· οἶδε δὲ Κύριος, ὅτι οὐ προέλαβον ἰδεῖν τὸν μοναχὸν κυρὸν Θεοδώρητον· εἶχον γὰρ γράψαι πρὸς τοὺς ἀγίους μου τῶν ποθεινοτάτων, τοῦ τιμίου Προδρόμου καὶ τοῦ μεγάλου Δημητρίου· ἀλλ' ἐν τῇ ἀποδημίᾳ τοῦ ἀδελφοῦ, εἶδον τοῦτον πρὸ μιᾶς ἡμέρας· κἀγὼ εἰς θλίψιν καὶ περιστάσει ὑπῆρχον, οἷαν ἀναγγεῖλει ὑμῖν ὁ ἀδελφός· εὐχεσθε δὲ ὑπὲρ οὗ ἀναγγεῖλει ὑμῖν ἦγγουρ διὰ τὴν ψυχὴν τοῦ τεκνίου μου καὶ τῆς προμοτῆς αὐτοῦ, καὶ πέποιθα εἰς Κύριον τὸν Θεὸν καὶ εἰς τὰς ἀγίας ὑμῶν εὐχάς, ὅτι εἰ καλέσει καιρός, τόσα ἔχω στείλαι, ὅτι ἴνα ψάλλετε καὶ ἀναγινώσκετε τὸν χρόνον ὅλον· ὅσα δὲ καὶ διὰ στόματος εἶπη ὑμῖν ὁ Θεοδώρητος, ἐξ ἐμοῦ ἔχει ταῦτα, καὶ πιστεύω εἰς Κύριον ὅτι καὶ γὰρ ἀληθεύσω· τοὺς ἀγίους μου αὐθέντας πάντας ἐν τῇ μονῇ τοῦ τιμίου Προδρόμου σὺν τῷ ἀγίῳ μου πατρὶ τῷ καθηγουμένῳ ποιῶ μετάνοιαν· καὶ πρὸ γε πάντων, τὸν ἐμοὶ ποθεινότατον, ἀντιλήπτορά μου τὸν μέγαν Ἰωάννην τὸν Πρόδρομον καὶ Βαπτιστὴν τοῦ Κυρίου μου· εἰς γὰρ εὐκτῆριον μέγα οἰκῶ, τοῦ τιμίου Προδρόμου

μηρί Ιουλλίω κή ιρ(δικτιῶν)ος δ' ,σωκζ' ἔτη αλ αλ αλ' εἰς πόσῃν θλίψιν εἰμι πατέρες μοι ἄγριοι ὅτε ταῦτα ἔγραψα μετὰ δακρῶν: μογογεῆς γάρ μοι ὑπῆρχε τὸ ἀπαδράσαν παιδίον: ὑπὲρ οὗ καὶ εὐχεσθε ὅτε ἀρὰ χεῖραν λαμβάνετε τὸ παρὸν μηδαμινὸν σύγγραμμα». ἀμήν.

Τὸν ὑπ' ἀριθμὸν 230 βομβύκινον κώδικα τοῦ ἔτους 1330 μετὰ τοῦ ἐπομένου ὑπομνήματος ἐν τῷ 206 φύλλῳ· « Ἡ βίβλος αὕτη πέλει τῆς διαχειμένης ἀγίας μονῆς ἔγγιστα τοῦ ἀγιωτάτου ποταμοῦ Ἰορδάνου τοῦ Τιμίου ἐνδόξου προφήτου προδρόμου καὶ βαπτιστοῦ Ἰωάννου» καὶ ἐν φ. 358· « Ἐτελειώθη ἡ παροῦσα βίβλος τοῦ κυροῦ Ἐφραὶμ ἐξ ἐπιτροπῆς τοῦ καθηγουμένου τῆς σεβασμίας μονῆς τοῦ Τ. Προδρόμου ἐν τῷ Ἰορδάνῃ καὶ πνευματικοῦ ἡμῶν πατρὸς κυροῦ Παμβῶ ἱερομονάχου διὰ χειρὸς ἐμοῦ τοῦ ἁμαρτωλοῦ καὶ κατακεκριμένου Ματθαίου ἱερομονάχου ἔτους ,σωλη» (—1329).

Τὸ ὑπ' ἀριθμὸν 360 μεμβράνινον εὐαγγέλιον αἰῶνος Θ'· Τὸν ὑπ' ἀριθμὸν 4099 βομβύκινον κώδικα τῆς Σιναιτικῆς βιβλιοθήκης αἰῶνος ΙΔ' μετὰ τῆς ἐξῆς σημειώσεως· « Το παρὸν τυπικὸν ἐγράφη εἰς τὴν μονὴν τοῦ τιμίου ἐνδόξου προφήτου προδρόμου καὶ βαπτιστοῦ Ἰωάννου, ἥτις διάκειται πλησίον τοῦ ἐν ποταμοῖς ἀγιωτάτου Ἰορδάνου διὰ χειρὸς ἐμοῦ Διονυσίου ἁμαρτωλοῦ τάχα καὶ ἱερομονάχου».

Ἐκ τῆς συλλογῆς τοῦ Τ. Σταυροῦ τὸν ὑπ' ἀριθμὸν 6 μεμβράνινον κώδικα αἰῶνος ΙΑ' μετὰ τοῦ ἐξῆς σημειώματος τοῦ ΙΔ' ἢ ΙΕ' αἰῶνος. « ταῦτι ἡ βίβλος ἠγωράσθη ἐξῆμων τοῦ ταπεινοῦ Γερμανοῦ ἱερομονάχου εἰστὴν μονὴν τοῦ ἀγίου Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου εἰς τὸν ἄγιον Ἰορδάνην».

Τὸν ὑπ' ἀριθμὸν 26 μεμβράνινον κώδικα αἰῶνος ΙΑ' μετὰ τῆς ἐξῆς σημειώσεως τοῦ ἔτους 1335· « Μνήσθητι κύριε τοῦ ταπεινοῦ δούλου σου τοῦ καλουμένου Ἀβραάμ ἱερομονάχου τοῦ μὴ

ἀξίον μνημονεύσθαι ἐν ταύτῃ τῇ βίβλῳ, ἥτις ἐστὶν ἱερὸν εὐ-
αγγέλιον ἐπ' ὀνόματι τοῦ πατρῶς Ἐφραϊμ υἱοῦ τοῦ Ζαχὶ τοῦ
βαπτισθέντος ἐν τῷ ἱερῷ μοναστηρίῳ τοῦ Ἰορδάνου, δη-
λα δὴ ἐν τῷ τοῦ ἀγίου καὶ μεγάλου Ἰωάννου τοῦ Προδρό-
μου τῷ ἐγγύς Ἰορδάνου ποταμοῦ... Μηνὶ Φεβρουαρίῳ ἰδ'
ἔτους 6843 [= 1335] ἐγράφη ταῦτα ἐν ταῖς ἡμέραις τοῦ Πα-
τρὸς Ἡλίου Ἡρώδη καὶ τοῦ πατρὸς Θωμᾶ.

Τὸν ὑπ' ἀριθμὸν 74 μεμβράνινον κώδικα αἰῶνος Γ' μετέστημεν ἰσ-
σεως τῆς ΙΕ' ἑκατ. ὅτι ἀνήκεν εἰς τὴν περὶ οὗ ὁ λόγος μονήν. Πρὸς
τὴν ἀνωτέρω σημείωσιν προστίθημι καὶ τὰς ἐπομένους ἄς διέσωσιν
ἡμῖν ὁ ἀειμνήστως ἀρχιμανδρίτης Κύριλλος ὁ Ἀθανασιάδης ἐν τῷ
« Ἱστορικῷ αὐτοῦ ὑπομνήματι περὶ τῶν βιβλιοθηκῶν τοῦ Ὀρθοδόξου
Πατριάρχου Ἱεροσολύμων » α) Ἡ βίβλος αὕτη (τῶν ἀγίων Ἀ-
ποστόλων αἱ Πράξεις) ἀφιερώθη ἐν τῇ ἀγίᾳ καὶ βασιλικῇ μο-
νῇ τοῦ ἀγίου καὶ ἐνδόξου προφήτου προδρόμου καὶ βαπτιστοῦ
Ἰωάννου παρὰ τοῦ ὁσιωτάτου ἐν μοναχοῖς κυρίου Παχωμί-
ου Διάκονου Κρητικῶ διαδουλικῆς ὠφελείᾳ καὶ ὁ ἴδιος ἔπει-
τε, ὅτε ἐν Πτολεμαίδι ἔπει ἡ ρηθείου μονὴ ταῖς συχναῖς
καταδρομαῖς εἰς τὸ παρτελεῖσθαι ἤφρασε, καὶ οἱ Λατινόφρονες
ἐκ βάθρων ἀνέτρεψαν καὶ ἠφάνισαν τελείως τὴν ρηθείου
μονήν, καὶ εἴθε ἡ τοῦ ἀγίου βοήθεια γὰρ τὴν ἀνερείξη διὰ μέ-
σου τῶν εὐρισκομένων πατέρων ἐν Ἱερουσαλήμ ἐν καιρῷ
προσῆκοτι». ²

Ὁ πρῶτος τῶν καθ' ἡμᾶς χρόνων ἀσχοληθεὶς περὶ τὴν ἱστο-
ρίαν τῶν ἐν Παλαιστίνῃ μονῶν καὶ εἰδικὸς ἐμολογουμένως κατα-
στάς περὶ ταύτην Λυγουστινιανὸς μοναχὸς Vailhé τὰ ἐξῆς λέγει
περὶ τῆς μονῆς τοῦ Τ. Προδρόμου.

1) Ἐν Πτολεμαίδι ὑπῆρχε μικρὸν μοναστήριον τιμώμενον ἐπ' ὀνόματι τοῦ
Τ. Προδρόμου καὶ ἀνήκεν τῇ ἐν Ἰορδάνῃ μονῇ τοῦ Προδρόμου.

2) Περὶ τῶν σημειώσεων τούτων ἰδέ Καταλόγους Ἱεροσολυμ. Βιβλιοθήκης
ὑπὸ Κ. Παπαδοπούλου.

« Τὸ μοναστήριον τοῦ Τ. Προδρόμου ἀνατραπὲν ὑπὸ σεισμοῦ, ὡς ἱστορεῖ ἡμῖν ὁ Φωκᾶς, ἀνηγέρθη ὑπὸ τοῦ Αυτοκράτορος Μανουὴλ Κομνηνοῦ μεταξὺ τῶν ἐτῶν 1143—1180. Τὸ ἀγώνυμον προσκυνητᾶριον τοῦ 1253 παιεῖται μνηεῖον τοῦ μοναστηρίου ὡς καὶ ἐν ἄλλο προσκυνητᾶριον δημοσιευθὲν ὑπὸ τοῦ Κ. Παπαδοπούλου. Ἀπὸ ταύτης τῆς ἐποχῆς, ἢ ἐκκλησία τοῦ τόπου τοῦ βαπτίσματος, ἦν ὁ Villebrand d' Oldenburg περιέγραφε κατὰ τὸ ἔτος 1212 ὡς κατὰ τὸ ἡμισυ κατεστραμμένην φαίνεται ὅτι εἶχεν ἐξαφανισθῆ. Ὁ Thitmar, ὁ Ernoul, ὁ Burckard du Mont-Sion, ὁ Ludolphe de Sudheim, δὲν ἀναφέρουσι πλέον εἰμὴ τὸ Μοναστήριον τοῦ ἁγ. Ἰωάννου καὶ τὴν ἐκκλησίαν του, ἅτινα πάντοτε κατεῖχοντο ὑπὸ Ἑλλήνων μοναχῶν. Ὁ Jacques de Verone κατὰ τὸ ἔτος 1335, ὁ Nicolas di Martoni ἐν ἔτει 1394, ὁ Λουδοβίκος de Bocherchouart ἐπίσκοπος de Saintes ἐν ἔτει 1464 εὕρισκον τὸ μοναστήριον κατωκημένον ὑπὸ Ἑλλήνων κληρικῶν. Ἐν ἔτει 1480 ὁ πατὴρ Fabri εἶδε τοὺς Ἄραβας Μουσουλμάνους ἀυλιζομένους ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ καὶ τῷ μοναστηρίῳ! »

Χάριν μείζονος ἀκριβείας καὶ μείζονος ἡμῖν ἱστορικοῦ ἐνδιαφέροντος παρατίθημι ἐνταῦθα κατὰ χρονολογικὴν τάξιν τὰς τῶν ἀνωτέρω Ὀδοιπορικῶν περικοπὰς περὶ τῆς μονῆς τοῦ Τ. Προδρόμου.

Ὁ Ernoul ἐν ἔτει 1187. «Et sour le rive del flun où il

1) Τοῦτο τοῖς μὲν ξένοις φαίνεται πασάδοξον, οὐχὶ δὲ καὶ ἡμῖν τοῖς καλῶς γινώσκουσιν ὅτι πολλαίς κατὰ διαφόρους ἐποχὰς οἱ γειτνιαζόντες τοῖς διαφόροις ἐν Παλαιστίνῃ μοναῖς ἡμῶν Βεδουῖνοι ἐρειδόμενοι ἐπὶ τῆς ἰσχύος αὐτῶν, ἐξηνάγκαζον τοὺς ἡμετέρους μοναχοὺς, ἵνα παρέχωσιν ἐν ταῖς μοναῖς αὐτῶν ἰδιαίτερά τινα οἰκήματα, ἐν οἷς οὗτοι ἐναπεταμίευσον τὰ γεννήματα αὐτῶν καὶ ἐν οἷς ἔστιν ὅτε καὶ ἠυλιζοντο πρὸς μείζονα ἀσφάλειαν τῆς τε μονῆς καὶ τῶν μοναχῶν, ὡς εἶριστο καὶ μέχρι τινὸς νὰ γίνηται ἐν ἁγίῳ Σάββα. Ὁθεν ἡ διαμονὴ τούτων ἐν ταῖς μοναῖς δὲν προϋποτίθησι τὴν ἐξ ὀλοκλήρου ὑπ' αὐτῶν κατάληψιν τῶν μονῶν καὶ τὴν παντελεῖα αὐτῶν ἐξαφάνισιν.

baptisa Ihesu Christ, a une abeie de moines Gris c' on apiele Saint Jehan. Πλησίον τοῦ ποταμοῦ ὅπου ἐβαπτίσθη ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ὑπάρχει ἐν μοναστήριον κατοικούμενον ὑπὸ Ἑλλήνων μοναχῶν καὶ ὄπερ ὀνομάζεται ἅγιος Ἰωάννης».

Ὁ Wildebrand d' Oldembourg ἐν ἔτει 1212. « Distat Hiericho a Jordane duo parva milia, ab Hierusalem XV milia galicana. Et hinc paululum procedentes per vallem planam et amenam venimus ad Jordanem qui est fluvius admodum altus et veloces habens aquas. De quo Matheus ait : « Venit Jesus a Galilea in Jordanem ad Johannem ut baptizaretur ab eo ». Circa quem locum erat quedam ecclesia edificata que nunc temporis fere tota est destructa, ubi ut dicunt, ipse Johannes baptista baptizavit baptismo penitencie : Ἀπέχει ἡ μὲν Ἱερικῶ τοῦ Ἰορδάνου δύο μικρὰ μίλια, ἀπὸ δὲ τῆς Ἱερουσαλήμ 15 γαλιτικά μίλια, καὶ ἐντεῦθεν μικρὸν προχωροῦντες διὰ τῆς ἁμαλῆς πεδιάδος καὶ τοῦ ρύακος φθάνομεν εἰς τὸν Ἰορδάνην, ὅστις εἶνε ποταμὸς πάνυ (ὑψηλὸς) βαθύς καὶ ἔχων ὕδατα ταχέα περὶ οὗ ὁ Ματθαῖος λέγει, « ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας εἰς τὸν Ἰορδάνην, πρὸς τὸν Ἰωάννην, ἵνα βαπτισθῆ ὑπὸ αὐτοῦ ». Ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ ὑπῆρχεν ἐκκλησία ὠκοδοημένη, ἣτις νῦν ἅπασα σχεδὸν ἐκ τοῦ χρόνου ἠρημωμένη ἐστίν, ὅπου κελῶς λέγουσιν αὐτὸς ὁ βαπτιστὴς Ἰωάννης ἐβάπτιζε βάπτισμα μετανοίας ».

Ὁ Thetmar ἐν ἔτει 1217. « In quo loco (ubi Dominus Noster Ihesus Christus a Johanne baptizatus est) pulherrima ecclesia in honore sancti Johannis baptiste constructa est. In quo loco Epyphania solent de longinquis partibus Greci et Suriani cum maxima multitudine convenire et in eodem ubi Dominus noster Ihesus Christus baptisatus est pueros suos baptizare. Ἐν τῷ τόπῳ ὅπου ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ἐβαπτίσθη ὑπὸ τοῦ Ἰωάννου ὠκοδομήθη ὠραιότατη ἐκκλησία πρὸς τιμὴν τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ. Ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ κατ' ἔτος κατὰ τὴν ἡμέραν τῶν Θεοφανεῶν Ἑλλη-

ρες καὶ Συριάνοι ἐν μεγάλῃ πληθύν ἀπὸ μακρόθεν προσερχόμενοι συνειθίζουσι νὰ βαπτίζωσι τοὺς παῖδας αὐτῶν ἐν τῷ τόπῳ ἐκείνῳ ὅπου ὁ Κύριος ἡμῶν ἐβαπτίσθη».

Ὁ Burchard ἐν ἔτει 1283. «De Jericho duabus leugis ad Jordanem est cappella in honore sancti Johannis baptiste facta, ubi creditur Dominus baptizatus. Credunt tamen quidam juxta Salim hoc factum esse sed ecclesiae solemnitas huic contradicit. Ἐξ Ἱεριχοῦντος δύο λεύγας πρὸς τὸν Ἰορδάνην εὗρηται παρεκκλήσιον εἰς τιμὴν τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ πεποιημένον, ὅπου πιστεύεται ὅτι ὁ Κύριος ἡμῶν ἐβαπτίσθη. Πιστεύουσι δὲ πως ὅτι ἐγγὺς Σαλήμ ἦτο τοῦτο ἄκοδομημένον, ἀλλὰ τοῦτο ἀντιφάσκει εἰς τὰ νόμιμα τῆς ἐκκλησίας».

Ὁ Jacques de Verone ἐν ἔτει 1335. «De Jherico ad quinque miliaria versus Jordanem, est monasterium Sancti Johannis Baptiste, in quo habitant *Calogeri Graeci*, christiani religiosi; et est ibi sanctissimum brachium cum manu prophete et plusquam prophete beati Johannis Baptiste. Ego fui in illa ecclesia et vidi et tetigi manibus meis et deosculatus fui plures illam benedictam manum cum brachio. Est enim in una cassia lignea modici valoris, sed manus et brachium sunt cooperta de argento preterquam digitos et manus, qui possunt tangi ab omnibus et sunt ibi ungule et caro super ossa. Ultra istum fluvium, sunt pulhre ville et cassalia et orti et Jordani, et nascuntur ibi canamelle ad faciendum cucarum et sunt ibi loca amena, longe tanem a fluvio. Ἀπὸ Ἱεριχοῦντος μέχρις Ἰορδάνου μιλιάρια πέντε, ἔνθα ὑπάρχει τὸ μοναστήριον τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ καὶ τὸ ὅποιον κατοικοῦσιν Ἑλληνας Καλόγηροι, μοναχοὶ Χριστιανοὶ καὶ ἔστιν ὧδε ὁ ἀγιώτατος βραχίον καὶ ἡ χεὶρ τοῦ προφήτου καὶ μείζονος προφήτου τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ. Εἰσῆλθον δὲ ἐγὼ εἰς τὴν Ἐκκλησίαν ταύτην καὶ εἶδον καὶ ἔβασα ἰδίαις χερσὶ καὶ ἤσπασάμην πολλάκις ταύτην τὴν εὐλογημένην χεῖρα καὶ τὸν βραχίονα».

Ὁ Nicolas de Martoni ἐν ἔτει 1394. «De cappella sancti

Johannis Baptiste. Postea in recessu invenimus cappellam Sancti Johannis Baptiste, distantem a dicto flumine medium mileare, in qua est manus sinistra beati Johannis tota incarnata. In dicta cappella sunt *monaci caloyri (moines grecs)*, et est ibi introitus cum una porta de lapide marmoreo grosso. Περί τοῦ παρεκκλησίου τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ. Μετὰ τὴν ἐπάνοδον εἰσῆλθομεν εἰς τὸ παρεκκλήσιον τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ ἀπέχον ἀπὸ τοῦ ρηθέντος ποταμοῦ ἥμισυ μιλίαιον, ἐν ᾧ εὐρεθται ἡ ἀριστερὰ χεὶρ τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ ἅπασα σεσαρκωμένη. Ἐν τῷ λεχθέντι μοναστηρίῳ κατοικοῦσιν Ἕλληγνες μοναχοὶ καὶ εἰσέρχεται τις ἐν αὐτῷ διὰ τινος πύλης μαρμαρίνης».

Ὁ Luis de Rochechouart ἐν ἔτει 1464. «Exhinc itur ad monasterium Sancti Johannis Baptistæ, prope Jordanem quasi unum miliare. Fuit edificatum monasterium ic honorem Johannis baptizantis. Sunt ibi Græci habitatores. Ἐντεῦθεν ἡ ὁδὸς ἄγει εἰς τὸ μοναστήριον τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ, ἀπέχον τοῦ Ἰορδάνου ποταμοῦ μίλιον περίπου ἐν. Ὁκοδοῦνται τὸ μοναστήριον εἰς τιμὴν τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ. Κατοικοῦσιν ὃ ἐν αὐτῷ Ἕλληγνες μοναχοί».

Le P. Fabri ἐν ἔτει 1480. «Ecclesia proedicta S. Johannis est satis magna, sed jam profonata ni habitationem arabum . . . altaria eius sunt diruta et quodammodo forma ecclesiae ablata».

Ἐκ τῶν ὑπὸ τοῦ P. Fabri ἡμῖν ἱστορουμένων φρίνεται ὅτι ἡ μονὴ ἔπαθεν ἢ ἐκ σεισμῶν ἢ καὶ ἐξ ἐπιδρομῶν, ἀλλ' ὡς τάχιστα καὶ αὐθις ἀνεκαινίσθη, ὡς φανήσεται ἐκ τῶν ἐπομένων.

Ὅτι ἡ μονὴ οὐ μόνον διατελεῖ ὑπάρχοι σα ἐν τινι καλῇ καταστάσει περὶ τὰ μέσα τῆς ΙΕ' ἑκατονταετηρίδος, ἀλλὰ καὶ ὅτι ἦν αὕτη ἐπισήμως ἀνεγνωρισμένη ὑπὸ τῆς τότε πολιτικῆς ἐν Παλαιστίνῃ Ἀρχῆς, πλὴν τῶν ἀνωτέρω ἱστορικῶν μαρτυριῶν, ἐξάγεται καὶ ἐκ τινος μεμβρανίνου Κυβερνητικοῦ ἐγγράφου ἀποκειμένου ἐν τῷ ἀρχεῖῳ τοῦ ἱεροῦ ἡμῶν Κοινοῦ καὶ ἀναγομένου εἰς τὸ ἔτος 1444 μ. Χ. καθ' ὃ ἡ τοῦ Ἀβραὰμ Ἰωαννουπούλου θυγά-

της Ναυπίας ή Λεγομένη Σαμασία άγιεσοι άπασαν την εν
τη συνοικία Δασφισ του χωριου Σαγίτα της εν Συρία έ-
παρχίας Τριπόλεως οικίαν αυτής τη εν Ιορδάνη γονή του
Τυμίου Προδρομου.

الحمد لله الخفي لطفه

بسم الله الرحمن الرحيم . اللهم صل على سيدنا محمد النبي الأُمي وآله وصحبه وسلم
أوقفت الحرمة منيه بنت ابرهيم بن يحننا النصرانية المعروفة بالثالثية من
مدينة صافيتا المحروسة في صحة وسلامة وجواز امر أوقفت وحبست وتسبلت ،
وأصدقت رجاء ثواب الله العظيم وطلباً لنواله العقيم يوم يجزي الله
المتصدقين ولا يضع اجر المحسنين جميع الدار العامرة الكائنة بجارة الرفعة
بصافيتا المحروسة المشتملة على نواله عليها وابوان وساحة جانبية
بها شجرة عنب وبيت سفلي مستطوف بالحطب والتصع ومنايع وحقوق
حد هذه الدار بكاملها من القبلة الدرب السالك ومن الشرق ملك الياس
بن جرجس ومن الشمال الدرب السالك ومن الغرب ملك جرج بن
فرصوع بجميع حقوق ذلك كله وطرقه وطرائقه وما يعرف به وينسب اليه
داخل الحدود وخارجها على سائر الجهات الاربع وفقاً صحيحاً شرعياً انشات
الواقفة المذكورة هذا الوقف على نفسها مدة حياتها لا يشاركها فيه مشارك
ولا ينازعها فيه منازع ولا يتاول عليها فيه متاول ثم من بعدها على الفقراء
الواردين النازلين في دير الشريعة المعروف بمار يحننا الى ان يشتري برقع الدار

شهد بشوذة وبالله المتعان

AKAΔHMIA AOHNON

المذكورة زيتاً يستنضاه به عليهم ومهما فضل يشتري به خبزاً ويفرق عليهم عند
المساء والصباح فإذا تعذر ذلك صار وفقاً على
..... وجمعت الواقعة المذكورة النظر في وقفها هذا لنفسها مدة حياتها
ثم من بعدها للحاكم بصافيتنا المحروسة حاكماً بعد حاكم الى ان يرث الله الارض
ومن عليها وهو خير الوارثين فن بدلة بعدما سمعنا فانما الله على الذين يريدون
ان الله سمع عليهم والواقفة المذكورة تستجير على من يذير وقفها هذا او يطالمة
او يسعى في ابطاله الى الله تعالى يوم الطامة يوم ياتي كل نفس ما عملت
من خير محض او ما عملت من سوء ترد لو ان بينها وبينه امداً بعيداً
وتتذركم الله نفسه والله سريع الحساب ووكلت بشيوته وطلبت الحكم
به توكيلاً شريعياً وبه وقع الاشهاد لثابتها بذلك من حادي عشر شهر رجب
الفرد من شهر سنة احدى وخمسين وثمان مئة والحمد لله رب العالمين
وصلواته على سيدنا محمد وآله وصحبه

اشهد على الواقعة المذكورة انا بها
تعالى بجمع ما ينسب اليها بذلك
..... عمر

اشهد على الواقعة المذكورة انا بها
الله تعالى بجمع ما ينسب اليها بذلك
محمد بن يوسف المعري

عفى الله عنه

اشهد على الواقعة انا بها الله تعالى بجمع ما ينسب اليها بذلك
..... المقدسي

Δανιήλ ὁ μητροπολίτης Ἐφέσου ὁ κατὰ τὰ ἔτη 1493-1499 ἰδὼν τοὺς ἁγίους Τόπους ἐν τῷ ἱστορικῷ περὶ τούτων ὑπομνήματι αὐτοῦ τὴν ἐξῆς ἀφήγησιν ἐγκαταλιμπάνει ἡμῖν περὶ τε τοῦ Ἰορδάνου καὶ τοῦ μοναστηρίου τοῦ Τ. Προδρόμου. «Ἔστι δὲ ὁ Ἰορδάνης οὐ τσοῦτον μέγας ποταμός, ὅσον ρεῖ τάχος. Ἀλσώδης δὲ ἐστὶ ὡς ἐπίπαν ἑκατέραις ταῖς ὄχθαις αὐτοῦ καὶ καλαμώδης, κατὰβολον ἔχων πάντοτε τὸ ὕδωρ. Εἰς δὲ τὸ πλάτος αὐτοῦ τῷ ἔαρι μάλιστα ὡσεὶ λίθου βολήν, τῷ χειμῶνι δὲ εἰς τόξου βολήν εὐρίσκεται. Γλυκὴ δὲ ἔχει τὸ ὕδωρ ἐξ οὐπερ καὶ ἡμεῖς πολλάκις ἐπίομεν ἐκ τούτου, ἐγγυὺς ρυχθημέρου ἐν τῇ αὐτῇ καταμείναντες ὄχθη. Πλείους γὰρ ἤμην τῶν δυσχιλίων οἱ ἐκεῖσε μετὰ τὸ μέγα καὶ ἄγιον παραγεγονότες Πάσχα, ὡς ἔθος ἐστὶ τοῖς ἐκεῖσε· ἀλλὰ δὴ καὶ διὰ τὸν τῶν Ἀράβων φόβον πολλοὶ οὕτω ἀναπέσχονται ἐκ πασῶν τῶν γερεῶν καὶ αἰρετικοὶ οἱ ἐκεῖσε παραγερόμενοι. Πέραν δὲ αὐτοῦ κατὰ ἀνατολὰς ὀλίγον διάστημα ἐν τῇ ἐρήμῳ ἐστὶ καὶ τὸ λεγόμενον ὄρος Ἐρμονιέμ, μικρότατον ὄν· ἐξ οὗ Πλίας ὡς εἰς οὐρανὸν ἀνήλθεν. Ὡσεὶ μίλια δὲ δύο ἐγγυὺς τοῦ Ἐρμονιέμ ἐν χειμάρρῳ ἐστὶ καὶ τὸ σπήλαιον, ἐν ᾧ φασὶ καὶ Ἰωάννην τὸν Πρόδρομον τὸν τσοῦτον διαυύσαντα χρόνον μέχρις ὅτε ἐξῆλθε βαπτίζων. Ἀλλὰ δὴ καὶ Χριστὸν αὐτὸν πολλάκις φασὶν ἐκεῖσε παραγερόσθαι, ἐπεὶ ἐν τῇ ἐρήμῳ τοῦ Ἰορδάνου ἐστὶ τὸ τοιοῦτον σπήλαιον. Σύνεργος δὲ τοῦ Ἰορδάνου ἐστὶ καὶ τὸ τοῦ βαπτιστοῦ Ἰωάννου μοναστήριον περιεχόμενον κάστρω, ἐν ἀνωγέῳ δὲ τὴν ἐκκλησίαν ἔχει διὰ τὸ μέγα καῦμα τοῦ χώρου, ὡς οἴμαι. Ἀλλὰ δὴ καὶ τὸ κελία ὑπεράνω ἔχει πρὸς τὰ τείχη τοῦ κάστρου. Ἐκ τούτου οὖν τοῦ μοναστηρίου πρὸς νότον ὡσεὶ τεσσάρων μιλίων ἐστηκεν εἰσέτι καὶ τὸ τοῦ ἁγίου Γερασίμου μοναστήριον, μοναχῶν ἔρημος ὄν».

Τὰ κατὰ τὴν μονὴν ἀπὸ τοῦ 1500 μέχρι τῶν καθ' ἡμᾶς χρό-

νων ὡς ἐξῆς ἐν συνόψει ἀρρηγίται ἡμῖν ὁ προμνημονευθεὶς Αὐγουστινιανὸς πατὴρ κ. Vaillhé.

« Ἐν ἔτει 1522 ὁ Salignac εὕρισκει ἐν τῇ μονῇ Ἑλλήνας μοναχοὺς· ἐν ἔτει 1552 οἱ Λατῖνοι προσκυνηταὶ μεταβαίνουσιν εἰς τὴν μονὴν χάριν προσκυνήσεως. Βορινάτιος ὁ ἐκ Ραγούσης, ὁ Cotoire ἐν ἔτει 1592, ὁ Quaresmius ἐν ἔτει 1630 περιγράφουσι τὸ μοναστήριον τοῦ ἁ. Ἰωάννου καὶ τὴν ἐκκλησίαν του ἐν ἐρείπιοις, ἅτινα ἐρείπια, οἱ πλεῖστοι ἐξ αὐτῶν ἐκλαμβάνουσιν ὡς τὰ ἐρείπια τῆς ἐκκλησίας τοῦ Βαπτίσματος. Οἱ μεταγενέστεροι Ἑλλήνες προσκυνηταὶ οἱ δημοσιευόμενοι ὑπὸ τῆς Ρωσ. Παλ. Ἐταιρείας, οἱ Ρῶσοι προσκυνηταὶ οἱ μεταπραζόμενοι ὑπὸ τῆς Orient Latin, ἢ Ἰ. Βιβλιοθήκη καὶ τὰ Ἀνάλεκτα τοῦ Κ. Παπαδοπούλου παρέχουσιν ἡμῖν πληροφορίας τινὰς περὶ τῆς μονῆς. Ἐξ ἐπιγραφῶν χειρογράφων γίνονται ἡμῖν γνωστοὶ ἔνιοι τῶν ἡγουμένων τῆς μονῆς, ὡς ὁ Παμβῶ ἐν ἔτει 1329, ὁ Πελύσιος ἐν ἔτει 1330, ὁ Ἐρραῖμ καὶ ὁ Ἰγνάτιος κατὰ τὸν 14 αἰῶνα καὶ ὁ Γαβριήλ ἐν ἔτει 1714· καὶ ὁ Πατριάρχης Ἱερουσαλῶν Παΐσιος τὰ πρῶτα ἔτη τῆς μεταγωγῆς αὐτοῦ πολιτείας διήλθεν ἐν τῇ μονῇ ταύτῃ. Ἐν ἔτει 1882 τὸ τε μοναστήριον καὶ ἡ ἐκκλησία αὐτοῦ μετὰ τῶν ξενῶν του ἀνηρέθησαν ἐπὶ τῶν ἀρχαίων ἐρείπιων τοῦ μοναστηρίου... Τὸ μοναστήριον ὑπῆρξε πάντοτε κατοκημένον ὑπὸ Ἑλλήνων μοναχῶν».

Τοῦ ἔτους 1538, πλὴν τοῦ κυβερνητικοῦ ἐγγράφου, οὗ ἐμνήσθημεν ἀνωτέρω, ἔχομεν ἐν τῷ ἀρχεῖφ τοῦ Ἱεροῦ ἡμῶν Κοινοῦ καὶ ἕτερον ἐπίσημον ἔγγραφον τῶν τότε διοικητικῶν ἀρχῶν τῆς Ἱερουσαλήμ, δι' οὗ ὁ τοῦ Ἱεροῦ ἡμῶν Κοινοῦ μοναχὸς Ἰωάσαφ Γιαννουύλης ἀγοράζει γαίαν τινὰς παρὰ τὴν νῦν μονὴν τοῦ Προφήτου Ἡλιοῦ, ἃς ἀφιερᾷ εἰς τὴν ἐν Ἰορδάνῃ μονὴν τοῦ Ἱ. Προδρόμου πρὸς διατροφήν τῶν αὐτῆς πατέρων. Καὶ καθὼς μὲν πότε τῆς Ἱερουσαλήμ ἐν τῷ περὶ αὐτῶν λόγῳ ἐγγράφῳ μνημονεύεται ὁ Χαϊριδδίν, ὅστις ἐπικυροῖ τὸ ἔγγραφον διὰ τε τῆς σφραγίδος καὶ τῆς ὑπογραφῆς αὐτοῦ, ἀρχηγέται δὲ τῶν τότε δύο μεγάλων οἰ-

κογενειῶν ἐν Ἱεροσολύμοις ὁ Μὰρ Χάσαν υἱὸς τοῦ Μουχάμετ Σάφει
καὶ ὁ Μουχάμετ υἱὸς τοῦ Ἀμπιμπκάρ "Ελ-ἄλαμι "Ελ-μαλικι".

جمع
والله على
وهي
الانبياء والرسل
جرى ما فيه عندي وتحقق لدي كما
عين بين حرره القير خير الدين
رسول المولى بالقدس الشريف خلافة

بسم الله الرحمن الرحيم الحمد لله

هذه حجة صحيحة شرعية معتبرة محررة مرعية يعرب مضمونها ويخبر مكنونها
بما تحرر بعلم الشرع الشريف بالقدس العالي المنيف اجلة الله تعالى
لدى جلالة متوليه مورث اقضى قضاء الانام ممتق القضايا والاحكام
المخصوص بمزيد عمارة الملك العلام خير الدين القدوة رسول المحاكم
بالقدس الشريف خير الدين واضع خطه الكريم علاه دام علاه
ان يواصف بن بانول البصرافي الراهب وقف وحبس وحرّم وتصدق
به ابتغاء لوجه الله العظيم جميع ما يملكه من كامل الغراسات العنب
والتين والزيتون والانبجاص والسفرجل وغير ذلك ومن حصص
مشاعة من غراسات بالمحل الاتي ذكره فيه ومن كل انسان مما
انتقل اليه من كامل ومشاع بمقتضى اربعة عشر سندات ثابتة محكوم
في كل منها الاتي ذكره بانعي ذلك ليواصف الواقف المذكور
ووصف ذلك وتحديدته من كامل ومشاع على ما يفصل وبين

الحمد لله وهو حسبي نحر ما فيه عتقني ورتبت
ذلك لدي وصديق مني على ما عينت وتبين فيه
حرره القير حسن بن محمد الشافعي عنى عنه
الحمد لله وهو حسبي ونعم الوكيل جرى
ما بينت فيه كما عينت وبين فيه حرره محمد
بن ابي بكر العملي المالك عنى عنه العاقبي

1) Παρατιθέμεθα ἐνταῦθα ὁλόκληρον τὸ πρωτότυπον κείμενον χάριν ἱστορικοῦ
γλωσσικοῦ ἐνδιαφέροντος.

ويوضح فيه فمن ذلك ما أوقفه وهو جميع الغراس العنب والتين وغير ذلك القائمة أصوله بارض مار الياس ظاهر القدس الشريف المنتقل ذلك اليه بالبيع الشرعي من قبل حسان بن حسين من اولاد عبيد من قرية بيت لحم وحدّه بتمامه من القبلة غراس حسين ابي البراشيت هو الآن بيد الواقف ومن الشرق غراس حسن المسابحي ومن الشمال الدرب السالك ومن الغرب غراس عميره اللحمي هو الآن بيد الواقف بمقتضى سند شرعي مؤرخ في ثاني شهر صفر سنة تسع وثلاثين وتسعمائة وجمع الغراس العنب والتين والزيتون والتفاح والانجاص وغير ذلك المائة أصوله بالمحل المذكور المنتقل للواقف بالبيع الشرعي من قبل الحرمه حمدة بنت محمد بن عوض الحسين بمقتضى سند مؤرخ في سادس شهر ربيع الثاني سنة تسع وثلاثين وتسعمائة وحدّه بتمامه من القبلة غراس بيد الواقف ومن الشرق كذلك ومن الشمال غراس يعرف لبوض وعميره اللحمي هو الآن بيد الواقف ومن الغرب غراس يعرف لعبد الوهاب المسابحي هو الآن بيد المذكور عبد الوهاب وجمع الغراس العنب والتين وغير ذلك القائمة أصوله بالمحل المذكور المنتقل ذلك لبواصف بالبيع الشرعي من قبل الاخوة الثلاثة القسيس موسى وابراهيم ويوسف اولاد عيسى من بيت لحم بمقتضى سند مؤرخ في ثالث شهر ربيع الأول سنة ثمان وثلاثين وتسعمائة وحدّه من القبلة والشرق والشمال والغرب بيد الواقف

وجميع الغراس العنب والتين وغير ذلك القائمة اصوله بالمحل المذكور المنتقل
ذلك للواقف بالبيع الشرعي من محمد واخيه علي ولدي عوض والحرمه ام
الحسن بمقتضى سند شرعي مؤرخ في ثالث عشر شهر جمادى الاولى سنة
تسع وثلاثين وتسعمائة وحدثه من القبلة سراس بيد الواقف ومن الشرق
كذلك ومن الشمال الدرب السالك ومن الغرب سراس بيد الواقف
وجميع الحصة الشائعة وقدرها الثلثان ستة عشر قيراطا من جمع الغراس
العنب والتين وغير ذلك القائمة اصوله بالمحل المذكور المنتقلة للواقف بالبيع
الشرعي من محمد واخيه احمد ولدي ثملا من بيت لحم بمقتضى سند مؤرخ في
سادس شهر ربيع الاول سنة تسع وثلاثين وتسعمائة وحدثه من القبلة باطن
المخلا ومن الشرق كذلك ومن الشمال بيد الواقف ومن الغرب بيد
الواقف وجميع الغراس العنب والتين وغير ذلك القائمة اصوله بالمحل
المذكور المنتقل ذلك للواقف بالبيع الشرعي من علي بن عوض واخيه
محمد بمقتضى سند يشهد لذلك مؤرخ في تاسع شهر شعبان المكرم سنة
تسع وثلاثين وتسعمائة وحدثه من القبلة غراس بيد الواقف ومن الشرق
كذلك ومن الشمال الدرب السالك ومن الغرب غراس عبد الوهاب
المساجي المذكور اعلاه وجميع الغراس العنب والتين والسفرجل وسبر ذلك
القائمة اصوله بالمحل المذكور المنتقل للواقف بالبيع الشرعي من قبايل الاخوين
علي ومحمد ولدي عوض المذكورين اعلاه حيثما يشهد لذلك سند تباع مؤرخ

في التاريخ المذكور اعلاه وحده من القبلة غراس بيد الواقف ومن الشرق
غراس عبد الوهاب المساجي المذكور اعلاه ومن الشمال غراس بيد الواقف
ومن الغرب كذلك وجميع الغراس العنب والتين وغير ذلك القائمة
اصولة بالمحل المذكور مؤرخ بالتاريخ المذكور وحده من القبلة غراس بيد
الواقف ومن الشرق والشمال والغرب كذلك وجميع الغراس العنب والتين
لهرم القائمة اصولة بالمحل المذكور المنتقل للواقف بالبيع الشرعي من محمد
بن المرحوم احمد الصلبي ومن عبد الكريم بن عبيد التلحي بمقتضى سند
تبايع شرعي مؤرخ في رابع عشر شهر ربيع الثاني سنة تسع وثلاثين وتسعمائة
وحده من القبلة غراس بيد الواقف ومن الشرق كذلك ومن الشمال
الدرج الصالح ومن الغرب بيد الواقف وجميع الحصة الشائعة وقدرها
الربع والسادس عشرة قرار يط في جميع الغراس العنب والتين وغير ذلك
القائمة اصولة بالمحل المذكور المنتقل ذلك للواقف بالبيع الشرعي من قبل
الحرمة عماد بنت صقر بمقتضى سند شرعي مؤرخ في ثلث شهر شعبان سنة
سبع وثلاثين وتسعمائة وحده من القبلة كرم يعرف هو الآن بيد
الواقف ومن الشرق غراس يعرف لعام بيد الواقف ومن الشمال الدرب
الصالح وقمامة الهربة ومن الغرب الطريق وجميع الغراس العنب والتين
وغير ذلك القائمة اصولة بالمحل المذكور المنتقل للواقف بالبيع الشرعي من
خليل بن ابي حسن وعلا الدين بن عبيد الزبردويل والقسيس ابن

خليل ابن كونه ووالدهم الحرمه نسب بنت صقر بمنضى سند مؤرخ في
ثاني عشر شهر ربيع الاول سنة ثمان وثلاثين وتسعمائة وحدثه من القبلة
غراس وقف دير مار الياس ومن الشرق والشمال بيد الواقف ومن الغرب
الدرب السالك وجميع المحصة الشائعة وقدرها اربعة عشر قيراطاً من
جميع الغراس العنب والتين القائمة اصوله بالمحل المذكور المتتملة للواقف
بالبيع الشرعي من الاخوة الثلاثة وهم الفسيس موسى ويوسف وابراهيم
المذكورين اعلاه بمنضى سند مؤرخ في ثالث شهر ربيع الثاني سنة ثمان
وثلاثين وتسعمائة وحدثه من القبلة غراس بيد الواقف ومن الشرق غراس
الهندي ومن الشمال والغرب الدرب السالك وجميع الغراس العنب والتين
وغير ذلك القائمة اصوله بالمحل المذكور بالمحل ذلك للواقف بالبيع الشرعي
من غنام بن غنيم بمنضى سند مؤرخ في ثالث عشر جمادى الاولى
سنة ثمان وثلاثين وتسعمائة وحدثه من القبلة غراس الواقف ومن الشرق
كذلك ومن الشمال الدرب السالك ومن الغرب غراس بيد الواقف
وجميع الغراس العنب والتين وغير ذلك بالمحل المذكور المتتمل اليه
بالبيع الشرعي من عبد الكريم بن عبيد التلخي بمنضى سند مؤرخ في ثالث
عشر ربيع الاول سنة تسع وثلاثين وتسعمائة وحدثه من القبلة غراس بيد
الواقف ومن الشرق غراس الحاج احمد ابى البراغيت التلخي هو الآن
بيد الواقف ومن الشمال الدرب السالك ومن الغرب غراس حسن عبيد

هو الان بيد الواقف وجميع الغراس العنب والتين القائمة اصوله بالمحل
المذكور المنتقل اليه بالبيع الشرعي من خليل بن ابي حسين وعلا الدين
بن عبيد والقسيس جريس ووالدته الحرمة نسب بمقضى سند تباع يشهد
لذلك مؤرخ في ثامن عشر شهر ربيع الاول سنة ثمان وثلاثين وتسعمائة
وحدّه من القبلة غراس وقف دير مار الياس ومن الشرق بيد الواقف
ومن الشمال كذلك ومن الغرب الدرب السالك وجميع الغراس العنب
والتين القائمة اصوله بالمحل المذكور المنتقل اليه بالبيع الشرعي من عبد الكريم
من اولاد عبيد التلحي بمقضى سند مؤرخ في عاشر شهر رجب سنة سبع
وثلاثين وتسعمائة وحدّه بتامه من القبلة غراس الدير ومن الشرق غراس بيد
الواقف ومن الشمال غراس عميرة واني الحول ومن الغرب غراس بيد الواقف
وجميع الغراس العنب والتين وغير ذلك القائمة اصوله بالمحل المذكور
المنتقل اليه بالبيع الشرعي من سليمان بن سلامه التلحي بمقضى سند مؤرخ
في ثامن عشر شهر صفر سنة تسع وثلاثين وتسعمائة وحدّه من القبلة غراس
المساجي ومن الشرق غراس الحاج محمد ابن المعنا ومن الشمال غراس بيد
الواقف ومن الغرب بيد المساجي فجميع حقوق ما عين ووضح وبين وحدّد
ووصف اعلاه وطرقهم وما يعرفهم وينسب اليهم وبكل حق هو
لذلك شرعاً انشاء الواقف بواصف المذكور اعلاه وهو بحال الصحة والسلامة
والطوعية والاختيار من غير اكراه ولا اجبار اوقفه هذا على مصالح الرهبان

المقيمين بدير ماري حنا بالغور بالقرب من الشريعة وإذا تعذر الصرف عليهم
كان ذلك وقفاً على الرهبان المقيمين بدير السبق وإذا تعذر الصرف على
الرهبان ولم يكن أحد مقياً من الرهبان بالديرين المذكورين كان ذلك
وقفاً على مصالح كنيسة القيامة وعلى صعاليك النصارى المقيمين بالقدس
الشريف الملكية وشرط الواقف في كتاب وقفه هذا بانه حوّل للرهبان
الموقوف عليهم الادخال والاخراج من وقفه هذا والبيع عند الحاجة وقفاً
صحیحاً شرعياً بالطريق الشرعي ورفع الواقف يواصف المذكور اعلاه
يدملكه عن جميع ما وقفه اعلاه وابانه عن حيازته وشرط الواقف في
كتاب وقفه بان يتولى من يتولى اليه هذا الوقف لعمارة وما فيه لقاء تنبيه

به وانه يستعدي الله تعالى من يوم وقفه هذا بخراب أو بسعي فيه بنفسه
يوم عطش الاكباد يوم يكون الله تعالى هو الحاكم بين العباد فبعض ذلك
صار جميع ما عين اعلاه وقفاً بموجباً محرماً لحرمان الله مدفوعاً عنه بقوة الله
تعالى وثبت مضمون ذلك كله بشهادة شهوده لدى مولانا الحاكم الحنفي
المشار اليه اعلاه دام علاه بعد دعوى شرعية صدرت في ذلك بوجه
الواقف يواصف المذكور واعذاره في ذلك الاعذار الشرعية ثبوتاً صحیحاً
شرعياً وحكماً ايد الله احكامه لموجب الوقف المبسوح اعلاه ولصحة
ونفوذ ولزومه حكماً صحیحاً شرعياً مستوفياً شرائطه الشرعية وثبته مولانا
الحاكم الحنفي المشار اليه اعلاه دام علاه بشهادة شهوده لدى مولانا وسيدنا

العبد الفقير الى الله تعالى الشيخ الامام العالم العلامة اقضى القضاة بدر الدين
مفتي المسلمين الصالح ابي البركات حسن اللبناني الشافعي حليف
الحكم العزيز بالقدس الشريف وضع خطه الكريم اعلاه دام اعلاه صورة
شرعية بعد دعوى شرعية وبعد حكمه المعين اعلاه سنداً صحيحاً شرعياً
بالطريق الشرعي اثبتته سيدنا الحاكم الشافعي المشار اليه اعلاه دام اعلاه
بشهادة شهوده لدى مولانا وسيدنا العبد الفقير الى الله تعالى الشيخ الامام
العالم العلامة اقضى القضاة سعد الدين معدن الكمال شرف العلماء افضل
الفضلا المعتبرين ابي السعاد كنز العلم المالكي خليفة الحاكم العزيز بالقدس
الشريف و اضع خطه الكريم اعلاه دام اعلاه ثبوتاً شرعياً بعد دعوى شرعية
وبعد تنفيذ المعين اعلاه سنداً صحيحاً شرعياً ثابتاً معتبراً ماضياً ماضياً
مستوفياً شرائط الشرعية وواجباته المعتبرة المرعية وذلك بعد اعتبار ما
وجب اعتباره شرعاً تحريراً في سلخ شهر صفر الحير سنة اربع واربعين
وتسعمائة اجل الله تعالى ختامها وما بعدها بخير والحمد لله رب العالمين
وصلى الله على جميع الانبياء والمرسلين وحسبنا بالله ونعم الوكيل

شهود الحال

حضرت وشهدت فيه حضرت وشهدت في تاريخه حضرت وشهدت في تاريخه
احمد بن الهام عبد الله عثمان علي بن محمد الحلبي الترجان محمد بن محمد بن عمران

Εἰς προσκυνητάρια ἡμέτερα, ἅτινα κατ' ἄλλους μὲν ἀνάγονται εἰς προγενεστέραν ἐποχὴν, κατ' ἄλλους δὲ τὸν 15^ο αἰῶνα, τὰ παρὰ τὸν Ἰορδάνην ἅγια μέρη ὡς ἐξῆς περιγράφονται. « Ἀπ' αὐτοῦ καὶ κάτω κατὰ ἀνατολὰς εἶνε ὁ Ἰορδάνης ποταμός. Αὐτοῦ πλησίον εἶναι τὸ μοναστήριον τοῦ Τ. Προδρόμου καὶ βαπτιστοῦ Ἰωάννου. Αὐτοῦ ἦτον ὁ ἀββάς Ζωσιμᾶς, ὅπου εὔρε τὴν ὁσίαν Μαρίαν τὴν Αἰγυπτίαν εἰς τὴν ἔρημον. Πέραν δὲ τοῦ Ἰορδάνου εἶνε καὶ τὸ Ἐρμονεῖμ ἀπὸ ὄρους μικροῦ, ἐξ οὗ ἀνελήφθη ὁ προφήτης Ἥλιος εἰς τὸν οὐρανόν. Αὐτοῦ εἰς τὸν Ἰορδάνην ποταμὸν εἶνε τὸ καθολικὸν ἦγουν ὁ τόπος ὅπου ἐβαπτίσθη ὁ κύριος ἡμῶν Ἰ. Χριστὸς ὑπὸ τοῦ ἁ. Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ. Αὐτοῦ πλησίον τοῦ καθολικοῦ εἶναι τὸ μοναστήριον τοῦ Προδρόμου· ἀπέχει ἀπὸ τὸν Ἰορδάνην μίλιον ἓν. Αὐτοῦ εἰς τὸ καθολικὸν εἶνε ἓνα δένδρον ὡσὰν ἀγριολεύκα μὲ σταυρὸν τετυπωμένον. Εἶναι δὲ καὶ ὁ ποταμὸς ὅλος δασὺς ἀπὸ τὰ δένδρα γεμάτος. Αὐτοῦ ἔρχονται οἱ ὀρθόδοξοι Χριστιανοὶ καὶ προσκυνοῦσι καὶ λαλοῦνται εἰς τὸν Ἰορδάνην ποταμὸν εἰς τύπον ἀληθῶς τοῦ βαπτίσματος. Καὶ ἔχουν αὐτοῦ εἰς τὸ καθολικὸν διὰ σημάδι τὸ δένδρον αὐτό, πρὸς τὸν τόπον αὐτὸν ὅτι πεδινὸς ἐστίν, ἦγουν τὸ λέγουν «εἰς τὸ καθολικὸν ἔκει ὅπου ἐβαπτίσθη ὁ Χριστός». Αὐτοῦ εἰς τὸ ρεῦμα τοῦ ποταμοῦ εἶδεν ὁ Τίμιος Πρόδρομος τὴν ἁγίαν Τριάδα αὐτοῦ πλησίον εἶνε καὶ τὸ σπήλαιον ὅπου ἠσύχαζεν ὁ Πρόδρομος».

Ὁ πολὺς Νεόφυτος ὁ Κύριος ὁ ἔργῳ καὶ λόγῳ ἀκραιφνῆς οὗτος ἀγιοταφίτης, ὁ ἀφιερῶσας ἑαυτὸν εἰς τὴν συγγραφὴν πλείστων ὄσων χρησιμωτάτων ἔργων ὑπὲρ τῆς ἱ. ἡμῶν Ἀδελφότητος, ταῦτα περὶ τῆς μονῆς τοῦ Τιμίου Προδρόμου ἀφηγεῖται κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ παρελθόντος αἰῶνος.

« Ἐξ ἀποστολικῆς παραδόσεως οἱ ἀρχαῖοι Χριστιανοὶ ἐγίνωσκον καὶ τὸν τόπον ἔνθα ἐβαπτίσθη ὁ Κύριος, ὅθεν καὶ εἰς τὸν καιρὸν τοῦ διωγμοῦ τῶν Χριστιανῶν ἤρχοντο εὐλαβείας χάριν καὶ ἐλούοντο, ὅτε δὲ ἔλαμψεν ἡ εὐσέβεια ἔκτισαν αὐτόθι ἐπὶ τῆς ὄχθης

ναόν, ὅπου καὶ μοναστήριον συνέστη εἰς ὄνομα τοῦ Τιμίου Προδρόμου, ὅπερ διήρκεσεν ἕως τῆς ἰδ' ἑκατονταετηρίδος, ἔκτοτε τῶν ὀλίγων ἐν αὐτῷ μοναχῶν φυγόντων, κατέστη οἰκητήριον τῶν ἀγρίων ἀράβων ληστῶν· ὄθεν πασᾶς τις, ἵνα τὸν τόπον τῆς τούτων ληστείας ἀπαλλάξῃ, κατέστρεψε τοῦτο διὰ πυρίτιδος κόνεως· καὶ νῦν ἐστὶν ἐρείπιον κατεστραμμένον σχεδὸν ἐκ θεμελίων· σώζεται δὲ μέρος ἐξ αὐτοῦ καὶ τοῦ ἐν αὐτῷ ναοῦ καὶ ἔστι μέρος τι εἰς τὴν τοίχον ἀγίας εἰκόνας μετ' ἐπιγραφῆς λεγούσης « Ἴδε ὁ ἀμνὸς τοῦ Θεοῦ· καὶ εὐρήκαμεν δεῦτε τὸν ποθούμενον ». Τοῦτο τὸ μοναστήριον εἶχεν ἐπίκλην Πενθουκλᾶς ἀπὸ τοῦ πενθεῖν καὶ κλαίειν. Εἰς τοῦτο, εἰς τοὺς καιροὺς τῶν χριστιανῶν, οἱ εἰς τὴν εὐσέβειαν ἐπιστρέφοντες Ἑβραῖοι, Πέρσαι, καὶ Ἰσμαηλίται ἄραβες ἐκ τῶν μερῶν τῆς Παλαιστίνης, ἀλλὰ δὴ καὶ ἄλλοθεν, εἰς τοῦτό φημι ἄνδρες τε καὶ γυναῖκες κ.τ.λ. ἐρχόμενοι ἐχρίοντο τῷ ἁγίῳ μύρῳ ὑπὸ ἱερομονάχου παρῆλικος καὶ ἐσατογῆρου διωρισμένου εἰς τοῦτο τὸ ὑπουργημα ὑπὸ τοῦ κατὰ καιρὸν Ἱεροσολύμων Πατριάρχου. Τὰ νῦν οἱ εἰς τὴν Ἰορδάνην ἐρχόμενοι προσκυνῆταιί ὅπου οὐδέποτε γένουσι βαπτίζονται ἢ λούονται (ἐπειδὴ τὸ δι' ὕδατος βάπτισμα ἐν ἐστὶν ἄπαξ γινόμενον) εἰς τόπον τινὰ τοῦ μοναστηρίου τούτου ἀπέχοντα πρὸς νότον σχεδὸν μίαν ὥραν ὄντος τοῦ ρεύματος τοῦ Ἰορδάνου ἐνταῦθα προσηγεστέρου καὶ τοῦ ποταμοῦ κόλπους οὐ τοσοῦτον βαθεῖς ἔχοντας· ἀπέχει τοῦτο τῆς Ἱεριχῶ δύο ὥρας καὶ ἡμίσειαν, τῆς δ' Ἱερουσαλῆμ ιε'.

Περαιτέρω δὲ τοῦ ρηθέντος μοναστηρίου ἕως μίαν ὥραν, ἦν καὶ ἐν μοναστήριον τοῦ προφήτου Ἥλιου ἐπὶ τοῦ χεῖλους τοῦ Ἰορδάνου καὶ τοῦτο, μικρότερον δὲ τῆν τοῦ ρηθέντος· ἦν καὶ εἰς τοῦτο παράδοσις, ὅτι ἐντοῦθα ὁ προφήτης Ἥλιος ἐλθὼν μετὰ τοῦ μαθητοῦ αὐτοῦ Ἐλισαίου καὶ θέλων διαπεράσαι εἰς τὸ Πέραν τοῦ Ἰορδάνου ἔλαβε τὴν μίχλωτὴν αὐτοῦ εἴλησε καὶ ἐπάταξε τὸ ὕδωρ καὶ διηρέθη τὸ ὕδωρ ἔνθα καὶ ἔνθα καὶ διέβησαν ἀμφοτέραι ἐν ἐρήμῳ, ἀναληφθέντος δὲ τοῦ Ἥλιου ἐπέστρεψεν Ἐλισαιὲ εἰς τὸν

αὐτὸν τόπον καὶ πατάξας διὰ τῆς αὐτῆς μηλωτῆς τὰ ὕδατα δις διήλθε διὰ τῆς ξηρᾶς· τούτου τοῦ μοναστηρίου τὰ ἰόν μέλις ἴγνη τινα φαίνονται.

Τὰ μὲν οὖν ρηθέντα μέρη εἰσι πάντα πρὸς δυσμὰς τοῦ Ἰορδάνου, διαπεράσας δὲ τοῦτον καὶ περιπατῶν περὶ τὴν προκειμένην γραμμὴν πρὸς λεβάντε εὐρίσκεις εὐθὺς τὸν τόπον Βηθαβαρᾶ (ἐν ἄλλοις Βηθανία ἀλλ' ἐσφαλμένως), ὅπου ἦν Ἰωάννης ὁ Πρόδρομος βαπτίζων, σημαίνει δὲ βῆθ ἄβαρά, οἶκον μεταλάσεως, οὕτω κληθέντα ἢ ὅτι ἐνταῦθα περιερχόμενοι οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ μετέβησαν τελευταῖον εἰς τὴν γῆν Χαναάν (γῆν καθ' αὐτὸ τῆς ἐπογγελίας) ἢ ὅτι ἐκ τούτου διέβησαν τὸν Ἰορδάνην· εἰς τοῦτον οὖν τὸν τόπον, διὰ τὸ βάπτισμα ἐπιτήδειον ὄντα, διέτριβεν ὁ Ἰωάννης καὶ ἐβάπτισεν· εἰς τοῦτον δὲ καὶ τὴν περὶ τοῦ Χριστοῦ μαρτυρίαν ἔδωκεν εἰπὼν «οὐκ εἰμι ἐγὼ ὁ Χριστός, ἀλλ'» καὶ «ἐγὼ βαπτίζω ἐν ὕδατι μέσος δὲ ὑμῶν ἔστις, οἱ ὑμεῖς οὐκ οἴδατε, αὐτὸς ἐστὶν ὁ ὀπίσω μου ἐρχόμενος, ὃς ἐμπροσθέν μου γέγονε» κ.λπ. ἐνταῦθα καὶ τῷ δακτύλῳ αὐτὸν τοῖς λαοῖς ὑπέδειξεν εἰπὼν «Ἴδε ὁ ἀμὲν τοῦ Θεοῦ ὁ αἰρῶν τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου»· καὶ ἐνταῦθα σφραγίδα πάσης τῆς αὐτοῦ μαρτυρίας ἐπέθηκεν εἰπὼν «καὶ ἐγὼ ἐώρακα καὶ μεμαρτύρησα, ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ»· τοιούτου ὄντος τοῦ τόπου τούτου, εἰς τὸν καιρὸν τοῦ Ἰερωνύμου πολλοὶ τῶν εὐλαβῶν Χριστιανῶν ἐκοπίαζον ἔλθειν καὶ ἕως ὧδε λουσθῆναι ἄπαξ καὶ ἐντροφεῖσθαι τῇ τούτου χάριτι καὶ ἀγιότητι.

Ἡ μονὴ διασώζεται καὶ πέραν οὐ μόνον τοῦ 1620, ὅτε, ὡς εἴπομεν ἀνωτέρω μονάζει ἐν αὐτῇ ἐπὶ τινα καιρὸν πρὶν ἢ πατριαρχεύσῃ καὶ ὁ ἀείμνηστος ἐν Πατριαρχαίς Παΐσιος, ἀλλὰ καὶ πέραν τοῦ 1714 ὅτε προϊστάμενος αὐτῆς κατὰ τοὺς χειρογράφους ἡμῶν κώδικας ἀναφέρεται ὁ ἱερομόναχος Γαβριήλ. Ἀπὸ τοῦ 1750—1800 ἐν τῇ μονῇ καὶ τοῖς πέριξ αὐτῆς τὰς διατριβάς ποιεῖται καὶ ὁ ἐξ Ἑλασσῶνος μοναχὸς Παρθένιος τὸν ἱατρὸν καὶ τὸν ὀπλοποιὸν ἐπαγγελλόμενος μεταξὺ τῶν Βεδουίνων καὶ ἰδίᾳ τῶν πέραν τοῦ Ἰορδάνου.

νου καὶ μεγάλην παρ' αὐτοῖς χαίρων ὑπόληψιν τυγῶν μάλιστα καὶ τῆς ἰδιαιτέρας εὐνοίας, ἵνα μετ' αὐτῶν ἐπισκεφθῆ καὶ τὴν ἱερὰν τῶν Μααμεθανῶν πόλιν Μέκκαν ὡς ἀφηγεῖται ἡμῖν τοῦτο ὁ ἴδιος ἐν τῷ λίαν παραδόξῳ καὶ ἀνεκδότῳ ἔτι αὐτοῦ Ὀδοιπορικῷ.

Κατὰ τὰ ἔτη 1780—90 τὸ πλεῖστον τῆς μονῆς ἀνωτέρα διαταγῇ ἀνκτρέπεται διὰ πυρίτιδος, ἵνα μὴ χρησιμεύῃ ὡς καταφύγιον τῶν Βεδουίνων ληστῶν. Σημειωτέον ὅμως ὅτι ἡ μονὴ οὐδέποτε ὀλοσχερῶς ἐγκατελείφθη ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς ἡμῶν Ἀδελφότητος, διότι τὴν μὲν ἑορτὴν τῶν Θεοφανείων οἱ τῆς Λαύρας τοῦ ἀγίου Σάββα ἑκατέρωθεν εἰς αὐτὴν ἐπιπέμποντες τοὺς κατ' ὄδον κινδύνους κατήρχοντο κατ' ἔτος μετὰ τῶν ἐκ τοῦ χωρίου Τάϊπε Ὀρθόδοξων χριστιανῶν ἔθλα ἐν μὲν τῷ ἱερῷ Ἰορδάνῃ κατὰ τε τὴν παραμονὴν καὶ τὴν νύκτα τῶν Θεοφανείων ἐτέλουν τὴν θείαν μυσταγωγίαν σὺν τῷ μικρῷ καὶ μεγάλῳ ἀγίασμα, τὴν δ' ἐβδόμην τοῦ μηνὸς Ἰαννουαρίου, ὅτε συμπίπτει ἡ τοῦ Προδρόμου καὶ Βαπτιστοῦ Ἰωάννου μνήμη, ἐτέλουν τὴν θείαν μυσταγωγίαν ἐν τῷ ναῷ τῆς μονῆς. Τοῦτ' αὐτὸ ἐπραττόντο κατ' ἔτος καὶ οἱ ἡμέτεροι προσκυνηταί, οἵτινες ὅλοι ομοῦ τὸ παλαιὸν μὲν κατὰ τὴν τρίτην τῆς Διακαιησίμου, βραδύτερον δὲ κατὰ τὴν Μεγάλαν Δευτέραν συνεδευόμενοι ὑπὸ τοῦ δραγουμάνου (διερμηνέως) τοῦ Ἱεροῦ ἡμῶν Κοινῶ, ὑπὸ δύο πνευματικῶν προβεβηκυίας ἡλικίας καὶ τῆς ἀναλόγου στρατιωτικῆς δυνάμεως κατείρχοντο εἰς Ἰορδάνην. Σήμερον, ὅτε ὑπάρχει πλήρης ἀσφάλεια, ἕκαστος τῶν προσκυνητῶν κατέρχεται εἰς Ἰορδάνην ὅποταν θέλῃ, ὅπερ ἡγοῦμαι ἐν μέρει ἄτοπον.

Ἡ μονὴ διατελεῖ ἐν ἐρειπίοις καὶ ἐγκαταλειμμένη μέχρι τοῦ ἔτους 1873, ὅτε Κυβερνητικῇ συγκατανεύσει βασιζομένη ἐπὶ τοῦ ἰδιοκτητικοῦ δικαιώματος, ὅπερ συνεπῆγεν ἡ ἐπὶ τῆς μονῆς διηγε-

1) Ἡ μονὴ τοῦ ἀγίου Σάββα ὅτε ἀπῆλθε σχετικῆς ἡσυχίας συνετῆρει ταχτικῶς ἐν ταῖς παρακειμέναις τῇ μονῇ τοῦ Προδρόμου ὄχθαις τοῦ Ἰορδάνου δύο ἀλιεῖς μοναχοὺς, ἵνα ἀλιεύωσι χάριν τῆς μονῆς.

κῆς κατοχὴ τῆς Ἱ. ἡμῶν Ἀδελφότητος, ἦν διεβεβαίουν καὶ οἱ τὰ περίξ τῆς μονῆς οἰκοῦντες Βεδουῖνοι ὅτι ἔκπαλαι τῇ Ἱερᾷ ἡμῶν Ἀδελφότητι ἀνῆκεν αὐτὴ καὶ ὅτι οὐδέποτε ἐπὶ μακρὰ χρονικὰ διαστήματα ἀφῆκαμεν αὐτὴν νὰ περιέλθῃ εἰς χεῖρας ἄλλων, ἐγκαθίσταται μονίμως καὶ πρῶτος ἐν αὐτῇ ὁ ἐκ τῶν ἐπιζώντων ἀδελφῶν τοῦ Ἱεροῦ ἡμῶν Κοινοῦ καὶ εἰς τὴν τάξιν τῶν μοναχῶν ἀνήκων Μάξιμος Μειμαράκης ὁ ἐξ Ἡρακλείου τῆς Κρήτης καταγόμενος.

Ὁ καλὸς πατὴρ Μάξιμος ἐπιεικῶς καὶ εὐλαβῶς φερόμενος τοῖς περιοίκοις Βεδουῖνοις βαθμηδὸν καὶ κατ' ὀλίγον ἐλκύει τὸν σεβασμὸν καὶ τὴν ἀγάπην αὐτῶν καὶ μετ' αὐτῶν πολὺ πείθονται αὐτοί, ἵνα ὀριστικῶς ἀπομακρυνθῶσι τῆς μονῆς καὶ παύσωσι πράγματα αὐτῷ παρέχοντες. Οὗτος πρῶτος ἤρξατο ἐξημερῶν τὸν τόπον καὶ τὴν μονὴν ἀνακαινίζων. Τὸν πατέρα Μάξιμον, βαρέως ἀσθενήσαντα καὶ ἀνελθόντα πρὸς ἀνάφωσιν εἰς τὴν ἁγίαν Πόλιν, κελεύσει πατριαρχικῆ διαδέχεσθαι ἐν τῇ ἡγουμενείᾳ τῆς μονῆς ἐν ἔτει 1873 ὁ ἐκ Σιγῆς καταγόμενος ἀρχιεπίσκοπος Σιμεῶν Παναγιώτου, εὐσεβῆς καὶ ἐνάρετος κληρικός.

Ἐν ἔτει σωτηρίῳ 1883 ὁ παῖς αἰκάς τότε τῆς τῶν Ἱεροσολύμων Ἐκκλησίας δι' ἑνῶν καὶ νῦν ἐν Χάλκῃ ἐφησυχάζων γερᾶρος Πατριάρχης Νικόδημος, λίαν προσηκόντως ἐκτιμήσας τὴν σπουδαιότητα καὶ τὸ ἐπίκαιρον τῆς μονῆς, πλὴν τῆς μεγάλης αὐτῆς ἀγιότητος, βουλὴν ἀρίστην ἐβουλεύσατο μετὰ τῆς περὶ αὐτὸν ἀγίας καὶ ἱερᾶς Συνόδου, ἵνα ἐκ θάλασσαν τοῖς τοῦ Ἱεροῦ ἡμῶν Κοινοῦ δαπάναις ἀνεγείρῃ τὴν βασιλικὴν ταύτην μονήν.

Δοθειςτῶν τῶν ἀπαιτουμένων ἐξηγήσεων περὶ ἀνεγέρσεως τῆς μονῆς εἰς τὴν Σ. Αὐτοκρατορικὴν ἡμῶν Κυβέρνησιν ὑπὸ τοῦ τότε χρέη συμβούλου ἐτελεσθόντος παρὰ τῷ Μ. Π. Νικοδήμῳ ἐξοχωτάτῳ κ. Ἱπποκράτους Ταυλαρίου, ἠρδόκησεν ὁ σεπτὸς καὶ φιλόλαος ἡμῶν ἀναξ ΑΒΔΟΥΑ ΧΑΜΙΤ ΧΑΝ, ὃ ὁ Ἰψιστος χα-

ρίζοιτο μακράς και πανολβίους τὰς ἡμέρας, ἵνα δι' Αὐτοκρατορικοῦ φερμανίου ἐπιτρέψη τὴν ἀνακαίνισιν τῆς διασχίμου καὶ βασιλικῆς ταύτης μονῆς.

Τὸ σχέδιον τῆς ἀνεγέρσεως τῆς μονῆς μετὰ τῆς ἐκκλησίας αὐτῆς ἐκπονεῖ ὁ εὐγενέστατος καὶ πολυίδμων ἀρχιτέκτων τῆς Σ. ἡμῶν Αὐτοκρατορικῆς Κυβερνήσεως κ. Γεώργιος Φραγκιᾶς ἐπὶ τῇ βάσει βεβαίως τοῦ ἀρχαίου τῆς μονῆς σχεδίου καὶ οὕτω ἐν ἔτει μὲν 1885 τίθεται ὁ θεμέλιος τῆς μονῆς λίθος, ἐν ἔτει δὲ 1888 τελοῦνται τὰ ἐγκαίνια αὐτῆς ὑπὸ τοῦ Μακαριωτάτου Πατριάρχου Νικοδήμου, τῶν ἐξῆς ἐπισήμων γραμμάτων τεθέντων ἐν τῷ θεμελίῳ τῆς μονῆς λίθῳ.

«Τῇ 20 Μαρτίου 1888 ἐτελέσθησαν ὑπὸ τοῦ Μακαριωτάτου ἡμῶν πατρὸς τὰ ἐγκαίνια τῆς ἐκκλησίας τοῦ παρὰ τὸν Ἰορδάνην Ἱεροῦ μοναστηρίου τοῦ Τιμίου Προδρόμου σημειωθέντων ἐπὶ τοῦ χάρτου τοῦ τεθέντος ἐν τῇ κρυσταλλίνῳ φιάλῃ τῇ ἐν τῷ θεμελίῳ λίθῳ ἐγκλεισθείση τῶν ἐξῆς: Πατριαρχεῦστος τῆς ἁγίας Πόλεως καὶ πάσης Παλαιστίνης Νικοδήμου τοῦ Α'.

Ἐτεκαίρισθη ὁ θεῖος οὗτος ναὸς τῆς Βασιλικῆς Πατριαρχικῆς καὶ Σταυροπηγιακῆς Ἱερᾶς μονῆς τῆς σεμνυνομένης ἐπ' ὀνόματι τῆς ἁγίας Τριάδος ἢ τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ ἐν Ἰορδάνῃ, ἀπάσης τῆς ἱερᾶς ταύτης μονῆς ἐκ βάρθρων ἀνοικοδομηθείσης ἰδίᾳ δαπάνῃ τοῦ αὐτοῦ Μακαριωτάτου Πατριάρχου.

Μηνὶ Μαρτίῳ εἰκοστῇ.

Ἐτει σωτηρίῳ χιλιοστῷ ὀκτακοσιοστῷ ὀγδοηκοστῷ ὀγδόῳ».

Ἐπὶ δὲ τοῦ ἀνωπλίου τῆς θύρας τῆς ἐκκλησίας εὑρηται ἡ ἐξῆς ἐπιγραφή.

« Ἀτεκαίρισθη τὸ τέταρτον ἢ ἱερὰ αὕτη μονὴ τῆς ἁγίας Τριάδος τοῦ Τιμίου Προδρόμου ἢ ἐν Ἰορδάνῃ δι' ἐξό- »

« δων καὶ δαπάνης τοῦ Μακαριωτάτου Πατριάρχου τῶν Ἱ- »
« εροσολύμων Νικοδήμου τοῦ Α' ἐν ἔτει σωτηριῶ αὐπζ' ».

Σημειωτέον ὅτι βραδύτερον βλαβείσης τῆς ἐν τῇ μονῇ ἀρχαίας δεξαμενῆς ὁ πολυσέβαστος ἡμῶν γέρον Σκευοφύλαξ Εὐθύμιος ἰδίαις δαπάναις ἀνεκαίνισεν αὐτήν. Οὕτως ἔχουσι τὰ κατὰ τὴν ἀνέγερσιν τῆς Ι. ταύτης Μονῆς ἐπὶ τῶν ἡμερῶν ἡμῶν.

Τὸν Ἀρχιμανδρίτην Συμεὼν διεδέξατο ἐν τῇ ἡγουμενείᾳ ὁ Ἀρχιμ. Παχώμιος. Οὗτος πολλὰ ἐμόχθησε καὶ ἐδαπάνησεν εἰς κατασκευὴν ὑδραυλικῶν ἔργων καὶ φυτεῖαν γαιῶν περὶ τὸν Ἰορδάνην, ὧν ἡ ἐπιτυχία ἦν ἀμφίβολος. Ἐπὶ τῶν ἡμερῶν αὐτοῦ ὁ Ἰορδάνης εἶδεν εἰς τὰς ἐλικοειδεῖς καὶ ἀγκυλοστροφύρας αὐτοῦ ροὰς τὸ πρῶτον μικρὸν ἀτμόπλοιον, ὅπερ οὗτος κατεσκεύασε καὶ ἐπὶ διετίαν καὶ πλέον ἐξηκολούθει πλέον τὴν Ν. Θίλασσαν καὶ μετακομίζων ἐφόδια εἰς Μέζραν, ἐπόθεν μετεφέροντο εἰς Κοράκιον. Πρῶτος οὗτος μετ' ἐμοῦ ἐμερίμνησε περὶ τῆς διαφυλάξεως τῶν πέραν τοῦ Ἰορδάνου ἐρειπίων τῶν κειμένων ἀπέναντι ἀκρίβως τῆς μονῆς τοῦ Τιμίου Προδρόμου καὶ ἄλλα μετὰ τῶν ἐντεθειῶν ἐν συνόλῳ ἐκάλεσε Βηθθαβαρά, ὅπερ κατὰ παράδοξον σύμπτωσιν βραδύτερον ἐβεβαίωσε καὶ ὁ τῆς Μαδηβᾶς γεωγραφικὸς χάρτης. Τὸν Ἀρχιμ. Παχώμιον διεδέξατο ἐν τῇ ἡγουμενείᾳ κατὰ τὸν Νοέμβριον τοῦ 1900 ὁ Ἀρχιμ. Γρηγόριος Λαζάρου κληρικὸς ἐναρετώτατος. Οὗτος ἰδίαις μὲν ἀναλώμασιν ἐζωγράφησε τὰ ἔνδον τῆς ἐκκλησίας καὶ τὰ τῆς δεξιᾶς πτέρυγος τῆς μονῆς δωμάτια ὑποδόμησεν. Ὑπελείπετο δὲ ἡ τῆς ὁροφῆς αὐτῶν μόνον ἐπιδιώρθωσις, ὅτε σωθείσης τῆς προθεσμίας αὐτοῦ συνοδικῆ καὶ πατριαρχικῆ ἀποφάσει ἀντικαθίσταται ὑπὸ τοῦ ἐκ Θυατείρων καταγομένου Ἀρχιμ. Εὐδώρου Μαυρομιχάλη ἐκ τῆς φιλοτιμίας καὶ δραστηριότητος τοῦ ὁποίου ἡ μονὴ τοῦ τιμίου Προδρόμου πολλὰ δύναται νὰ ἐλπίζῃ. Ἐν τῇ μονῇ ὡς τὸ πάλαι οὕτω καὶ νῦν ἀποφαίνει ἀδύνατος ἡ διαμονὴ πολλῶν Πατέρων, διότι αἱ ἐν αὐτῇ μονάζοντες ἀδυνατοῦσι νὰ ἀπολαύωσι τῆς προσηκούσης ἡσυχίας, ἣν ἀπαιτεῖ παρ' ἡμῶν ὁ μοναχικὸς βίος. Οἱ τὸ πάλαι ὁ-

μως ἐν τῇ μονῇ ταύτῃ κατορθώσαντες νὰ μονάσωσι διῆγον αὐστηρότατον μοναχικὸν βίον καὶ διεκρίνοντο ἐπὶ ἀπαραμίλλῳ εὐσεβείᾳ ἀγιότητι καὶ σεμνότητι βίου.

Ἀνασκοποῦντες τὰ μέχρι τοῦδε εἰρημένα ἐξάγομεν ἐκ τῶν ἀρχαίων Ὀδοιπορικῶν ὅτι τὰ παρὰ τὸ χεῖλος τοῦ Ἰορδάνου ἀρχαῖα οἰκοδομήματα δύνανται νὰ διαιρεθῶσιν εἰς δύο· εἰς οἰκοδομήματα πέραν τοῦ Ἰορδάνου καὶ εἰς οἰκοδομήματα ἐντεῦθεν αὐτοῦ. Καὶ ἐκ τῶν ἐντεῦθεν μὲν τοῦ Ἰορδάνου παρὰ τὸ χεῖλος αὐτοῦ κειμένων ἀρχαίων οἰκοδομημάτων σήμερον οὐδὲν ἔχνος σώζεται, πλὴν τῆς μονῆς τοῦ Τ. Προδρόμου, τῶν μουσαϊκῶν τοῦ ὄρους Ἐρμονιεῖμ καὶ ἐνίων ἐρειπίων πρὸς νότον τῆς μονῆς κειμένων. Ἀπέχουσι δὲ ταῦτα πάντα τοῦ Ἰορδάνου νῦν πλέον τῶν 500—600 μέτρων. Φαίνεται δ' ὅτι ἐπειδὴ ἡ δυτικὴ ὄχθη τοῦ Ἰορδάνου ἦν γροχμαλωτέρα τῆς ἀνατολικῆς, τὰ ἐπ' αὐτὴν ἐρείπια ἢ ἐκάλυψεν ἢ συμπάρεισαν οὗτος ἢ ἐπειδὴ ἡ ὄχθη αὕτη πλείον ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων ἐσυγκάζετο λίαν ἐνωρὶς καὶ παντελῶς ὑπέκυψαν τὰ ἐρείπια ταῦτα εἰς τὴν ἐπήρειαν τῶν ἀνθρώπων καὶ τῶν ἐπιδρομῶν¹⁾. Ἐν ᾧ τούναντίον ἐπειδὴ ἡ ἀνατολικὴ ὄχθη ἦτοί ἢ πέραν εἶνε ὑψηλότερα καὶ ἐπομένως ὀλιγώτερον τῆς δυτικῆς ὑποκειμένη εἰς τὴν ὀρμὴν τῶν ὑδάτων τοῦ πισταμοῦ καὶ μᾶλλον ἀστιβῆς ἀνθρώπων, τὰ ἀρχαῖα ἐπ' αὐτὴν ἐρείπια ἀρ' οὐ ὑπέστησαν τὴν ἐπήρειαν τῆς φύσεως καὶ τῶν ἀνθρώπων ὁ Ἰερὸς Ἰορδάνης ἐπέχρωσεν αὐτὰ διὰ τῆς ἰλύος του, ἐπιφυλάξας τὰς βάσεις αὐτῶν σχεδὸν ἀκεραίας ἄχρις ἡμῶν, ὅθεν καὶ ἐπὶ τούτῳ τὰς μεγίστας αὐτῶ ἀμολογοῦμεν χάριτας. Καὶ εἰς τὴν ἀνατολικὴν ταύτην ὄχθην τοῦ Ἰορδάνου ἄχρι τοῦ νῦν τρία ἀρχαῖα οἰκοδομήματα διακρίνονται. Καὶ ἐν μὲν ἐξ αὐτῶν ἀπέχον

1) Ἄν ὑποθεθῇ ὅτι ὁ Ἰορδάνης μετέλλαξε διεύθυνσιν ἤτοι κοίτην, δέον τὰ ἐπὶ τῆς δυτικῆς ὄχθης αὐτοῦ κείμενα ἀρχαῖα ἐρείπια ν' ἀναζητηθῶσιν πέραν τῆς σημερινῆς αὐτοῦ ροῆς.

ὀλιγώτερον τῆς ἡμισείας ὥρας τοῦ Ἰορδάνου κείται εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ χειμάρρου Ἄιν Καράρ ἐγγύτατα τῆς ἀψιφιλεστάτης αὐτοῦ πηγῆς ἐπὶ κωνοειδοῦς λοφίσκου πλήρους μουσαικῶν καὶ ἔπερ ἐρείπιον μετὰ τῶν ἐπομένων δύο ἄλλων ταυτίξω μὲ τὴν Σαπσαφὰν τοῦ χάρτου τῆς Μαδηβᾶς ἢ τὸ σπήλαιον Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ κατὰ τὸν Ἰωάννην τὸν Μόσχον. Τοῦ ἐρείπιου οὗτου διακρίνονται ἔτι ἴχνη τινὰ οἷον εἰς μαρμάρινος οὐδός, δέξαμεναί τινες καὶ ἐν ὑδραγωγεῖον καταλῆγον εἰς τὰ παρά τὸ χεῖλος τοῦ Ἰορδάνου ἐρείπια.

Τὸ δὲ δεύτερον οἰκοδόμημα σχῆμα παραλληλογράμμου ἔχον ἀπέχει τοῦ Ἰορδάνου 12 περίπου λεπτά καὶ κείται ἐν ἀπόπτω μέρει πρὸς τὰ δεξιὰ τοῦ χειμάρρου Ἄιν Καράρ ἅμα τῇ ἀρχῇ αὐτοῦ, ἀπρόσβλητον ἕλκος τῶν πλημμυρῶν τοῦ ποταμοῦ. Τὸ οἰκοδόμημα τοῦτο τὸ ἐκ μεγάλων λαξευτῶν λίθων συνιστάται ἴσον ἢ ξενῶν τις διὰ τοὺς προσερχομένους κατὰ τὰς ἐορτάς τῶν Θεοφάνειων προσκυνητὰς ἢ ἀρχαία τις σκῆπη.

Τὸ τρίτον οἰκοδόμημα τὸ καὶ σπουδαιότερον, ἀγιώτερον καὶ σεμνότερον πάντων κατὰ τοὺς θείους καὶ ἱεροὺς εὐαγγελιστάς ἐστὶ τὸ κείμενον ἐγγὺς Ἰορδάνου καὶ εἰς ἀπόστασιν 150 ἀπ' αὐτοῦ περίπου μέτρων. Ἐκάλεσα τοῦτο ἀγιώτατον καὶ σεμνότερον πάντων, διότι ἐν τῷ μέρει τούτῳ ἀδιστακτικῶς φρονῶ ὅτι συνεκεντρώθησαν ἅπασαι αἱ τῆς ἀρχαιότητος παραδόσεις ὅτι ἐβαπτίσθη ὁ Κύριος ἡμῶν.

Τὸ οἰκοδόμημα τοῦτο ἢ κάλλιον εἰπεῖν τὰ οἰκοδομήματα ταῦτα τὰ ἐκ παλαιτάτων χρόνων ἀνήκοντα τῇ Ἱερᾷ ἡμῶν Ἀδελφότητι ὡς ἀναπόσπαστα πάντοτε παραρτήματα διατελέσαντα τῆς Ἱερᾶς μονῆς τοῦ Τιμίου Προδρόμου κατὰ τὴν μαρτυρίαν τῶν πέριξ Βεδουίνων καλοῦνται νῦν ὑπ' ἡμῶν Βηθαβαρά συνφθὰ τῷ γεωγραφικῷ χάρτι τῆς Μαδηβᾶς. Τὰ ἐρείπια ταῦτα ἐκτείνονται ἐλικοειδῶς εἰς ἀπόστασιν 300 μέτρων καὶ πλέον ἐπὶ τοῦ χεῖλους ἀρχαίας τοῦ Ἰορδάνου διώρυγος, ἧτις κατεσκευάσθη ἐπίτηδες, ἵνα οἱ ἐκ τῶν

περάτων τοῦ χριστιανικοῦ κόσμου προσερχόμενοι προσκυνηταὶ βαπτίζονται ἢ καθ' ἃ λέγει ὁ Ἀντωνῖνος ἐπὶ τοῦ χεῖλους αὐτοῦ τοῦ Ἰορδάνου, ὅστις ἐν πολλῶ μεταγενεστέροις χρόνοις, ὡς τινες διΐσχυρίζονται, φαίνεται ὅτι μετέλλαξε πορείαν. Οἱ μοναχοὶ ἀλιεῖς Βασίλειος καὶ Ἡσαΐας, ὁ μὲν Κεφαλήν, ὁ δὲ Λαμιεύς, οἱ ἀπὸ χρόνων πολλῶν ἐν τῷ Ἰορδάνῳ ἀσκητεύοντες καὶ ἀλιεύοντες καὶ οἱ κατορθώσαντες νὰ εἰσδύσωσιν εἰς τὰ πυκνὰ τοῦ Ἰορδάνου δάση καὶ ἔλη καὶ νὰ παρακολουθήσωσι τὴν δῆθεν ἀρχαίαν τοῦ Ἰορδάνου διεύθυνσιν μ' ἐπιληφρόρησαν ὅτι πράγματι ὁ Ἰορδάνης μετέλλαξε διεύθυνσιν καὶ ὅτι τὰ περὶ ὧν ὁ λόγος σωζόμενα ἐρείπια κείνται ἐπὶ τοῦ ἀνατολικοῦ αὐτοῦ χεῖλους. Ἐγὼ δ' ἀδυνατῶ νὰ ἐκφέρω γνώμην ἐφ' ὅσον δὲν ἀποφανθῆ εἰδικὸς τις γεωλόγος ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου καὶ ἐφ' ὅσον δὲν ἀνακαλυφθῶσι καὶ ἕτερα ἐρείπια ἀπέναντι τῶν σημερινῶν ἤτοι ἐπὶ τῆς ἐτέρας ἁλῆς τοῦ Ἰορδάνου τῆς δυτικῆς, διότι πιθανὸν κατὰ τὴν ἐορτὴν τῶν Θεοφανείων μέρος τῶν ὑδάτων τοῦ Ἰορδάνου νὰ διωχετεύετο εἰς διώρυγα, ἣν ἐκάλουν καὶ ταύτην κοινῶς Ἰορδάνην. Ἐκ τῶν ἀνεκαλυφθέντων ἐρειπίων τινὰ μὲν συνάδουσι πρὸς τὰ ὑπὸ τοῦ Ἀντωνίνου, Ἀρκούλφου καὶ Οὐίλλιαμάλδου περιγραφόμενα ὡς λ.χ. τὰ τετράπλευρα θολωτά, αἱ καμάρες καὶ μαρμάρινοι κλίμακες τοῦ Ἀντωνίνου, ὧν τινες ἐσχάτως ὑπ' ἐμοῦ ἀνεκαλύφθησαν ἀνέπαροι, τινὰ δ' ἐξ αὐτῶν οὐδὲως καὶ μνημονεύονται. Τὰ οἰκοδομήματα ταῦτα, ὡς ἀπεδείχθη ἐκ προχείρων ὑπ' ἐμοῦ γενομένων ἀνασκαφῶν, ἐγένοντο ἀπὸ σκοποῦ παρανάλωμα τοῦ πυρός. Αἱ στέγαι αὐτῶν φαίνεται ὅτι ἦσαν κατασκευασμέναι ἐκ διαφόρων μετάλλων, διότι εἰς βάθος ἐνὸς μέτροῦ καὶ πλεόν εὐρηγται εἰς στρώματα ὄγκοι διαφόρου μεγέθους ἐκ σιδήρου καὶ μολύβδου συνιστάμενοι. Μαρμάρινοι κίονες τεθλασμένοι, κιονόκρανα κορινθιακοῦ ρυθμοῦ ἐκ λευκοῦ μαρμαροῦ, συνήθη μουσαϊκὰ καὶ μαρμάρινα τοιαῦτα δι' ὧν ἦσαν ἐστρωμένα τὰ δάπεδα, μαρτυροῦσι τὴν πάλαι λαμπρότητα τῶν οἰκοδομημάτων τούτων.

Μικρά τις ὀρειχάλκινος λεκάνη εὔρεθεισα ὑπὸ τοῦ Ἀρχιμ.
Γρηγορίου φέρει περὶ τὴν στεφάνην αὐτῆς τὴν ἐξῆς ἐπιγραφὴν:

† ΠΡΟΣΦΟΡΑ... ὙΠΕΡ ΣΩΤΗΡΙΑΣ ΚΑΙ ΑΝΤΙΛΥΜ-
ΨΕΩΣ ΜΕΝΑΔΙΑΣ ΚΛΕΩΠΑΤΡΑΣ ΚΑΙ ΑΝΑΣΤΑΣΙ-
ΑΣ ΜΟΝΑΣΤΡΙΩΝ ΑΜΗΝ †.

Ὡσαύτως καὶ ἀναθηματικὴ τις στήλη ἐνὸς μέτρου μῆκος ἔ-
χουσα καὶ σχηματίζουσα εἰς τὸ ἄκρον αὐτῆς στρογγύλον κωνο-
ειδῆ ὄγκον ἔχει ἐπὶ τούτου ἐντετυπωμένον μετάλλινον σταυρὸν
μετὰ τῆς ἐξῆς ἐπιγραφῆς.

Φαίνεται δ' ὅτι ἡ ἀναθηματικὴ αὕτη στήλη ἐγένετο ὅτε ὁ Πατρι-
κιος ἐκάρη μοναχός.

Ἡ σκαπάνη καὶ μόνη δύναται νὰ διαφωτίσῃ ἡμᾶς πῶς εἶχον
τὸ πάλαι τὰ οἰκοδομήματα ταῦτα. Ὁ σεπτὸς ἡμῶν πρωθιεράρχης
Δαμιανὸς ἔσται μακαριστὸς ἐν τῇ καθ' ἡμᾶς ἱστορίᾳ τῶν Προσκυ-
νημάτων διὰ τὸν ἔνθεον ζῆλον, ὃν ἐπεδείξατο περὶ τὴν ἐξασφάλι-
σιν καὶ ἀνάκτησιν τοῦ ἱεροῦ τούτου χώρου. Διότι τῇ κελεύσει αὐ-
τοῦ οὐ μόνον δωμάτια τινα εὐπρεπῆ ἀνηγέρθησαν ἐπὶ τοῦ χώρου
τούτου, ἀλλὰ καὶ μοναχοὶ τοῖς ἀρχαίοις κατὰ τὴν ἀρετὴν ἀμιλ-
λώμενοι ἐν τῷ μέρει τούτῳ διάγουσι, τὸν κανόνα τῆς μοναχικῆς

πολιτείας οὔτε νυκτός οὔτε ἡμέρας διαλείποντες. Ἄλλὰ περὶ τοῦ
ἱεροῦ τούτου χώρου ὡς καὶ περὶ τῆς βασιλικῆς καὶ σταυροπηγιακῆς
μονῆς τοῦ Τ. Προδρόμου δεόν νά ληφθῆ σύντονος μέριμνα ὑπὸ
τῆς Ἱερᾶς ἡμῶν ἀδελφότητος, διότι κατὰ τὸν Κύριλλον τῶν Ἱερο-
σολύμων « Ἀρχὴ τοῦ πατρὸς τὸ ὕδωρ καὶ ἀρχὴ τῶν εὐαγ-
γελίων ὁ ἱερός Ἰορδάνης ». Τοιαύτη ἐν συνόψει ἢ πάλαι καὶ νῦν
ἱστορία τῆς μονῆς τοῦ Τιμίου Προδρόμου καὶ τοῦ Τόπου τῆς βα-
πτίσεως τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰ. Χριστοῦ.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

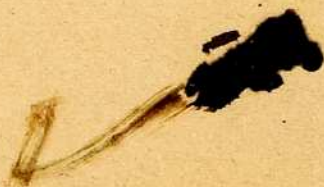
ΑΘΗΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

007000023335

Ἔργα τοῦ αὐτοῦ

Ὁ ἐν Μαδηβᾶ γινώσκων χάρτης Συρίας, Πα-
λαιστίνης καὶ Αἰγύπτου.

Κατάλογος Συριακῶν χειρογράφων τῆς Ἱε-
ροσολυμιτικῆς Βιβλιοθήκης.

Κατάλοιπα χειρογράφων τῆς Ἱεροσολυμιτι-
κῆς Βιβλιοθήκης.

Κατάλογος Ἀραβικῶν χειρογράφων τῆς Ἱε-
ροσολυμιτικῆς Βιβλιοθήκης.

Τὰ κατὰ τὴν λαύρα καὶ τὸν χεῖμαρον τοῦ
Χουζιβᾶ.

Ἡ κατὰ τὴν ἐρησον τῆς ἀγίας τοῦ
μῶν Πόλεως λαύρα Θεοδοσίου τοῦ αυτοκράτορος.

Αἱ παρὰ τὸν Ἰορδάνην λαύρα Καλαμῶνος
καὶ ἀγίου Γερασίμου, καὶ οἱ βίβλοι ἀγίου Γερα-
σίμου καὶ Κυριακοῦ τοῦ ἀγαίου.